K R I K Š Č I O N I Š K O J O
G Y V E N I M O P A G R I N D A I
I R J O U G D Y M A S

/ I k n y g a /

P a r u o š ė

Kun. dr. J. Grigaitis, MIC

/ Pagal Tanquerey, "Precia de theologie ascetique et mystique" ir pedagogikos mokslą /

1973 m. pataisytoji laida

T u r i n i o   s a n t r a u k a

ĮVADAS

Be prigimtinio gyvenimo Dievui patiko suteikti žmogui antgamtinį - malonės gyvenimą, kuris yra ne kas kita, kaip dalyvavimas paties Dievo gyvenime. Kadangi šiandien antgamtinis gyvenimas Dievo suteikiamas žmogui dėl Viešpaties Jėzaus Kristaus nuopelnų ir Kristus yra jo tobuliausias idealas, tai jis visai teisingai yra vadinamas krikščioniškuoju /kristišku/ gyvenimu.

Kiekviena gyva būtybė vis labiau artėja prie savo idealo. Tad ir žmogaus gyvenimo tikslas - ideali jo būsena, kurią jis turės danguje, kur gyvens Dievu dėka palaimintojo regėjimo ir tyros bei tobulos meilės Dievui. Tokioje būsenoje žmogus yra panašus į Dievą, nes pažįsta ir myli panašiai, kaip pats Dievas visa pažįsta ir myli.

Čia, žemėje, žmogus gali pasiekti tik reliatyvų tobulumą, nuolat didindamas savo vienybę su Dievu, kuri brandina mus palaimintajam regėjimui danguje. Toliau ir bus kalbama tik apie šį reliatyvų žmogaus tobulumą. Pirmojoje dalyje kalbėsime apie krikščioniškojo gyvenimo pagrindus, o antroje dalyje - apie jo ugdymą. Įvade gi trumpai kalbėsime apie krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslą, jo šaltinius, jo metodą, jo kilnumą bei reikalingumą.

1. KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO UGDYMO MOKSLAS

Krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslas praeityje buvo vadinamas įvairiais vardais.

1. Daug kas jį vadino šventųjų mokslu, nes šventieji, kaip patys gyveno, taip mokė~~ti~~ gyventi ir kitus, kad ir jie pasiektų šventumo. Šventieji mokė, kas yra krikščioniškasis šventumas, kaip reikia jo siekti, kokias priemones reikia panaudoti siekiant šventumo.

2. Kiti jį vadina dvasinio gyvenimo mokslu, nes jis moko būti dvasiniais, gyventi Kristaus dvasia.

3. Kadangi krikščioniškojo gyvenimo mokslas yra praktiškas mokslas, kuris duoda nurodymų, kaip reikia siekti krikščioniškojo tobulumo, tai jis buvo dar vadinamas tobulinimosi menu, nes jo tikslas yra vesti žmones į krikščioniškojo tobulumo viršūnes.

4. Bet dažniausiai jis buvo vadinamas /ir šiandien dar daugelio tebevadinamas/ asketine bei mistine teologija.

a/ Žodis "asketika" yra graikiškas žodis. Jis reiškia pra-

tybas, pastangas ir paprastai vartojamas pavadinti varginančioms pratyboms, kuriomis žmogus ugdomas fiziškai bei morališkai. Šv. Paulius krikščioniškojo tobulumo siekiančius dažnai lygina su senovės graikų sportininkais. Kaip šie, norėdami varžybose pasiekti pergalę, daug ko atsižada ir daug treniruojasi, taip ir krikščionys dėl amžinos pergalės, dėl garbės ir laimės Dievuje, turi atitinkamai daug ko atsižadėti ir rūpestingai lavintis krikščioniškojo gyvenimo dorybėse. Vadinasi, pratybas, kuriomis siekiama krikščioniškojo gyvenimo tobulumo, galima vadinti asketika. Šia prasme šį žodį pirmieji pavartojo Klemensas Aleksandrietis /Pedagogo I c. 8/ ir Origenas /In Jerem. homil. 19, n. 7/.

b/ Kiek vėliau šis mokslas buvo pradėtas vadinti mistika /mystes - paslaptingas, slaptas/, nes jis moko apie krikščioniškojo tobulumo paslaptis. Kurį laiką žodžiai "asketika" ir "mistika" buvo vartojami ta pačia prasme. Naujaisiais laikais žodžiu "asketika" pavadintas mokslas apie krikščioniškojo tobulumo pirmuosius laipsnius. O žodžiu "mistika" imta vadinti mokslas apie aukštesniuosius krikščioniškojo tobulumo laipsnius, būtent apie tuos, kurių esmę sudaro aktyvioji bei pasyvioji kontempliacija.

Taigi, kaip šį mokslą bepavadintume, jis yra ne kas kita, kaip krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslas. Tad jis galėtų būti dar vadinamas krikščioniškojo gyvenimo pedagogika.

Šio mokslo objektas - krikščioniškasis gyvenimas pedagoginiu požiūriu. Pirmiausia svarstoma, kas yra krikščioniškasis gyvenimas, kas yra jo idealas, kokią dalį jame turi Dievas, Švenčiausioje Trejybėje vienas, ir pats žmogus. Toliau kalbama apie krikščioniškojo gyvenimo ugdymą: apie panaudotinas priemones bei taktiką įveikti krikščioniškojo gyvenimo priešus ir persiimti Kristaus dvasia; apie tai, kokios dorybės privalomos krikščioniui ir kaip jose lavintis, kad vis tobuliau persiimtume Kristaus dvasia; pagaliau, kaip siekti vienybėje su Dievu, Šv. Dvasios dovanų įtakoje, tobulumo viršūnių.

2. KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO UGDYMO MOKSLO ŠALTINIAI

Mokslo šaltiniais vadiname tai, iš kur mokslas ima savo turinį, iš kur jis lyg teka. Krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslo šaltiniai yra tie patys, kaip ir krikščioniškosios pasaulėžiūros, būtent: Apreiškimas ir žmogaus protas, įžvalgus tikėjimo šviesos dėka ir praktiškas patirties dėka.

1. Apreiškimas. Dievas apreiškė save žmogui per savo kūrinius ir pats pamokė jį apie save patį, apie žmogų bei jo gyvenimo tikslą. Tad turime taip vadinamą natūralinį apreiškimą ir antgamtinį Apreiškimą.

Žmogus, vis geriau pažindamas Dievo kūrinius, o ypač save patį, vis geriau pažįsta Dievą bei savo pareigas jam, kaip savo Kūrėjui. Bet šis pažinimas, nežiūrint didžiausių žmogaus pastangų, yra gana blankus ir maža kam prieinamas. Tad pats Dievas iš savo gerumo atėjo žmogui į pagalbą. Šv. Paulius rašo: "Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, o galiausiai šiomis dienomis jis prabilo į mus per Sūnų" /Žyd 1,1-2/. Ką Dievas yra apreiškęs iki Kristaus, turime surašyta Senojo Testamento knygose. O ką yra mokęs Viešpats Jėzus Kristus, dalis yra surašyta evangelijose ir Apaštalų laiškuose, o kita dalis gyvu žodžiu buvo perduota vėlesnėms kartoms, kurių rašytojai tai yra užrašę savo knygose, drauge duodami viso to patikimus aiškinimus. Tai, kas surašyta evangelijose ir Apaštalų veikaluose, vadinasi Naujuoju Testamentu. O kas gyvu žodžiu iš Kristaus mokslo yra patekę į vėlesnes kartas, vadinasi Tradicija.

a/ Šventasis Raštas. Nors Šv. Rašte moksliškai sutvarkytos doktrinos apie krikščioniškojo gyvenimo ugdymą nerandame, tačiau esmėje ji čia yra visa, tik išsisklaidžiusi įvairiuose pamokymuose, įsakymuose, patarimuose, maldose ir pavyzdžiuose.

Šv. Raštas moko mus apie Dievą, apie jo prigimtį, apie jo tobulumus, apie jo neaprėpiamumą, kuris perima visa, apie jo begalybę, apie jo išmintį, gerumą, teisingumą, apie jo gailestingumą, tėvišką apvaizdą, kuria Dievas visa kuo rūpinasi, o ypač žmonėmis, kad juos išganytų: išlaisvintų iš nuodėmingos būsenos ir įvestų į garbę ir laimę; apie Dievo vidaus gyvenimą: apie nuostabų Sūnaus gimimą iš Tėvo ir Šventosios Dvasios kilimą iš Tėvo ir Sūnaus; apie Sūnaus tapimą žmogumi ir jo akciją už žmonijos išganymą; apie Bažnyčios įkūrimą ir pavedimą jai tęsti Atpirkėjo darbą žmonių giminėje iki pasaulio pabaigos; apie žmonių pašventimą per Kristaus įsteigtus sakramentus ir jų vedimą į vis intymesnę vienybę su Dievu, kuri pasiekia savo tobulumo palaimintajame regėjime danguje. Visa tai nuostabiai didina mumyse pasitikėjimą Dievu ir žadina visišką atsidavimą jam meilėje.

Dievo tėviška meilė žmonėms yra išsiliejusi įvairiais įsaky-

mais bei patarimais. Tai jo meilės nurodymai, kas žmogaus tikrajai garbei bei laimei kenkia, ir kas tarnauja. Tai, kas kenkia uždrausta daryti, o kas tarnauja - įsakyta bei patarta daryti. Pirmoji šių Dievo meilės žmogui įrodymų sintezė - tai dekalogas, dešimt Dievo įsakymų. Kokių puikių pamokymų, kaip tų įsakymų turime laikytis gyvenime, randame Pranašų knygose ir vadinamose Išminties knygose! Kristaus gi mokslas - tai neišsemiamos dieviškos išminties versmė, rodanti kaip reikia žmogui gyventi, kad pribręstų amžinajai savo laimei Dievuje. Jo puiki sintezė - Kalno pamokslas. Jo aukščiausia viršūnė - Kristaus kalbos, kurias atpasakoja šv. Jonas savo evangelijoje. Pirmuosius bandymus pateikti krikščioniškojo gyvenimo doktriną bei pedagogiką randame šv. Pauliaus laiškuose.

O kiek daug Šv. Rašte randame maldos formų, ir kokios jos išsamios! Taip gražiai jose yra išsakoma, ką turi žmogus išgyventi Dievo akivaizdoje. Kad tuo įsitikintume, pakanka gerai įsiskaityti į vieną kitą psalmę. O "Tėve mūsų" malda - tai maldos šedevras, paties Išganytojo kūrinys. Ją ja gyventi - tai nuostabiai greitai artėti į krikščioniškojo tobulumo viršūnes.

Jei pamokymai tik skatina pagal juos gyventi, tai pavyzdžiai tiesiog verčia, įtaigoja pagal juos gyventi. O kiek daug puikių pavyzdžių randame Šventajame Rašte! Be abejo, tarp jų visų šviesiausias ir labiausiai patrauklus - paties Viešpaties Jėzaus pavyzdys. Sekti Jėzaus pavyzdžiu primygtinai ragino jau apaštalai. Mūsų dienose Visuotinis Vatikano II Susirinkimas pabrėžtinai ragina visus sekti Kristaus pavyzdžiu. Tai sėkmingiausias kelias į krikščioniškojo tobulumo aukštumas.

b/ T r a d i c i j a n e tik papildo Šv. Raštą, paduodama iš Kristaus mokslo tai, ko nėra surašyta Šv. Rašte, bet ir autentiškai aiškina Kristaus pamokymus, įsakymus bei patarimus. Kristus yra pavedęs savo įsteigtajai Bažnyčiai mokyti jo mokslo visas žemės tautas ir yra atsiuntęs jai Šventąją Dvasią, kad ji įvestų Bažnyčią į vis gilesnį jo mokslo pažinimą ir apsaugotų ją nuo klaidų jo mokslą aiškinant. Dėl to Bažnyčia autentiškai moko Kristaus mokslo žemės tautas. Tai daro iškilmingu būdu įpareigodama tą ar kitą apreikštąją tiesą tikėti, vardan apreikštosios tiesos vengti tos ar kitos klaidos. Šią savo pareigą Bažnyčia vykdo ir ordinariniu būdu, aprobuodama veikalus apie krikščioniškojo gyvenimo ugdymą, įspėdama dėl nepatikimų nuomonių, atmesdama klaidingas pažiūras. Kanonizacijos gi bylose

Bažnyčia aprobuoja šventųjų pažiūras į krikščioniškojo gyvenimo tobulumą bei jų praktiškas pastangas už šventumą.

2. Žmogaus protas, įžvalgus tikėjimo šviesos dėka ir praktiškas patirties dėka. Proto dėka žmogus pažįsta kaip prigimtąsias, taip ir antgamtines tiesas. Dėl to proto vaidmuo dvasinio gyvenimo pažinime, kaip ir kitose žmogaus gyvenimo srityse, yra ir būtinas, ir labai platus. Kad žmogaus protas galėtų pažinti apreikštąsias tiesas, jis turi būti iškeltas į jų buvimo plotmę. Tai įvyksta per tikėjimo malonę. O kad būtų pajėgus bendruosius principus taikyti atskiriems gyvenimo atvejams, turi būti susipažinęs su psichologine patirtimi.

a/ Tokio žmogaus proto pirmasis uždavinys - surinkti ir moksliškai apdirbti Šv. Rašto bei Tradicijos pamokymus apie žmogaus dvasinį gyvenimą, t.y., suvokti jų esmę ir juos išsiaiškinti pagrindinių tikėjimo tiesų šviesoje; daryti iš jų praktiškas išvadas net smulkiausiems žmogaus gyvenimo atvejams; pagaliau, apginti juos nuo neteisingo tų dienų supratimo.

b/ Dvasios gyvenimas - tai ne vien teorija, bet ir praktiškai išgyvenamas dvasios gyvenimo mokslas. Dėl to reikia istoriškai įrodyti, kaip jis buvo šventųjų išgyvenamas. Štai dėl ko reikia gerai susipažinti su įvairių šventųjų biografijomis, kad pažintume, kaip bendrieji principai buvo sėkmingai taikomi įvairaus charakterio tautose, tokiose ar kitokiose gyvenimo aplinkybėse. Kad šis darbas būtų sėkmingas, reikia gerai susipažinti ne tik su bendrąja psichologija, bet ir su atskirų tautų psichologija ir, pagal eksperimentinės psichologijos metodus, atidžiai stebėti dabarties žmones.

c/ Taikant bendruosius principus atskiriems asmenims, reikia atsižvelgti į jų temperamentą, išsiauklėjimą, amžių ir lytį, socialinę padėtį, luomo pareigas ir ypač į malonės veikimą jų sielose.

Kad žmogaus protas sėkmingai atliktų šiuos tris uždavinius, žmogus turi būti gerai susipažinęs su temperamentų ugdymo pedagogika, su įvairiais nerviniais liguistumais bei jų gydymu, o kadangi dvasios gyvenimo mokslas yra antgamtinis mokslas, tai svarbiausią vaidmenį jame turi tikėjimo šviesa ir nuostabus Šv. Dvasios dovanų veikimas žmoguje. Štai dėl ko šventieji, kurie leidosi Šv. Dvasios kūdikiškai vedami, taip puikiai bei sėkmingai tvarkė savo gyvenimą pagal bendruosius dvasinio gyvenimo principus.

Kartą pats Kristus yra meldęsis: "Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad paslėpei tai nuo išmintingųjų ir gudriųjų, o apreiškei mažutėliams" /Mt 11,25/.

3. KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO UGDYMO MOKSLO METODAS

Metodas - tai kelias bei būdas, kuriuo mokslas tiria bei pažįsta savo objektą. Krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslo metodas yra dvejopas: aprašomasis ir deduktyvinis.

Aprašomasis metodas, dar vadinamas psichologiniu, yra ne kas kita, kaip stebėjimas savyje ir kituose dvasinio gyvenimo reiškinių, jų skirstymas į rūšis, išskyrimas žymių, charakteringų tam ar kitam tobulumo laipsniui.

Deduktyvinis metodas - tai rūpestingas studijavimas to, ką sako apie dvasinį gyvenimą Šv. Raštas, Tradicija, Teologija. Vadinasi, stengiamasi pažinti krikščioniškojo gyvenimo esmę ir jo esminius elementus bei reiškimosi būdus.

Iš to, kas čia pasakyta, aišku, kad šiuodu metodai vienas kitą papildo: aprašomasis metodas padeda pažinti konkrečius dvasinio gyvenimo reiškinius, o deduktyvinis - jo tolimiausias priežastis bei principus. Tad tik šių abiejų metodų dėka turime šiandien krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslą, gilų teoretiniu požiūriu ir puikiai gyvenimišką praktiniu požiūriu.

4. KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO UGDYMO MOKSLO KILNUMAS BEI REIKALINGUMAS

1. Kilnumas. Juo mokslo tiriamasis objektas yra kilnesnis, tuo ir tas mokslas yra kilnesnis. Krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslas studijuoja žmogaus antgamtinį gyvenimą bei jo ugdymą. O antgamtinis gyvenimas - tai dalyvavimas Dievo gyvenime.

Pirmiausia studijuojama Dievo dalis antgamtiniame žmogaus gyvenime, kurio dėka žmoguje ypatingu būdu yra visa Švenčiausioji Trejybė. Ji ne tik yra, bet ir veikia, veikdinama visas žmogaus galias veikti antgamtiškai, t.y. veikti apsivalančiai nuo visokio nuodėmingumo bei netobulumų, veikti vis didesnės vienybės su Dievu labui.

Toliau studijuojama pačios sielos bendradarbiavimas su Dievo veikimu joje: kaip ji, bendradarbiaudama su Dievo malone, įveikia vieną netobulumą po kito, kaip ji vis labiau persiima Kristaus sielos kilnumu bei grožiu ir tampa vis panašesnė į Kristų.

Vien tik iš šio trumpo užsiminimo apie krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslo objektus aišku, jog nė vienas kitas mokslas, išskyrus teologiją, negali prilygti savo objektu /kilnumo požiū-

riu/ šiam mokslui. Juk kas gali būti kilnesnio už dieviškąjį gyvenimą bei už tai, kiek jis atsispindi krikščioniškoje sieloje?!

2. Reikalingumas. Žmogus labiausiai reikalingas to, kas gali padaryti jį pilnutinai ir amžinai laimingą, būtent - Dievo. O kelių į vienybę su Dievu kaip tik ir moko krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslas. Tad ir šis mokslas iš esmės yra pats reikalingiausias žmogui. Jis moko žmogų gyventi taip, kad jo vienybė su Dievu vis didėtų, ir taip žmogus šios žemės gyvenimo sąlygose pribręstų savo amžinajai laimei Dievuje.

Be to, ko nepažįstame, to ir netrokštame, to ir nesiekiame. Krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslas parodo tikroje šviesoje visą žavumą, patrauklumą ir vertę krikščioniškosios tobulybės, kuriai niekas kitas negali prilygti žmogaus gyvenime. Tai evangeliškasis perlas. Kas jo vertę pažįsta, su džiaugsmu visa ko atsižada, kad tik jį įsigytų. Už tai kalba ir nesuskaitomi gyvenimo faktai. Juk kiek žmonių, skaitydami dvasinio gyvenimo knygas /"Kristaus Sekimą", šv. Pranciškaus Salezo "Teotimą" ir kitas/, pažino evangeliškojo perlo neapsakomą vertę ir visa darė, kad jį įgytų. Ir jų pastangos buvo vainikuotos šventumo aureole.

Krikščioniškosios tobulybės bei kelių į ją pažinimas padeda geriau naudotis dvasine vadovybe. Tai pažindamas, žmogus geriau žino, kas reikia sakyti išpažinties metu ir šiaip pasikalbėjime su dvasios vadu. Be to, ir dvasios vadui lengviau vadovauti tokiam žmogui, nes nėra reikalo jam aiškinti kiekvieną smulkmeną. Dvasios vadui belieka tik paraginti jį bei atkreipti jo dėmesį į tai, kas padėtų dar sparčiau pažangėti. Vadinasi, tokiu atveju vadovavimo darbas mažiau užima laiko, o nauda didėja.

Pagaliau, geras krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslo pažinimas tam tikrame laipsnyje gali pavaduoti ir pačią dvasinę vadovybę. Tada pakanka tik retkarčiais pasitarti su dvasios vadu, patikrinti, ar kur neapsirinkama. Tai ne tik naudinga, bet ir būtina, nes žmonės bendrai yra linkę sprendimuose apie save būti arba perdaug nuolaidūs, arba perdaug griežti. Pasitarimas su dvasios vadu kaip tik ir saugoja mus nuo šių dviejų kraštutinumų.

Kai tenka gyvenime vadovautis tik asketikos mokslo nurodymais tada ypač reikia siekti pačių nusižeminimo gelmių, nes ši dorybė padeda išvengti tik ką minėtų kraštutinumų. Tokį atvejį kaip tik ir turime šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresėje. Ji pasiekė didelio šventumo, vadovaudamasi šv. Teresės Avilietės ir šv. Kryžiaus Jono nurodymais siekti visomis jėgomis pačių nusižeminimo gelmių.

Taigi su tik ką minėtomis mintimis susigyvenkime taip, kad visa savo būtybe jaustume, kaip didžiai yra mums reikalingas krikščioniškojo gyvenimo ugdymo mokslo pažinimas. Iš visų mokslų, kurie mus vilioja, jis yra pats reikalingiausias. Jis padeda mums būti ne tik rūpestingais savo laikinų darbų plotmėje, bet ir moko, kaip tobuliausiai atsakyti meile į begalinę Dievo meilę mums, ir taip siekti krikščioniškojo gyvenimo pačių viršūnių - heroiško šventumo.

\- - - - - - - - -

Šis dvasinio gyvenimo mokslo kursas yra pavadintas "Krikščioniškojo gyvenimo pagrindai ir jo ugdymas". Kaip jau pats pavadinimas rodo, jame bus dvi dalys.

Pirmoje dalyje susipažinsime specialiai su pagrindais krikščioniškojo gyvenimo, kurio versmė ir idealas yra pats Kristus.

Antroje dalyje kiek plačiau teks kalbėti apie krikščioniškojo gyvenimo puoselėjimą mumyse.

\- - - - - - - - - -

Pirmoji dalis

K R I K Š Č I O N I Š K O J O G Y V E N I M O P A G R I N D A I

- - - - - -

Šios pirmosios dalies tikslas - trumpai priminti tas tikėjimo tiesas, kuriomis remiasi visas mūsų antgamtinis gyvenimas, kalbėti apie tuos dalykus, kurie yra viso mūsų šventumo versmė ir daigas.

Šios dalies pirmajame skyriuje kalbėsime apie antgamtinio gyvenimo kilmę, o antrajame - apie krikščioniškojo gyvenimo prigimtį, būtent - apie Dievo dalį ir apie žmogaus dalį jame.

- - - - - -

Pirmas skyrius

A N T G A M T I N I O   G Y V E N I M O   K I L M Ė

Šio skyriaus tikslas - padėti geriau pažinti tai, kas antgamtiniame gyvenime yra iš Dievo, nežiūrint žmogaus silpnumo. Jame aptarsime šiuos klausimus:

1. kas yra žmogaus natūralinis gyvenimas;
2. žmogaus iškėlimas į antgamtinio gyvenimo sferą;
3. žmogaus nupuolimas;
4. jo prikėlimas antgamtiniam gyvenimui dieviškojo Atpirkėjo akcijos dėka.

1. ŽMOGAUS NATŪRALINIS GYVENIMAS

Kadangi antgamtinis mūsų gyvenimas yra atsirėmęs į natūralinį gyvenimą ir šį pastarąjį patobulina, tai visu pirma reikia bent trumpai pakalbiti apie mūsų natūralinį gyvenimą.

1. Žmogus - nuostabi būtybė. Jame yra kuo intymiausioje vienybėje materija ir dvasia, kūnas ir siela. Šios vienybės dėka žmogus yra vienas asmuo, esąs viena žmogiška prigimtimi. Taigi žmoguje yra nuostabiausioje vienybėje materialinis ir dvasinis pasaulis. Jis yra tas mikrokosmos - mažoji visata, apreiškianti Dievo begalinę išmintį, kuri sugebėjo sujungti į tokią nuostabią vienybę taip skirtingas būtis, kaip materija ir dvasia.

Anot šv. Grigaliaus Didžiojo, žmogus yra gyvybės pilnybė. Jame yra nuostabioje vienybėje augalinė, gyvulinė ir intelektualinė gyvybė: "Žmogus gyvena kaip augalai, junta kaip gyvuliai ir pažįsta kaip angelai". Žmogus maitinasi, auga ir dauginasi panašiai kaip augalai. Jis pažįsta pajuntamus dalykus ir veržiasi į juos juslingai, aistringai bei jausmingai kaip ir gyvuliai. Jis protu pažįsta tiesą, myli gėrį, grožisi grožiu panašiai kaip angelai, nors ir ne taip tobulai ir kiek skirtingu būdu.

2. Ši trejopa gyvybė žmoguje nėra viena virš kitos, kaip vienas sluoksnis ant kito, bet yra viena į kitą įsiliejusi, viena nuo kitos priklausoma ir tarnauja tam pačiam žmogaus galutiniam tikslui. Proto dėsnis, kuris drauge yra ir biologinis, yra šis: kiekvienoje sudėtingoje būtybėje jos gyvenimas gali būti ir vystytis tik tada, kai jos sudedamieji pradai yra deramoje

harmonijoje, būtent, kai jie yra pagal savo tobulumo laipsnį palenkti vienam kitam visos būtybės bendrajam labui. Taigi žmoguje žemesniosios, t.y. vegetatyvinės bei sensityvinės galios turi būti palenktos aukštesniosioms, būtent: jo protui ir valiai. Tai yra taip būtina, kad, kai to nepaisoma, tai iš žmogaus lieka žmogiškosios būtybės griuvėsiai: jo gyvenimas tampa panašus arba tik į augalo gyvenimą, arba yra tik gyvuliškas gyvenimas. O kadangi protingumo dėka žmogus p e r ž e n g i a augalinio bei gyvulinio gyvenimo natūralias ribas, tai galutinėje sąskaitoje jis sugriauna ir savo augalinį bei gyvulinį gyvenimą.

3. Žmogaus gyvenimas - tai kova, nes žemesniosios jo galios karštai veržiasi į juslinius malonumus, o tuo tarpu aukštesniosios siekia padoraus gėrio. Tad tarp šių galių dažnai įvyksta susikirtimų: juk tai, kas juslėms patinka, iš pirmo žvilgsnio atrodo net ir naudinga, bet ne visuomet yra moraliai gera. Dėl to žmogui tenka protu bei valia kovoti prieš amoralias žemesniųjų galių tendencijas, kad išlaikytų moralinę tvarką savo gyvenime. Tai ir yra kova dvasios prieš kūną, valios prieš aistras. Dažnai ši kova yra varginanti bei sunki, nes žemesnioji žmogaus dalis nuolat graso užlieti visą žmogaus vidų amoralių malonumų troškimais. Tačiau šią kovą yra galima laimėti, nes valia, proto talkinama, turi ketveriopos įtakos į žemesniąsias sielos galias:

a/ p r a m a t y m u galima numatyti pavojus ir užbėgti jiems už akių. Kas nuolat budi, tas sutinka pavojų, pasiruošęs jį nugalėti, ir jį nugali;

b/ v a l i o s d ė k a žmogus gali, pvz., nežiūrėti į dalykus, kurie žadina nuodėmingas aistras, o joms sukilus - vaizduotės pagalba galima atitraukti dėmesį nuo tų objektų, kurie palaiko aistros liepsnojimą;

c/ žmogus gali valios jėga p e r v a i z d u o t ę žadinti savyje nuodėmingoms aistroms priešingas aistras, palaikydamas dėmesyje jų objektą;

d/ pagaliau, sukilusias aistras valia vaizduotės pagalba gali pakreipti į gerą tikslą.

Be šios vidinės kovos dar gali kilti kova tarp sielos ir Kūrėjo. Protas rodo, kad mes esame tobuliausia prasme savo Kūrėjo nuosavybė ir todėl turime paklusti visiems jo nurodymams. Tačiau šis paklusnumas nėra lengvas. Mumyse gyvas nepriklausomybės troškimas, kuris veikia mus pasitraukti iš Kūrėjo absoliučios valdžios; puikybė gi veikia žmogų tvarkyti savo gyvenimą nepriklau-

somai nuo savo Kūrėjo. Tik gilus nusižeminimas, t.y. tikras savęs ir Kūrėjo pažinimas, apsaugoja žmogų nuo pražūtingos kovos prieš savo Kūrėją.

4? Kai žmogus, sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą, visa daro, kad kuo tobuliau atitiktų savo pirmavaizdžiui, kad ištikimai laikytųsi Dievo-Kūrėjo nurodymų, jis tuo pačiu vis geriau pažįsta tiesą, gėrį, grožį ir visa to šaltinį - Dievą; vis karščiau visa tai myli, nes pats Dievas tokiam padeda vis geriau jį pažinti kaip savo Kūrėją ir Geradarį ir vis karščiau jį, kaip tokį, pamilti.

Žmogus gi, kuris nepaiso Dievo nurodymų, kuris sąmoningai bei laisvai išeina į kovą prieš Dievą, tuo pačiu vis labiau praranda Dievo pažinimą. O kas praranda pirmavaizdžio pažinimą, tas netenka ir jo paveikslo pažinimo, vadinasi, netenka ir savęs pažinimo. Žmogų, sukurtą šviesai, ši tamsa pragariškai kankina.

Toks būtų žmogaus likimas, jei jis būtų Dievo sukurtas tik savo prigimties galiomis siekti Dievuje, savo Pirmavaizdyje, laimės ir jąja per amžius džiaugtis pagal savo prigimties išgales Dievuje, savo Kūrėjuje. Tačiau Dievas iš savo gerumo nepaliko žmogaus vien jo prigimties plotmėje. Pagal šv. Tomą Akvinietį - Dievas pačiame žmogaus sukūrimo momente, pagal šv. Bonaventūrą - betarpiškai tuoj po sukūrimo iškėlė žmogų į dieviškos būsenos sferą, įgalino jį savo ypatingomis, jam duotomis, dovanomis panašiai pažinti ir mylėti, kaip pats Dievas pažįsta ir myli.

2. ŽMOGAUS IŠKĖLIMAS Į ANTGAMTINIO GYVENIMO SFERĄ

<u>1. Antgamties sąvoka</u>. Teologijos mokslas skiria dvi antgamties rūšis: absoliutinę bei substancialinę antgamtį ir reliatyvinę bei būdo atžvilgiu antgamtį.

a/ A b s o l i u t i n ė bei s u b s t a n c i a l i n ė a n t g a m t i s - tai Dievo dovana protingam kūriniui/žmogui ar angelui/, kuri absoliučiai viršija visą prigimtį ta prasme, kad ji jokia prasme nėra prigimties produktas ir jokia prigimtis net neturi į ją jokių natūralių polinkių bei teisių ir negali jos pelnytis. Vadinasi, šisDievo dovana ne tik viršija prigimties pajėgumą ką nors panašaus padaryti, bet ir visas jos prigimtas teises bei pageidavimus. Bet ji, vis dėlto, yra kažkas r i b o t a, nes tai dovana protingam kūriniui, bet tuo pačiu metu ir kažkas dieviška. O kas iš esmės yra dieviška, tas viršija visos

prigimties natūralų pajėgumą tai padaryti ar to ilgėtis. Tai yra kažkas dieviška, kas yra dovanota protingam kūriniui,ir šis pastarasis tuo pačiu turi tame savo dalį. Šios antgamties yra žinomos tik dvi formos, būtent: įsikūnijimas ir pašvenčiamoji malonė.

Į s i k ū n i j i m e Dievas sueina į vienybę su žmogiškąja prigimtimi Žodžio asmenyje. Antrasis Švč. Trejybės asmuo prisiima žmogiškąją prigimtį kaip savo ir ima būti tąja žmogiškąja prigimtimi kaip savąja: jis užima joje žmogiškojo "aš" vietą, nieko nepakeisdamas žmogiškoje prigimtyje, kaip tokioje. Taigi Jėzus yra Žmogus dėl savo žmogiškosios prigimties, yra drauge ir tikras Dievas dėl savo dieviškojo "Aš". Čia turime substancialinę vienybę, kurioje dieviškoji ir žmogiškoji prigimtys nesusilieja į vieną prigimtį, bet tik susijungia Antrajame Švč. Trejybės asmenyje, pačios pasilikdamos savyje nepakitusios. Dėl to, kad juodvi yra vienybėje Antrajame Švč. Trejybės asmenyje, ši vienybė ir vadinasi p e r s o n a l i n ė, arba graikų kalbos žodžiu - h i p o s t a t i n ė. Tai tobuliausia protingo kūrinio antgamtinėvienybė su Dievu. Ją randame tik Viešpatyje Jėzuje Kristuje.

P a š ve n č i a n č i o j i malonė - tai absoliutinės antgamties žemesnis laipsnis. Gavęs šią dovaną, protingas Dievo kūrinys nepakinta kaip asmuo, o yra dieviškinamas /padaromas panašiu į Dievą/, nors tik akcidentaliai - tik savo prigimtyje ir galiose veikti. Kūrinys netampa Dievu, bet tampa dievišku /panašiu į Dievą/, tampa dieviškos prigimties dalininku /žr. 2Pt 1,4/, tampa pajėgiu pomirtinėje garbėje matyti Dievą veidą veidan. Tai privilegija, kuri viršija prigimties, net ir tobuliausios, visas išgales, nes įgalina būti dieviškojo gyvenimo dalininku: pažinti ir mylėti Dievą panašiai, kaip jis pats save pažįsta ir myli.

b/ R e l i a t y v i n ė bei b ū d o a t ž v i l g i u a n t g a m t i s - tai, kas iš esmės neviršija visų kūrinių išgales, o tik kai kurio atskiro kūrinio. Toks, pvz., yra ne savo jėgomis įgytas, bet gautas iš Dievo žinojimas. Jo dėka žmogus žino kaip tas, kuris tą žinojimą yra įsigijęs savo pastangomis. Pvz., šv. Kotryna Sienietė gerai nusimanė teologijos klausimuose, nors pati teologijos nebuvo studijavusi.

Dievas suteikė pirmiesiems tėvams reliatyvinės antgamties dovanų ir pašvenčiančiąją malonę: suteikė jiems prigimtojo

tobulumo dovanų /būdo atžvilgiu antgamtinių/, kurios, patobulindamos žmogaus prigimtį jos plotmėje, ją parengė geriau priimti pašvenčiančiąją malonę. Šių dovanų suma ir sudarė pirmykštį mūsų tėvų teisumą /justitia originalis/.

2. Prigimtį patobulinančios dovanos, kurios buvo suteiktos pirmiesiems tėvams, patobulino žmogaus prigimtį kaip tokią, neiškeldamos jos į antgamtinę sferą. Jos, šalindamos žmogaus prigimties netobulumus, darė ją tobulesnę prigimties plotmėje. Žmogaus prigimtis, kaip tokia, neturi į jas jokių teisių. Jos buvo Adomui suteiktos veltui. Tai iš Dievo gerumo gauta žinojimo dovana, aistrų valdymo dovana ir kūniško nemarumo dovana.

a/ G a u t o ž i n o j i m o d o v a n a /scientia infusa/. Iš prigimties žmogus neturi teisės į šį žinojimą, nes jis yra angeliškos prigimties privilegija. Žmogus, naudodamasis juslinio bei protinio pažinimo galiomis, pagal psichologijos dėsnius, eidamas nuo vieno dalyko pažinimo prie kito, iš lėto vis daugiau ir geriau pažįsta tikrovę.

Dievas iš savo gerumo, kad išlaisvintų žmonijos galvą bei mokytoją Adomą nuo šio sunkaus pažinimo darbo, neužpelnytai davė jam pažinimą tų visų tiesų, kurias žinoti buvo jam naudinga, ir suteikė ypatingo lengvumo bei gabumo savo pastangomis gautąjį žinojimą plėsti bei gilinti toliau.

b/ A i s t r ų v a l d y m o d o v a n a. Jau esame kalbėję, kad natūraliai žmoguje vyksta kova tarp veržlumo į tikrąjį gėrį ir veržlumo į juslinius malonumus, į materialines gėrybes, į perdėtą garbės troškimą. Visa tai bendrai vadinama trejopu geismu: akių geismu, kūno geismu ir gyvenimo puikybe. Kad šią natūralią silpnybę pašalintų iš pirmųjų tėvų prigimties, Dievas buvo jiems suteikęs aistrų valdymo dovaną. Jos dėka minėtas trejopas geismas Adome buvo paklusnus jo proto nurodymams bei jo valiai. Trejopas geismas paklusniai tarnavo aukštesniems sielos polėkiams. Kol jo valia buvo klusni Dievo nurodymams, tol ir žemesniosios jo sielos galios buvo tobulai klusnios jo valiai: jo sieloje viešpatavo tobula hierarchinė tvarka.

c/ K ū n i š k o n e m a r u m o d o v a n a. Žmogus savo prigimtimi yra išstatytas ligoms ir mirčiai, nes jo kūnas yra sudėtasiš įvairių organinių medžiagų, tad jam ir natūralu būti kitų materialinių veiksnių poveikyje ir suirti. Pirmųjų tėvų prigimtis buvo apsaugota nuo šio suirimo ypatinga dovana, kuri

darė žmogų nemariu, kad jis galėtų geriau atsidėti Dievo jam pavestiems uždaviniams ir sėkmingiau naudotis jam duotomis antgamtinėmis dovanomis.

3. Antgamtinės dovanos, kurios buvo suteiktos pirmiesiems tėvams.

a/ Žmogus, kaip Dievo kūrinys, savo prigimtimi yra Dievo tarnas, jo daiktas ir nuosavybė. Bet Dievas dėl nuostabaus savo gerumo, už kurį niekuomet negalėsime pakankamai atsidėkoti, panoro įvesti žmogų į savo šeimą, įsūnyti ir padaryti savo vaiku, padaryti savo garbės bei laimės tėvoniu, skirdamas jam garbingą vietą savo karalystėje. Kad šis įsūnijimas nebūtų tuščias formalumas, vien juridinis aktas, Dievas padarė jį savo gyvenimo dalininku, suteikdamas akcidentalinio pobūdžio tobulumą, kuris įgalina žmogų tikėjimo šviesos dėka daug tobuliau pažinti, ypač dieviškuosius dalykus, negu žmogus galėtų juos pažinti vien savo natūraliu protu, ir, pagaliau, danguje matyti Dievą kaip jis yra, ir mylėti jį taip, kaip ir jis myli.

b/ Be šios dovanos, kuri tobulino, sudieviškino /padarė panašia į Dievą/ pačią žmogaus sielos prigimtį, Dievas dar pridėjo antgamtines dorybes ir Šv. Dvasios dovanas, kurios dieviškino žmogaus sielos galias ir įgalino jas dieviškai veikti. Pagaliau, antgamtinio pobūdžio impulsais - veikdinančiomis malonėmis nuolat talkino pirmiesiems tėvams veikti antgamtiškai, dieviškai ir nuopelningai amžino gyvenimo Dievuje labui.

Ir visos šios dovanos, išskyrus gautojo žinojimo dovaną, buvo duotos Adomui kaip žmonių giminės patrimonium /paveldėjimas/, t.y. buvo duotos ne tik Adomui asmeniškai, bet jame ir per jį visai jo ainijai, žinoma, su sąlyga, jei jis bandymo metu išliks ištikimas Dievui.

3. PIRMŲJŲ TĖVŲ NUPUOLIMAS IR JŲ NUBAUDIMAS

1. Pirmųjų tėvų nupuolimas. Nežiūrint visų pirmiesiems tėvams suteiktų dovanų, jie buvo l a i s v i, ir dėl to buvo išstatyti bandymams, kad, malonės pagalba išlikę juose ištikimi Dievui, pelnytų dangų. Bandymai gi, kurie buvo jiems skirti, - tai pareiga laikytis Dievo natūralių įsakymų, prie kurių buvo dar pridėtas vienas specialus nurodymas, būtent: nevalgyti vaisių

nuo gero ir pikto pažinimo medžio. Drauge buvo jiems paskelbta ir bausmė, kuri ištiksianti juos, jei jie šio nurodymo nepaisys, būtent: jie tą valandą tikrai mirsią. Šv. Raštas pasakoja, kaip velnias, prisiėmęs žalčio išvaizdą, sukėlė Ievoje abejonių, kad Dievas uždraudęs jiems valgyti nuo gero ir pikto pažinimo medžio ne dėl jų gero, kad jie valgydami nemirsią, o tapsią panašūs į dievus, nes pažinsią, kas yra gera ir kas pikta: "Būsite kaip dievai, pažįstą gera ir pikta" /Pr 3,5/. Tai buvo gundymas pasikelti į puikybę ir sukilti prieš Dievą.

Pirmieji tėvai pasidavė šiam gundymui: padarė neklusnumo nuodėmę, kaip sako Šv. Paulius /Rom 5,19/, pasiduodami puikybei, o toliau ir kitoms silpnybėms. Tai buvo labai sunki nuodėmė, nes:

1/ ją jie atsisakė paklusti Dievui, savo Kūrėjui ir didžiam Geradariui;

2/ jie palaikė melo kunigaikštį tiesos skelbėju, o Dievą - melagiu;

3/ jie tai padarė ne kokios nors aistros apsvaiginti, bet visiškai sąmoningai bei laisvai;

4/ jie tai padarė gerai žinodami, kad jų pasielgimo pasėkos ištiks visą jų ainiją.

2. Pirmųjų tėvų nubaudimas. Bausmė pirmuosius tėvus ištiko patį jų nusikaltimo momentą. Jie tą patį momentą neteko antgamtinio gyvenimo ir ypatingųjų jų prigimčiai suteiktų dovanų, ir tai neteko ne tik sau, bet ir visai savo ainijai. Jie tą momentą mirė dangui, savo amžinajai laimei Dievuje. Kai tik jų valia atsisakė klausyti Dievo, tuo pat momentu žemesniosios sielos galios pradėjo juose maištauti prieš jų protą bei valią. Jie tą pat momentą tapo marūs, jautrūs fiziniam skausmui, išstatyti visokioms ligoms ir įvairioms kitoms galimybėms prarasti kūno gyvybę.

Dievas iš savo gerumo nepaliko pirmųjų tėvų bausmės būsenoje be vilties. Nors jie dėl savo nusikaltimo ir buvo išguiti į šios žemės natūralines sąlygas, t.y. prarado rojų, nors jie dėl to turėsią valgyti duoną savo veido prakaite ir motinos turėsiančios gimdyti vaikus skausmuose, bet, kaip teologai mano, Dievas veikdinančios malonės impulsais sužadino juose tikrąjį gailestį už savo nusikaltimą, ir jiems šis nusikaltimas buvo dovanotas, bet pirmykščio teisumo būsena nebuvo jiems grąžinta. Jie ją prarado sau ir savo ainijai negrąžinamai. Štai dėl to visi jų

ainiai gimsta su taip vadinamąja gimtąja nuodėme - jie gimsta paveldėdami pirmųjų tėvų nuodėmingąją būseną. Jiems Dievo buvo skirta gimti malonės stovyje ir su visomis ypatingomis dovanomis, kuriomis žmogiškoji prigimtis buvo apdovanota pirmuosiuose tėvuose. Dabar jie gimsta be šių dovanų dėl pirmųjų tėvų nuodėmės: jie gimsta paveldėdami jų nuodėmingą būseną. Nors jie asmeniškai nėra kalti, bet atsiduria kaltųjų būsenoje dėl to, kad jiems ją užtarnavo pirmieji tėvai savo pirmąja nuodėme. Jie gimsta paveldėdami apiplėštą žmogaus prigimtį, kuri, netekusi ypatingųjų dovanų, yra nuolatinis laukas kovų tarp gero ir pikto, tarp aukštesnių ir žemesnių sielos galių. Apiplėštoji būklė yra blogesnė už tą, kuri niekuomet nebuvo apiplėšta. Jei tad žmogaus prigimtis niekuomet nebūtų turėjusi antgamtinių ir ypatingų dovanų, tai ji normaliau jaustųsi, negu dabar jaučiasi. Tai nesunku suprasti. Pvz., tas žmogus, kuris, turėdamas prastus drabužius, jaučia šiek tiek žiemos šaltį, geriau jaučiasi tokiose pat sąlygose už tą, kuris būtų išvilktas iš šiltų drabužių ir apvilktas ano drabužiais. Aišku, kad šis pastarasis tada daug stipriau jaustų šaltį. Taigi, nors gimtoji nuodėmė ir nežaloja žmogaus prigimties kaip tokios, bet jos dėka žmogus, Adomo ainis, šiandien jaučiasi blogiau, negu būtų jautęsis tada, jei Dievas būtų jam skyręs gyventi tik prigimtuoju gyvenimu. Dėl to teologai kalba apie gimtosios nuodėmės žaizdas žmogaus prigimtyje, turėdami prieš akis pirmykštę žmogaus prigimties būseną.

Dėl gimtosios nuodėmės šiandieniniam žmogui sunku apvaldyti prieš protą ir valią maištaujančias aistras, o dėl šios vidinės kovos sunku pažinti Dievą ir save patį, sunku paklusti Dievui. Šią liūdną Adomo ainio būseną šv. Paulius taip aprašo: "Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio nenoriu. O jeigu aš darau, ko nenoriu, tada nebe aš tai įvykdau, bet manyje gyvenanti nuodėmė... Juk, kaip vidinis žmogus, aš žaviuosi Dievo įstatymu. Deja, aš jaučiu savo kūno nariuose kitą įstatymą, kovojantį su mano proto įstatymu. Jis paverčia mane belaisviu nuodėmės įstatymo, kuris glūdi mano nariuose. Vargšas aš žmogus!" /Rom 7, 19-24/.

Dievas nepaliko žmonių giminės tokioje liūdnoje padėtyje. Jau pirmiesiems žmonėms jis apreiškė, kad padarysiąs neprietelystę tarp gundytojo ir Ievos ainijos, kurios vienas ainių sutriuškins žalčiui galvą, t.y. nugalės jo viešpatavimą žmonių giminėje.

Šv. Paulius, aprašęs nelaimingą Adomo ainio padėtį, klausia:

"Kas mane išlaisvins" iš tos padėties? Ir pats atsako: "Dievo malonė per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų" /Rom 7,25/.

4. ATPIRKIMAS IR JO PADARINIAI

Atpirkimas yra nuostabus darbas, tiesiog Dievo šedevras, kuris atrestauruoja nuodėmės sugadintą žmogų ir jį iškelia tam tikra prasme į geresnę padėtį, negu buvo pirmieji tėvai prieš nusidėdami. Dėl to Bažnyčia savo liturgijoje nebijo laiminti nusikaltimą, dėl kurio žmonija sulaukė iš Dievo tokio Atpirkėjo: "Laimingas nusikaltimas, kuris tokį ir taip didį susilaukė Atpirkėją!"

1. Atpirkimo prigimtis. Dievas, kuris nuo amžių pramatė Adomo pirmąją nuodėmę ir visas kitas jo ir jo ainijos nuodėmes, nuo amžių buvo suplanavęs ta proga parodyti žmonijai dar daugiau meilės: buvo pramatęs gelbėti ją per savo viengimį Sūnų, kuris ryžosi, atėjus laikui, prisiimti žmogaus prigimtį, tapti Žmogumi, tapti naująja žmonijos Galva ir visos žmonijos vardu atsiteisti už jos nuodėmes Dievo teisingumui ir pelnyti žmonijai savo Tėvo tėvišką meilę, o su ja - ir visą pagalbą, reikalingą žmogui pribręsti čia, žemėje, dangaus laimei, tapti dalininku tos garbės ir laimės, kurioje yra nuo amžių Tėvo viengimis Sūnus.

Taip Dievas blogio proga buvo suplanavęs parodyti žmonijai dar daugiau meilės ir kuo tobuliausiai apreikšti jai ir savo begalinį teisingumą, ir savo neapsakomą gerumą. Iš tiesų Dievo niekas nevertė reikalauti iš nusidėjusios žmonijos tobulo atsiteisimo jo teisingumui. Jis galėjo pasitenkinti ir netobulu atsiteisimu, kurį būtų pajėgusi duoti žmonija savo pajėgumu. Bet labiausiai tiko jo neapsakomai garbei ir daugiau naudos buvo nusidėjusiai žmonijai iš jo plano, pagal kurį buvo pareikalauta tobulo atsiteisimo Dievo teisingumui.

a/ Tobulas Dievo teisingumas reikalavo atsiteisimo, kuris būtų lygus įžeidimui, kuris žmonių giminės vardu pilnai atsiteistų Dievo teisingumui už visus įžeidimus, kuriuos žmonija daro Dievui savo nuodėmėmis. To Dievas pasiekė siųsdamas gelbėti žmonijos savo Viengimį Sūnų.

Atėjus Dievo numatytam laikui, Tėvo viengimis Sūnus tapo Žmogumi, tapo atperkamosios žmonijos Galva, o visi atperkamieji - jo mistinio Kūno nariais. Tuo pačiu jis įgijo teisę veikti visų savo mistinio Kūno narių vardu ir atsiteisti už juos Dievo tei-

singumui.

Šis atsiteisimas ne tik teisiniu požiūriu lygus įžeidimui, bet ir neapsakomai už jį didesnis. Jis neapsakomos vertės, nes tai buvo akcija dieviškojo "Aš", kurio vertė begalinė. Taigi Jėzus Kristus, Dievas ir Žmogus, galėjo paprasčiausia savo akcija žmonijos vardu pilnai atsiteisti už jos nuodėmes. Jėzus gi iš begalinės meilės visą savo laikinį gyvenimą skyrė žmonijos labui, kad už ją atsiteistų Dievo teisingumui, ir šią akciją vainikavo savo heroiška mirtimi dėl mūsų išganymo. Iš tiesų, "kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė" /Rom 5,20/

Šis atsiteisimas buvo tos pačios rūšies moralinis darbas, kaip ir Adomo nuodėmė: Adomas nusidėjo neklusnumu iš puikybės, Jėzus atsiteisė iki begalybės nusižeminusiu klusnumu, įkvėptu meilės: "Tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties" /Fil 2,8/.

Ir kaip Ieva turėjo dalį Adomo nupuolime, taip Marija - žmonijos atpirkime: ji laisvai sutiko būti Atpirkėjo Motina ir, kaip tokia, dalyvauti savo Sūnaus akcijoje žmonijos labui. Taigi pągal šį Dievo planą buvo pilnai atsiteista teisingumui, ir Dievo gerumas dar didingiau apsireiškė.

b/ Šv. Raštas atpirkimą priskiria begaliniam Dievo gailestingumui, plaukiančiam iš jo neapsakomos meilės: "Dievas, kuris yra turtingas gailestingumu, dėl begalinės savo meilės, kuria jis mus mylėjo... atgaivino mus Kristuje" /Ef 2,4/.

Šioje akcijoje turėjo savo dalį visi trys Švč. Trejybės asmenys, tarsi lenktyniaudami, kuris daugiau parodys meilės vargšei žmonijai.

Tėvas turi Sūnų, sau lygų, kurį be galo myli, ir yra be galo mylimas Sūnaus. Ir šį vienintelį savo Sūnų aukoja už mus, kad taip grąžintų mums gyvenimą, kuris buvo prarastas nuodėme: "Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kurs jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą" /Jn 3,16/. Taip yra kalbėjęs pats Kristus, pati dieviškoji Išmintis, įsikūnijusi dėl mūsų išganymo. Argi Dievas Tėvas galėjo dar daugiau ką duoti?! Argi su juo nėra davęs mums visa?! "Jeigu jis nepagailėjo nė savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus,- kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su Juo?" - sako šv. Paulius /Rom 8,32/.

Sūnus džiugiai ir šauniai priėmė jam patikėtą misiją. Nuo pat įsikūnijimo momento jis aukojasi Tėvui kaip auka, pakeičianti

visas Senojo Testamento aukas, ir visas jo gyvenimas, vainikuotas mirtimi ant kryžiaus, buvo ištisinė auka, įkvėpta begalinės jo meilės mums: "Kristus pamilo jus ir atidavė už mus save kaip atnašą ir kvapią auką Dievui" /Ef 5,2/.

Kad užbaigtų atpirkimo darbą iki galui, jis siuntė Šventąją Dvasią, substancialinę Tėvo ir Sūnaus meilę, kuri nepasitenkino mums Kristaus pelnytomis malonėmis pripildyti mūsų sielas, bet ir pati įsikūrė su jomis mumyse asmeniškai: "Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota" /Rom 5,5/.

Taigi atpirkimas - nuostabus Dievo meilės šedevras.

2. Atpirkimo padariniai. Kristus ne tik atsiteisė Dievo teisingumui už žmoniją ir sutaikė ją su Dievu, bet ir pelnė jai visas antgamtines malones, kurias ji buvo praradusi nuodėmėmis. Dėl Kristaus nuopelnų visų pirma vėl teikiamos žmonijai antgamtinės gėrybės:

a/ Pašvenčiančioji malonė drauge su ja lydinčiomis dorybėmis ir Šv. Dvasios dovanomis. Prisitaikant prie žmogaus prigimties, įsteigti sakramentai, kaip regimi ženklai, per kuriuos teikiamos reikalingos malonės svarbiausiems žmogaus gyvenimo reikalams ir kurie apčiuopiamai žmogui liudija apie jų suteikimą.

b/ Gausiai, net gausiau negu rojuje, teikiamos veikdinančios malonės /aktualinės/. Pagal šv. Pauliaus tvirtinimą: "Kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė" /Rom 5,20/.

c/ Vidinės darnos dovana, tiesa, išsyk negrąžinama, bet palaipsniui. Kas rūpestingai naudojasi veikdinančiomis malonėmis ir auga dorybėse, tas palaipsniui atkuria savyje vidinį darnumą.

Sekdami Kristaus pavyzdį ir Dievo malonės remiami, galime įveikti visus šio gyvenimo vargus, heroiškai pakelti visus kentėjimus, o naudodamiesi Eucharistija, - užtikrinti sau garbingą prisikėlimą ir dalyvavimą Kristaus garbėje bei laimėje per amžius. Tai vis atpirkimo vaisiai mūsų labui. Taigi, argi negalime ir mes su Bažnyčia sakyti: "Laiminga kaltė, kuri susilaukė tokio didžio ir dosnaus Atpirkėjo"?!

d/ Be anksčiau suminėtų vidinių gėrybių, kurios mus įgalina siekti amžinosios laimės Dievuje, Kristus mums padeda ir per išorinius veiksnius, kaip antai: savo pavyzdžiu, šventųjų pavyzdžiais

bei pamokymais, o ypač per savo įsteigtąją Bažnyčią, kuriai pavedė mokyti mus savo mokslo, Šventajai Dvasiai ją globojant, savo įsakymais derinti mūsų valią prie Švenčiausios Dievo Valios ir pašvęsti mūsų sielas per sakramentus, sakramentalijas ir atlaidus. Ir ši nuostabi Kristaus išorinė pagalba yra suorganizuota tam, kad mus išplėštų iš nuodėmės vergijos ir įvestų į Dievo vaikų laisvės karalystę.

e/ Iš Dievo gerumo šiandien vietoj klystančiojo Adomo žmonijos Galva yra viengimis Dievo Tėvo Sūnus, tapęs žmogumi dėl mūsų išganymo. Jis yra idealus Tarpininkas tarp žmonių giminės ir Dievo, nes yra ir tikras Žmogus, ir tikras Dievas. Jis garbina Tėvą ne vien savo vardu, bet ir visos žmonių giminės vardu, visos Dievo kūrinijos vardu. Jis Dievo gėrybes neapsakomai gausiai dalina visiems, kurie jų trokšta. Jis yra ir tobulas Kunigas, kuris dėl savo dieviškojo "AŠ" visuomet turi laisvą priėjimą prie Dievo, Švenčiausioje Trejybėje vieno, žmonijos labui. O Kristus, kaip tikras Žmogus, jautriai atjaučia savo brolių reikalus, juos užtaria pas Dievą. Tėvas gi savo vienatiniam Sūnui nieko neatsako: "Tėve, dėkoju Tau, kad mane išklausei. Aš žinojau, kad visuomet mane išklausai. Tačiau tai sakau dėl čia esančiųjų, kad jie įtikėtų, jog Tu esi mane siuntęs" /Jn 11, 41-42/,- kalbėjo Viešpats Jėzus prie Lozoriaus kapo. Tad su juo ir jame mes galime duoti Dievui tokią garbę, kurios jis yra vertas. Su juo ir per jį galime gauti iš Dievo visas malones, kurios yra reikalingos mums ir mūsų broliams. Kai mes garbiname Dievą, tai ir Jėzus mumyse ir per mus garbina jį. Kai mes prašome pagalbos, tai ir jis mumyse ir per mus prašo savo Tėvą mums padėti. Štai dėl to, ko tik prašome Tėvą jo vardu, mums dosniai duodama /plg. Jn 16,23/.

Tad džiaukimės, kad turime tokį Atpirkėją, tokį Tarpininką, tokį Kunigą, ir turėkime neribotą pasitikėjimą juo.

I Š V A D O S. Šis, kad ir trumpas, istorinis žvilgsnis į antgamtinio gyvenimo istoriją žmonių giminėje, puikiai nušviečia neapsakomą Dievo gerumą mums, jo antgamtinių dovanų neapsakomą vertę, mūsų Atpirkėjo nuostabų meilės žygį mūsų labui ir drauge mūsų, kaip žmonių giminės vaikų, silpnumą. Dar kiek susitelkime prie antgamtinio gyvenimo begalinės vertės ir žmogaus, kuriam jis patikimas, silpnumo.

1. Antgamtinis gyvenimas iš tiesų yra nuostabiai kilnus dalykas.

a/ Jis kyla iš Dievo, kuris nuo amžių pamilo mus ir panoro mus įvesti į nuostabią meilės vienybę su savimi. "Amžina meile pamilau tave, todėl, gailėdamasis tavęs, patraukiau tave prie savęs" /Jer 31,3/, - sako Viešpats per pranašą Jeremiją.

b/ Antgamtinis gyvenimas yra realus, nors ir ribotas, dalyvavimas Dievo prigimtyje ir gyvenime /žr. 2 Pt 1,4/.

c/ Antgamtinis gyvenimas taip labai yra Dievo vertinamas, jog Dievas, kad grąžintų jį mums, paaukojo mūsų labui savo Viengimį Sūnų. Sūnus gi pasiaukojo tam reikalui iki mirties, ir tai mirties ant kryžiaus. Šiandien dėl Viešpaties Jėzaus nuopelnų antgamtinį gyvenimą komunikuoja mums Šventoji Dvasia.

Taigi antgamtinis gyvenimas yra brangesnis už visą kitą Dievo kūriniją: "Per jį /t.y. Kristų/ dovanojo mums didžiausius ir brangiausius pažadus" /2 Pt 1,4/, - sako šv. Petras. Jį turime labiausiai branginti, saugoti ir puoselėti su didžiausiu rūpestingumu, nes, kaip teologai sako, jis tiek vertas, kiek pats Dievas.

2. Antgamtinį gyvenimą, šį neapsakomą lobį, nešame labai dužiame inde. Jei mūsų protėviai, apdovanoti ypatingomis dovanomis, kurios šalino žmogaus prigimties netobulumus, ir įkurdinti ypatingai palankiose sąlygose gyventi antgamtiniu gyvenimu, prarado jį sau ir visai savo ainijai, - tai kaip mes turime būti budrūs ir rūpestingi, kad jo neprarastume, kai mumyse nuolat dūksta trejopas geismas, kai aplinka yra pilna papiktinimų?! Tiesa, yra mumyse ir kilnių polėkių, kurie kyla iš to, kas yra žmogaus prigimtyje gera, o labiausiai iš mūsų inkorporavimo į Kristaus mistinį Kūną; yra ir antgamtinės energijos gausa, kuri nuolat mums duodama dėl Kristaus nuopelnų. Tačiau, nežiūrint viso to, esame silpni ir nepastovūs gerume. Dėl to turime nuolatos būti tarsi įsikibę į ranką To, kuris yra mūsų Galva ir visas mūsų stiprybės šaltinis. Mūsų stiprybė ne mumyse, bet jame.

Protėvių istorija akivaizdžiai rodo, kad pats didžiausias blogis, kuris gali mus ištikti, - tai nuodėmė. Tad ypač turime būti budrūs jos atžvilgiu; turimemažiausius, net netiesioginius viliojimus į nuodėmę atstumti drąsiai ir energingai, nežiūrint iš kur jie ateitų: iš aplinkos ar iš vidaus - iš trejopo geismo kloakos.

Toliau susipažinsime su visu tuo, ko esame reikalingi, kad kovą su piktu laimėtume garbingai ir taptume vis panašesni į Kristų, į tą Pirmgimį daugelio brolių tarpe /žr. Rom 8,29/.

Antrasis skyrius

KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO PRIGIMTIS

Kadangi šiandien antgamtinis gyvenimas yra, dėl Jėzaus Kristaus nuopelnų, dalyvavimas Dievo gyvenime, tai jis ir vadinamas Dievo gyvenimu mumyse arba Kristaus gyvenimu mumyse. Šie išsireiškimai teisingi, kai jie yra gerai suprantami, išvengiant bet kokio panteizmo pėdsako. Iš tiesų mūsų antgamtinis gyvenimas nėra identiškas Dievo ar mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus gyvenimui. Jis yra tik šio pastarojo gyvenimo panašybė, ribotas, bet realus dalyvavimas jame. Taigi krikščioniškąjį gyvenimą galime apibrėžti taip:

Krikščioniškasis gyvenimas - tai dėl Jėzaus Kristaus nuopelnų Šventosios Dvasios, apsigyvenančios mumyse, suteiktas mums dalyvavimas dieviškajame gyvenime, kurį turime ginti nuo priešingų jam tendencijų ir, su Dievo pagalba, jį puoselėti.

Tad aišku, kad krikščioniškasis gyvenimas - tai gyvenimas, kuriame Dievas turi pagrindinį vaidmenį, o mes - tik antraeilį. Dievas, trečiasis Švč. Trejybės asmuo /kuris vadinasi Šventoji Dvasia/, asmeniškai suteikia šį gyvenimą, nes tik jis vienas gali suteikti mums dalį tame gyvenime, kuriuo jis gyvena per amžius. Šį antgamtinį gyvenimą suteikia mums dėl Jėzaus Kristaus nuopelnų, kuris yra mūsų pašventinimo, pelniusi jį mums, priežastis, idealas ir viso mūsų krikščioniškojo gyvenimo versmė. Tad iš tikrųjų Dievas gyvena mumyse, Jėzus gyvena mumyse. Bet mūsų krikščioniškasis gyvenimas tai ne tas pat, ką Dievo, Kristaus gyvenimas; jis yra realiai skirtingas nuo Dievo, nuo Kristaus gyvenimo ir yra tik panašus į vieną ir antrą. Mūsų krikščioniškasis gyvenimas - tai, naudojantis Dievo dovanomis, gyventi Dievuje ir dėl Dievo, gyventi vienybėje su Kristumi ir jį sekti. Kadangi mumyse šėlsta jau minėtas trejopas geismas, tai gyventi

krikščioniškai galime tik ryžtingai kovodami su juo ir ugdydami savyje krikščioniškąjį gyvenimą nuopelnais ir uoliu naudojimusi sakramentais.

Tai tokia prasmė krikščioniškojo gyvenimo apibrėžimo, kurį anksčiau davėme. Šis visas skyrius ir yra minėto apibrėžimo aiškinimas bei plėtojimas. Tai duos progos padaryti praktiškų išvadų apie pamaldumą į Švč. Trejybę, apie pamaldumą į Įsikūnijusį dėl mūsų Dievo Žodį, į Šventąją Dvasią, o taip pat pamaldumą į Švč. Mergelę Mariją ir šventuosius, kuris turi pagrindą jų santykiuose su Įsikūnijusiu Žodžiu.

Nors mūsų krikščioniškajam gyvenime Dievo veikimas ir mūsų pačių veikimas vyksta drauge, bet dėl aiškumo pirma kalbėsime apie Dievo dalį mūsų krikščioniškajame gyvenime, o paskui - apie mūsų pačių dalį jame.

DIEVAS VEIKIA MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

1. Pats per save	a/ gyvena mumyse /iš čia išplaukia pamaldumas į Švč. Trejybę/; b/ suteikia mums krikščioniškojo gyvenimo vitalinius pradmenis.
2. Per Įsikūnijusį Dievo Žodį, kuris yra pagrindinė mūsų krikščioniškojo gyvenimo	a/ jį pelniusi mums priežastis; b/ idealas; c/ versmė /iš čia pamaldumas į Įsikūnijusį Žodį/.
3. Per Švč. Mariją, kuri yra antraeilė mūsų krikščioniškojo gyvenimo	a/ jį pelniusi mums priežastis; b/ idealas; c/ visų Dievo malonių dalintoja /iš čia pamaldumas į Švč. Mergelę Mariją/.
4. Per šventuosius ir angelus, kurie yra	a/gyvi Dievo paveikslai, todėl juos gerbiame; b/ užtarėjai, todėl šaukiamės užtarti; c/ pavyzdžiai - juos sekame /iš čia pamaldumas į angelus ir ventuosius/.

- -

MES GYVENAME IR VEIKIAME DĖL DIEVO

1. Kovodami	a/ su trejopu geismu, b/ su pasauliu, c/ su velniu.
2. Pašventindami savo veiksmus	a/ jų trejopa vertė; b/ sąlygos įsigyti nuopelnus; c/ priemonės, darančios mūsų veiksmus nuopelningais.
3. Priimdami sakramentus	a/ sakramentinės malonės; b/ ypatingos malonės: atgailos, Eucharistijos.

A. DIEVO VEIKIMAS KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

Dievas veikia mumyse pats per save, per Švč. Mergelę Mariją ir per angelus bei šventuosius.

1. ŠVČ. TREJYBĖS VEIKIMAS MUMYSE

Antgamtinio gyvenimo mumyse Kūrėjas ir jo idealas yra Švč. Trejybė. Šis jos vaidmuo įprasta priskirti Šventajai Dvasiai. Mat, nors malonės gyvenimas yra bendras visų trijų dieviškųjų asmenų kūrinys kaip išorinis Dievo veikimas, bet kaip meilės veikalas - jis ypatingai priskiriamas Šventajai Dvasiai, personalinei Švč. Trejybės meilei.

1. ŠVENTOSIOS DVASIOS BUVIMAS SIELOJE

/Čia tiesa Oljė remia visą savo dvasinio gyvenimo mokslą. Savo veikale "Catechisme chretien" jis rašo: "Kas yra vertas vadintis krikščioniu?.. Tai tas, kuris turi savyje Kristaus dvasią... kuri įgalina vidiniai ir išoriniai gyventi, kaip Jėzus Kristus... Ji, būdama drauge su Tėvu ir Sūnumi, lieja į sielą Jėzaus Kristaus jausmus, elgesio formas ir pačias dorybes"/.

Kadangi krikščioniškasis gyvenimas yra dalyvavimas paties Dievo gyvenime, tai aišku, kad tik pats Dievas gali jį mums duoti. Dievas jį mums suteikia, ateidamas gyventi mūsų sielose

ir vidiniai mums atsiduodamas, kad ir mes galėtume jam atsiduoti, džiaugtis jo artumu ir leisti jam mums vadovauti, kad galėtume praktikuoti Viešpaties Jėzaus nusiteikimus ir dorybes.

Visa tai teologai vadina n e s u k u r t ą j a m a l o n e /gratia increata/, kurią Dievas iš savo gerumo mums duoda. Toliau svarstysime, kokiu būdu gyvena mumyse trys dieviškieji asmenys ir kokios yra mūsų pareigos jiems.

1/ KOKIU BŪDU GYVENA MUMYSE TRYS DIEVIŠKIEJI ASMENYS

Dievas, kaip sako šv. Tomas Akvinietis /S.Th.I,q.8,a.3/, natūraliai yra savo kūriniuose trejopai: 1/ savo galia, nes visi jo kūriniai yra jo valdžioje; 2/ visi jo kūriniai yra nuolat jo akivaizdoje, nes jis visa - ir slapčiausias mintis - mato; 3/ jis yra savo kūriniuose savo esme, nes nuolat veikia visur, teikdamas savo kūriniams visa, kas juose yra realu, būtent, patį buvimą, veikimą bei gyvenimą. O kur Dievas veikia, ten jis yra kaip veikiąs savo esme. Šia prasme yra kalbėjęs ir šv. Paulius: "Jame mes gyvename, judame ir esame" /Apd 17,28/.

Bet Dievo buvimas mumyse per malonę yra daug tobulesnis už tik ką paminėtą. Jis yra ir daug intymesnis. Tai jo buvimas mumyse ne vien kaip visa ko Kūrėjo ir Palaikytojo, kuris valdo savo sukurtus kūrinius, bet kaip Švenčiausios Trejybės, kurios buvimą pats Dievas yra mums apreiškęs. Per malonę ateina į mus Tėvas, kuris nuolat gimdo savo Sūnų, tobulai lygų sau pačiam. Sūnus tobulai myli savo Tėvą ir yra jo mylimas. Judviejų tarpusavė meilė nuolat kildina Švč. Trejybės trečiąjį asmenį, kuris visiškai yra lygus Tėvui ir Sūnui ir kurį vadiname Šventąja Dvasia. Nors visi šie trys trinitariniai asmenys realiai skiriasi vienas nuo kito, bet drauge yra ir tobuliausia prasme viena, nes jie y r a /egzistuoja ir veikia/ ta pačia dieviška prigimtimi, tobuli tais pačiais dieviškaisiais tobulumais. Tėvas yra dieviškąja prigimtimi, kaip iš nieko negauta. Sūnus yra ta pačia dieviškąja prigimtimi, kaip gauta iš Tėvo, nes Tėvas, kontempliuodamas save, gimdo Sūnų ir jį daro esančiu ta pačia prigimtimi, kuria Tėvas yra kaip iš nieko negauta. Šventoji Dvasia yra ta pačia dieviškąja prigimtimi, kaip gauta iš Tėvo ir Sūnaus judviejų tarpusavio meile. Nuosekliai: Tėvas yra visa žinantis dieviškuoju žinojimu kaip iš nieko negautu, Sūnus - kaip gautu iš Tėvo, Šventoji Dvasia - kaip gautu iš Tėvo ir Sūnaus. Tėvas

visa myli dieviška meile, kaip iš nieko negauta, Sūnus - kaip gauta iš Tėvo, Šventoji Dvasia - kaip gauta iš Tėvo ir Sūnaus. Ir visa tai vyksta sieloje, kai joje yra per malonę visa Švenčiausioji Trejybė!

Vienas iš Švč. Trejybės buvimo sieloje ypatumų yra tai, kad ji a t s i d u o d a mums, idant galėtume ja džiaugtis. Šventųjų knygų kalba kalbant galima sakyti, kad per malonę Dievas atsiduoda mums kaip Tėvas, kaip Bičiulis, kaip Bendradarbis, kaip pašventintojas. Taip jis tampa gyva versme mūsų krikščioniškojo gyvenimo, jo Kūrėju ir Idealu.

1. Prigimties plotmėje Dievas yra mumyse kaip Kūrėjas, kaip Visatos Viešpats, o mes esame jo tarnai, jo nuosavybė. Bet malonės plotmėje jis atsiduoda mums kaip mūsų Tėvas, o mes esame jo įsūniai /nuostabi privilegija, kuri yra visų mūsų antgamtinio gyvenimo pagrindas!/. Tai nuolat tvirtina šv. Paulius ir šv. apaštalas Jonas: "Jūs gi esate gavę ne vergystės dvasią, kad ir vėl turėtumėte bijoti, bet gavote įsūnystės Dvasią, kurioje šaukiame: "Aba, - Tėve!" Ir pati Dvasia liudija mūsų dvasiai, kad esame Dievo vaikai" /Rom 8,15-16/. Taigi Dievas mus įsūnija, bet daug tobulesniu būdu, negu tai daro žmogus, juridiškai įsūnydamas svetimą vaiką. Žmogus įsūniui suteikia savo pavardę, padaro jį tėvoniu, lygiu tikriesiems vaikams, bet jis negali jam suteikti savo gyvybės. Kardinolas Meršjė /Desire Mercier/ teisingai sako: "Juridinė įsūnystė - tai fikcija. Įsūnis tų, kurie jį įsūnyja, yra laikomas jų vaiku ir gauna lygią paveldėjimo dalį su tikinčiaisiais jų vaikais. Bendruomenė pripažįsta šią fikciją ir tvirtina jos padarinius. Vienok šios fikcijos objektas, pats įsūnis, lieka realiai toks pats, koks buvo prieš tai... Tačiau dieviškosios įsūnystės malonė nėra fikcija... Tai tikrovė. Dievas tiems, kurie tiki į jo Sūnų, suteikia dieviškąją įsūnystę, kaip sako šv. Jonas Apaštalas: "Visiems, kurie jį priėmė, jis davė galią tapti Dievo vaikais" /Jn 1,12/. Ir šis įsūnijimas nėra vien juridinis, bet jis ir padaro įsūnijamąjį tikru Dievo vaiku. "Ne tik vadinamės Dievo vaikais, bet ir esame" /1 Jn 3,1/. Jis įveda mus į realų dalyvavimą Dievo gyvenime, padarydamas mus dieviškosios prigimties dalininkais /plg. 2 Pt 1,4/.

Šis dieviškasis gyvenimas mumyse, iš tikrųjų, yra tik dalyvavimas dieviškajame gyvenime, tik Dievo gyvenimo tam tikra panašybė, mūsų supanašinimas į Dievą: nesame dievai, o tik panašūs į

Dievą - dieviški. Tai ne fikcija, o tikra realybė: naujas gyvenimas ne tolygus Dievo gyvenimui, bet panašus į jį, ir, Šv. Rašto liudijimu, jis suponuoja naują gimimą ar atgimimą. Vadinasi, jis atsiranda mumyse atgimimo, o ne vien juridinio akto dėka: "Kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę" /Jn 3,5/; "Jis mus išgelbėjo... Šventosios Dvasios atgimdančiu ir atnaujinančiu nuplovimu" /Tit 3,5/; "atgimdė mus gyvajai vilčiai" /1 Pt 1,3/; "Jis savo valia tiesos žodžiu pagimdė mus" /Jok 1,18/. Visi šie išsireiškimai liudija, kad mūsų dieviškoji įsūnystė nėra vien iš vardo, bet tikra ir reali, nors ir daug skiriasi nuo Viešpaties Jėzaus Sūnystės. Dėl šios įsūnystės mes esame dangaus karalystės tėvoniai, bendratėvoniai su Tuo, kuris yra Pirmgimis daugelio brolių tarpe: "tėvoniai Dievo ir bendratėvoniai Kristaus... kad jis būtų pirmgimis daugelio brolių tarpe" /Rom 8,17.28/. Apie tai kalba šv. apaštalas Jonas: "Žiūrėkite, kokią meilę Tėvas mums suteikė, kad mes vadinamės Dievo vaikais - ir esame"/1 Jn 3,1/.

Dėl to Dievas ir rūpinasi mumis kaip savo vaikais. Jis save lygina su motina, kuri niekuomet negali užmiršti savo vaikų /žr. Iz 49,15/. Tai ypač jis parodė, siųsdamas savo Viengimį Sūnų gelbėti savo vaikų, patekusių į nuodėmės vergiją: "Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą" /Jn 3,16/, - sako pats Kristus įsikūnijusi Dievo Išmintis. Ta pati meilė verčia jį vidiniai ir pastoviai atsiduoti savo įsūniams, apsigyventi jų sielose: "Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime" /Jn 14,23/, - kalbėjo Viešpats Jėzus Paskutinės Vakarienės metu. Vadinasi, Dievas gyvena savo įsūniuose kaip neapsakomai juos mylintis Tėvas.

2. Be to, Dievas atsiduoda mums kaip geriausias mūsų bičiulis. Bičiulystė prie Tėvo ir vaiko santykių prideda lygybės malonę, nes "bičiulystė arba randa lygius, arba padaro lygiais". Ji pabrėžia ypatingą intymumą tarp bičiulių ir mielą dalinimąsi visa kuo, ką jie turi. Antgamtinio gyvenimo malonė kaip tik ir suveda mus į tokią bičiulystę su Dievu. Suprantama, jos dėka mes netampame lygūs Dievui, bet mūsų santykiai su Dievu pasidaro panašūs į santykius tarp trinitarinių asmenų. Mūsų bičiulystė su Dievu tampa trinitarinių asmenų santykių panašybe. Ant-

gamtinio gyvenimo malonės dėka Dievas apreiškia mums savo paslaptis, kaip bičiulis bičiuliui, ir per Bažnyčią, ir mūsų viduje per savo Dvasią: "Ji išmokys jus visko ir viską primins, ką esu jums pasakęs" /Jn 14,26/. Paskutinės vakarienės metu Viešpats Jėzus kalbėjo apaštalams: "Jau nebevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką veikia jo šeimininkas. Jus aš pavadinau prieteliais, nes jums viską paskelbiau, ką buvau iš savo Tėvo girdėjęs" /Jn 15,15/. Bičiuliškoji Dievo meilė mums suveda mus į taip intymius bičiuliškus santykius su Dievu, apie kuriuos žmogus nė svajoti negalėjo. Ji daro mus Dievo bičiuliais, Dievo meilės puotos dalyviais: "Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi" /Apr 3,20/.

Kaip matome, Dievas pirmas imasi iniciatyvos sukurti tarp savęs ir mūsų bičiuliškus santykius. Ir kas jam atveria savo sielos duris, jis įžengia į jo dvasios šventovę kaip bičiulis. Ypač tai yra patyrę šventieji mistikai. Mažiau intensyviai tai reiškiasi kiekviename tikinčiajame, kai jis iš savo širdies atsiveria Dievui. Taigi Dievas gyvena mumyse kaip mūsų Bičiulis.

3. Dievas visuomet veikia. Jis veikia ir būdamas mumyse. Jis nuolat bendradarbiauja su mumis. Visų pirma, jis nuolat palaiko mumyse antgamtinio gyvenimo pradus, nes be jo palaikymo jie nė momento neišsilaikytų mumyse. Taip yra dėl to, kad jie yra akcidentalinio pobūdžio būtys. O akcidentalines būtis palaiko buvime substancija, kurioje jos yra, kuri yra tos pačios prigimties kaip ir jos. Mūsų substancija palaiko buvime visus mūsų prigimtinius tobulumus, bet ji negali palaikyti tų tobulumų, kurių joje nėra jokių pėdsakų. Tai antgamtinio gyvenimo pradas nuolat mumyse palaiko jų davėjas - Dievas.

Be to, mes savo ~~antgamtinį gyven~~ natūralinėmis jėgomis iš savęs esame bejėgiai puoselėti savyje antgamtinį gyvenimą. Ir šiuo atžvilgiu Dievas nuolat mums padeda per veikdinančias malones. Esame reikalingi antgamtinės š v i e s o s, kad galėtume įsisavinti tikėjimo tiesas, kuriomis turime vadovautis gyvenime - Šviesos Tėvas savo apšvietimais nuolat mums padeda šiame reikale. Esame reikalingi ir j ė g o s pagal tikėjimo tiesas gyventi - ir šiame reikale Dievas nuolat mums padeda: "Nes Dievas savo nuožiūra jums įkvepia ir troškimus ir darbus" /Fil 2,13/. Nuolat turime k o v o t i su mumyse esančiomis tendencijomis

į nuodėmę - ir čia Dievas remia mus, kad mylintiems jį visa išeitų į gera: "Dievas yra ištikimas. Jis neleis jūsų mėginti virš jūsų jėgų, bet padarys, kad galėtumėte atlaikyti išmėginimą" /1 Kor 10,13/. Kada nuvargstame gera darydami, netenkame drąsos, jis prisiartina prie mūsų, kad padėtų i š t e s ė t i g e r a m e ir eiti toliau pažangos keliu: "Tas, kuris pradėjo jumyse šį gerą darbą, jį ir atbaigs iki Jėzaus Kristaus dienai" /Fil 1,6/.

Vadinasi, niekuomet mes nesame vieniši. Net ir tada, kai jokių paguodų neturime, Dievas savo malone visuomet yra su mumis. Mums lieka tik nuolat su juo bendradarbiauti: "Bet Dievo malone aš esu, kas esu, ir jo man suteiktoji malonė neliko bergždžia. Aš daugiau už juos visus esu įdėjęs triūso, žinoma, ne aš, bet su manimi esanti Dievo malonė" /1 Kor 15,10/. Bendradarbiaudami su dieviškuoju Bendradarbiu, mes tampame neįveikiami, nes visa galime Tame, kuris mus stiprina /plg. Fil 4,13/.

4. Šis dieviškasis mūsų Bendradarbis yra drauge ir mūsų Pašventėjas: ateidamas gyventi mūsų sieloje, jis paverčia ją savo šventove, ją išpuošia visomis dorybėmis: "Dievo šventovė šventa, ir toji šventovė - tai jūs" /1 Kor 3,17/. Iš tiesų Dievas, kuris ateina į mus su pašvenčiančiąja malone, tai gyvasis Dievas, visa Švč. Trejybė, begalinė Dievo gyvenimo Versmė, kuris nieko kito iš mūsų nelaukia, kaip tik kad taptume jo šventumo dalyviais. Šis Dievo veikimas priimta priskirti Šventajai Dvasiai, nes jis yra dieviškos Meilės veikalas. Iš tikrųjų gi jis yra bendras visiems trims trinitariniams asmenims, kaip ir visi kiti Dievo veikalai šalia jo. Štai dėl to šv. Paulius ir vadina tikinčiuosius tai Dievo šventove, tai Šventosios Dvasios šventove: "Argi nežinote, kad jūs esate Dievo šventovė ir Dievo dvasia gyvena jumyse?" /1 Kor 3,16/.

Taigi antgamtinio gyvenimo malonė padaro mūsų sielą Gyvojo Dievo šventove, Dievo rezervatu,jo gailestingumo sostu, iš kurio jis dalina mums dangiškąsias vertybes ir puošia mus visomis dorybėmis. Apie tai išsamiau kalbėsime kiek vėliau.Viena kol kas aišku, kad ŠvenčiausiojoDievo buvimas mumyse yra mūsų viso šventumo ir šventėjimo versmė. Taigi jis yra ir mūsų Idealas, nes, būdami Dievo vaikai, jo įsūniai, turime, kiek tai įmanoma, stengtis būti vis panašesni į savo Tėvą. Pats Kristus į tai ragina: "Būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas" /Mt 5,48/.

2/ MŪSŲ PAREIGOS ŠVČ. TREJYBEI, KURI GYVENA MUMYSE

Turint tokį brangų lobį, kaip Švč. Trejybė, reikia nuolat neišleisti jo iš akių. Tai žadina mumyse jai pagarbą, meilę ir ryžtą ją sekti.

1. Švč. Trejybės artumoje pirmiausia kyla mumyse p a g a r b a jai: "Tad šlovinkite Dievą savo kūnu!" /1 Kor 6,20/. Kaipgi galėtume negarbinti ir nešlovinti dieviškojo Svečio, nedėkoti Tam, kuris mūsų sielą paverčia mūsų šventove?! Po to, kai Marija savo skaisčiame prieglobstyje priėmė Įsikūnijusį Žodį, jos gyvenimas tapo nuolatiniu jo garbinimu: "Mano siela šlovina Viešpatį... Nes didžių dalykų padarė man Visagalis, ir šventas yra jo vardas" /Lk 1,47.49/. Tuo pat, kad ir mažesniame laipsnyje, gyvena kiekviena siela, kuri sąmoningai išgyvena Švč. Trejybės buvimą joje. Sielai aišku, kad ji, būdama Švč. Trejybės šventove, turi nuolat aukotis kaip garbinimo auka trinitarinių asmenų garbei.

a/ Pradėdama dieną ir kiekvieną svarbesnį užsiėmimą, siela kryžiaus ženklu - vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios - aukoja Švč. Trejybės garbei savo dieną, savo darbus; baigdama dieną arba darbą, išpažįsta, kad visa, kas buvo gera, reikia priskirti Dievui: "Garbė Dievui: Tėvui ir Sūnui, ir Šventajai Dvasiai".

b/ Tokia siela mėgsta kartoti tas liturgines maldas, kuriomis reiškiama Dievui garbė: "Garbė Dievui aukštybėse" puikiai išreiškia visus religinius jausmus dieviškiesiems asmenims, o ypač Įsikūnijusam Žodžiui; "Šventas, šventas" - skelbia Dievo šventumą; "Tėve, Dieve, garbinam" - tai išpažinimas Dievo bei jo darbų žmonijos išganymo labui.

c/ Artumoje dieviškojo Svečio, kuris niekada nesiliauja buvęs Dievu, siela nužemintai išpažįsta savo visišką priklausomumą nuo To, kuris yra jos Kūrėjas ir galutinis tikslas. Jausdama savo nepajėgumą jį garbinti, kiek jis yra vertas, ji vienijasi su Jėzaus Siela, kuri viena tegali duoti Dievui tiek garbės, kiek jis to yra vertas: "Dvasia ateina pagalbon mūsų silpnumui. Mes juk nežinome, ko turėtume deramai melsti, todėl pati Dvasia užtaria mus neišsakomais maldavimais" /Rom 8,26/.

2. Be to, kai siela pareiškia Dievui pagarbą ir išpažįsta savo nepajėgumą, ji išsilieja l a b i a u s i a i p a s i t i k i n č i a m e i l e jam. Dievas, būdamas begalinis visais atžvilgiais, pasilenkia prie mūsų, kaip neapsakoma meile degąs

Tėvas prie savo vaikų, ir kviečia mus jį mylėti, atiduoti jam savo širdį: "Sūnau, duok man savo širdį" /Pat 23,26/. Tokios meilės jis turi teisės įsakymu ir mūsų reikalauti. Tuo tarpu jis švelniai maldauja jos, nes tai sėkmingiau mumyse žadina bei didina kūdikišką atsidavimą meilėje jam, ir, taip elgdamasis, palieka mus visiškai laisvus. Tad argi galime neatsiliepti į jo tokią švelnią, tėvišką meilę be jokių rezervų kūdikiška meile jam?! Gyvenime ši mūsų meilė pirmiausia yra atgailojanti meilė dėl begalės mūsų didesnių ir mažesnių neištikimumų Dievui. Toliau ji yra dėkingumo meilė dėl neapsakomų vertybių, kuriomis jis yra mus apdovanojęs ir nuolat mums padeda. Galop ši meilė yra bičiulystės meilė, kuri su didžiausiu rūpestingumu saugoja visa, ką yra gavusi iš savo dieviškojo Bičiulio, kuri, save užmiršusi, vien jo reikalais rūpinasi, vien jo garbei visa daro, kad visi jį garbintų, jį mylėtų. Ši meilė nėra vien kilnus sentimentas: ji yra neapsakomai veikli savo dieviškojo Bičiulio labui. Jos įtakoje siela visą save aukoja jo garbei, atsižadėdama savo valios gyvena jo valia, stropiausiai laikosi jo įsakymų, nurodymų bei patarimų.

3. Bičiuliškoji meilė nuteikia mus stengtis būti ko panašesniais į savo dieviškąjį Bičiulį, kiek tai leidžia žmogiškasis netobulumas. Įsūniai Švenčiausiojo Tėvo, Šventosios Dvasios gyvosios šventovės geriau suprantame, kaip reikia gerbti bei respektuoti savo kūną ir sielą.Šv. Paulius rašo: "Argi nežinote, kad jūs esate Dievo šventovė, ir Dievo Dvasia gyvena jumyse? Jei kas Dievo šventovę sunaikintų, tą Dievas sunaikins, nes Dievo šventovė šventa, ir toji šventovė - tai jūs!" /1 Kor 3,16-17/. Kaip patirtis liudija, uolioms sieloms yra tai galingas akstinas nutraukti visus ryšius su tuo, kas yra nuodėminga, ir uoliai lavintis dorybėse, puošti save jų žiedais. Juk argi nederavisa daryti, kad ši Dievo šventovė būtų kuo švaresnė, kuo puošnesnė? Be to, ir pats mūsų Viešpats, norėdamas parodyti mums tobulumo idealą, kalbėjo: "Būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas" /Mt 5,48/. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad šis idealas mums yra per aukštas. Bet, kai gerai suprantame faktą, jog esame Tėvo įsūniai ir jog jis gyvena mumyse, norėdamas savo paveikslą mumyse įspausti, ir talkina mums mūsų šventėjime, tada pasidaro mums aišku, kad iš Dievo malonės tokia kilni mūsų padėtis įpareigoja mus persiimti, kiek tai įmanoma, dieviškomis tobulybėmis. Pats Viešpats Jėzus nurodo mums artimo meilės prak-

tikoje turėti prieš akis tobulą tokios meilės pavyzdį - Švč. Trejybę: "Tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse" /Jn 17,21/. Šios Viešpaties maldos aidas randamas šv. Pauliaus maldoje, kai jis prašo savo brangius mokinius neužmiršti, kad, būdami vienas kūnas ir viena siela, turėdami tik vieną Tėvą, kuris gyvena visuose teisiuosiuose, turi saugoti dvasios vienybęx meilėje /plg. Ef 4,3-6/.

Iš to, kas pasakyta, seka, kad krikščioniškasis gyvenimas visų pirma yra mūsų vienybė - intymi, jautri, pašventianti mus - su trimis dieviškaisiais asmenimis, vienybė, kurią palaiko religijos, meilės bei aukos dvasia.

2. DIEVO MUMS DUOTI KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO GYVYBINIAI PRADMENYS

Trys dieviškieji asmenys, kurie gyvena mūsų sieloje, ją patobulina antgamtinėmis dovanomis ir suteikia jai naują gyvybę, panašią į savąją, kuri vadinasi malonės gyvybe. Ji daro mus panašiais į Dievą, t.y. dieviškais.

Kiekvienoje gyvoje būtybėje aiškiai išskiriami trys dalykai: a/ gyvybės pradmuo, kuris yra viso jos gyvenimo versmė, b/ galios, kuriomis gyva būtybė veikia ir pagaliau c/ jos veiksmai, kuriais ji auga ir kuria savo gyvenimą. Dievas, gyvendamas mumyse, duoda mums naują, antgamtinį gyvenimą, suteikdamas mums jo gyvybinius pradmenis.

a/ Pirmiausia Dievas suteikia mums pašvenčiančiąją malonę, kuri yra viso mūsų antgamtinio gyvenimo gyvybinis pradmuo bei versmė, kuri sudieviškina mūsų sielos substanciją bei būseną ir daro ją pajėgia tiems aktams, kurie mus parengia matyti Dievą akis į akį.

b/ Iš pašvenčiančiosios malonės trykšta antgamtinės dorybės ir Šventosios Dvasios dovanos, kurios suantgamtina mūsų sielos galias ir taip įgalina mus veikti dieviškai, antgamtiškai bei nuopelningai.

c/ Kad Dievas pastūmėtų mūsų sielos galias veikti, jis duoda veikdinančių malonių /gratia actualis/, kurios stiprina mūsų galias pažinti bei veikti, padeda veikti antgamtiškai bei nuopelningai, ir taip prisideda prie pašvenčiančiosios malonės

padidinimo.

Šis antgamtinis gyvenimas, nors ir skiriasi nuo mūsų prigimto gyvenimo, bet nėra ant jo, lyg ant kokio pamato. Jis perima visą prigimtinį gyvenimą, kaip, pvz., alyva popierių, jį patobulina savimi, jį sudieviškina, t.y. padaro panašiu į Dievo gyvenimą. Jis perima visa, kas mūsų prigimtyje yra gera paveldėjimo, auklėjimo bei auklėjimosi dėka. Visa tai suantgamtina, pajungia antgamtinei meilei ir nukreipia į galutinį tikslą: matyti po mirties Dievą akis į akį.

Kadangi, pagal Dievo nustatytą tvarką, mažiau tobulos būtybės tarnauja tobulesnėms, tai ir mumyse visas prigimtinis gyvenimas turi tarnauti mūsų antgamtiniam gyvenimui. Taip turi būti dar ir dėl to, kad žemesnės būtybės pasiekia savo tobulumo tik tarnaudamos tobulesnėms. Taigi ir mūsų prigimtinis gyvenimas gali pasiekti savo tobulo išsivystymo tik tarnaudamas antgamtiniam mūsų gyvenimui. Tai paaiškės išsamiau svarstant iš eilės visus tris antgamtinio gyvenimo gyvybinius pradmenis.

1. PAŠVENČIANČIOJI MALONĖ

Dievas dėl savo neapsakomo gerumo, norėdamas mus iškelti iki savęs, kiek tai leidžia žmogiškosios prigimties netobulumas, duoda mums gyvybinį pradmenį, kuris yra antgamtinis ir darantis mus panašiais į Dievą. Šis mūsų antgamtinio gyvenimo pradmuo priimta vadinti <u>pašvenčiančiąja malone</u> /gratia sanctificans/, <u>savybine malone</u> /gratia habitualis/. Kaip natūralinė savybė yra prigimties, kaip tokios, tobulumas, taip ir ši antgamtinė malonė savybės būdu suantgamtina mūsų prigimtį kaip tokią. Ji dar vadinama <u>sukurtąja malone</u>, kad ją atskirtume nuo nesukurtosios malonės, būtent, nuo Šventosios Dvasios gyvenimo mumyse.

Pašvenčiančioji malonė daro mus panašiais į Dievą ir nuostabiai jungia mus su Dievu. Šiais abiem atvejais toliau ir kalbėsime apie pašvenčiančiąją malonę.

<u>1. Kas yra pašvenčiančioji malonė</u>. Pašvenčiančioji malonė apibrėžiama taip:

> tai iš Dievo gerumo mūsų sieloje esanti antgamtinė savybė, kuri daro mus realiai bei formaliai /tačiau tik akcidentaliai/ dalyviais dieviškosios prigimties bei gyvenimo.

a/ Taigi ji yra antgamtinės plotmės realybė, bet ne substanciali, nes nė viena sukurta antgamtis negali būti substanciali. Tai tam tikras būdas būti, tai sielos ypatinga būsena, tai savybė, įsiliejusi į mūsų sielos substanciją, kuri ją transformuoja, kuri ją iškelia į buvimo plotmę, aukštesnę už visą prigimtąją kūriniją. Tai savos rūšies pastovi savybė, kuri yra tol mumyse, kol jos neišgujame iš savęs sunkia nuodėme. Kardinolas Meresjė, sekdamas Bosiuetą, taip ją nusako: "Malonė - tai toji dvasinė savybė, kurią Jėzus įlieja į mūsų sielą, kuri intymiausiai perima mūsų substanciją, kuri sukuriama pačiose mūsų sielos slaptybėse ir kuri išplinta per dorybes į visas mūsų sielos galias bei jėgas, kuri vidiniai perima sielą ir daro ją tyra ir miela mūsų Išganytojo akimis, kuri paverčia sielą jo šventove, jo šventykla, jo tabernakuliu - jo miela buveine" /La Vie interieure, p. 401/.

b/ Ši antgamtinė savybė, anot šv. Petro, daro mus dieviškosios prigimties dalininkais /plg. 2 Pt 1,4/. Ji, kaip sako šv. Paulius, suveda mus į draugystę su Šventąja Dvasia /plg. 2 Kor 13,13/, o šv. Jono žodžiais - į bendravimą su Tėvu ir Sūnumi /plg. 1 Jn 1,3/. Ji nepadaro mus lygiais Dievui, bet tik dieviškais, panašiais į Dievą, ir suteikia mums ne patį Dievo gyvenimą, kuris iš esmės negali būti niekam duotas, bet tik gyvenimą, panašų į Dievo gyvenimą. Toliau ir bandysime, kiek tai žmogaus protui yra prieinama, tai išsiaiškinti.

Dievo gyvenimas - tai paties Dievo savęs betarpiška kontempliacija ir begalinė savęs, kaip aukščiausio gėrio, meilė. Joks kūrinys, koks bebūtų tobulas, negali savo jėgomis betarpiškai kontempliuoti dieviškąją esmę, nes, kaip sako šv. Paulius, Dievas gyvena neapsakomoje šviesybėje /plg. 1 Tim 6,16/. Bet Dievas, be jokių nuopelnų iš žmogaus pusės, vien iš savo begalinio gerumo, pašaukė žmogų kontempliuoti jo esmę danguje. Kadangi žmogus iš savo prigimties yra bejėgis taip pažinti Dievą, tai Dievas jį ypatinga dovana iškelia į dieviškojo gyvenimo plotmę, jo pajėgumą pažinti padidina bei sustiprina taip vadinama garbės šviesa /lumen gloriae/. Kaip sako šv. apaštalas Jonas, tada būsime panašūs į Dievą, nes jį matysime taip, kaip jis pats save mato, kaip jis pats yra /plg. 1 Jn 3,2/. Šv. Paulius dar pabrėžia, kad tada jį matysime ne jo kūrinių veidrodyje, bet akis į akį, be jokių tarpininkų, be šešėlių, visiškai aiškiai /plg. 1 Kor 13,12-13

Tai ir bus dalyvavimas Dievo prigimtyje,nors ir ribotas, bet tikras, nes Dievą pažinsime, kaip ir jis pats save pažįsta, ir jį mylėsime taip, kaip ir jis pats save myli /žinoma, ne taip tobulai, kaip pats Dievas, bet ribotai - pagal savo tobulumo ribotumą/. Kaip visa tai įvyks, teologai aiškina taip: tada Dievo esmė sueis į vienybę su intymiausia žmogaus sielos dalimi ir pakeis Dievo idėją, per kurią žmogui natūralu Dievą pažinti. Dėl šios Dievo vienybės su siela, ji bus pajėgi matyti Dievą betarpiškai, t.y. akis į akį, kaip sako Šv. Raštas.

Pašvenčiančioji malonė yra palaimintojo regėjimo daigas, lyg aušra anos šviesos; tai pumpuras, kuriame jau yra palaimintojo regėjimo žiedas, kuriam skirta pilnai išsiskleisti po žmogaus mirties. Vadinasi, pašvenčiančioji malonė yra tos ~~rūšies~~ pačios rūšies antgamtis, kaip ir palaimintojo regėjimo malonė.

Paaiškinsime tai palyginimu. Galiu pažinti menininką trejopu būdu: 1. studijuodamas jo kūrinius, 2. iš vaizdo, kurį susidariau apie jį pagal jo draugo pasakojimą, 3. asmeniškai su juo bendraudamas. Panašiai yra su manimi ir Dievo atžvilgiu. Galiu Dievą pažinti iš jo kūrinių, kurie apreiškia jo išmintį, jo visagalybę ir kitus jo tobulumus, bet iš jo kūrinių nieko negaliu sužinoti apie jo vidinį gyvenimą. Antrajam būdui pažinti atitinka Dievo pažinimas iš Apreiškimo. Čia sužinau apie tai, ką pats Dievas teikėsi apie save pamokyti per pranašus, pagaliau - per Viengimį savo Sūnų, Viešpatį Jėzų Kristų. Aš tikiu, kai jie sako, kad Tėvas, nuo amžių save kontempliuodamas, gimdė tobulą savo paveikslą - viengimį Sūnų, kad Tėvas ir Sūnus mylėdamiesi kildina trečiąjį Švč. Trejybės asmenį, Šventąją Dvasią. Aš to negaliu aiškiai suprasti, aš to negaliu matyti, aš nematau, kaip tai vyksta, bet tikiu, kad taip yra, nes to moko pati Įsikūnijusioji Dievo Išmintis - Kristus. Tik vėliau, palaimintojo regėjimo dėka, ateis man trečiasis būdas pažinti Dievą. Kaip matome, antrasis ir trečiasis žinojimas iš esmės yra tas pats - nuo antrojo trečiasis skiriasi tik savo tobulumu.

c/ Sakoma, kad dalyvavimas dieviškajame gyvenime pašvenčiamosios malonės dėka yra ne vien virtualinis, bet ir <u>formalis</u>. Kai yra tik virtualis dalyvavimas, tai turima tobulumas skirtingu būdu, negu jis yra pagrindinėje priežastyje. Taip, pvz., ~~mūs~~ mūsų protas yra tik virtualis dalyvavimas dieviškajame Prote,

nes jis įgalina mus pažinti tiesą, bet visai kitokiu būdu, kaip ją pažįsta Dievas. Ne taip yra su palaimintuoju regėjimu, tuo pačiu - ir su pašvenčiančiąja malone. Ši pastaroji įgalina mus pažinti Dievą, kaip jis pats pažįsta save, tik, aišku, ne taip tobulai, kaip jį pažinsime palaimintojo regėjimo dėka.

d/ Pašvenčiančioji malonė nėra substanciali būtis, o tik akcidentali. Substanciali būtis - tai būtis, kuri yra savo buvimu /pvz., šis ąžuolas, šis žmogus/. Akcidentalinė būtis yra ta, kuri yra tik substancijoje: ji yra tik substancijos tobulumas /pvz., didis, spalva/. Ji negali būti paprastai atskirta nuo substancijos, nes ji yra tik substancijos palaikoma buvime. Taigi pašvenčiančioji malonė skiriasi nuožodžio gimimo iš Tėvo, kur Žodis gauna visą Tėvo substanciją. Ji skiriasi ir nuo hipostatinės vienybės, kuri yra substanciali žmogiškosios prigimties vienybė su dieviškąja prigimtimi viename Žodžio asmenyje. Mes, pašvenčiančiosios malonės dėka sueidami į vienybę su Dievu, neprarandame savojo "aš", ir ši mūsų vienybė su Dievu nėra substanciali. Šv. Tomas Akvinietis sako: "Pašvenčiančioji malonė, būdama daug aukštesnė už žmogaus prigimtį, negali būti nei substancija, nei substanciali sielos forma, o gali būti tik akcidentali forma". Šią mintį aiškindamas toliau, jis sako, kad visa, kas yra substancialu Dievuje, gali būti duota kitoms būtybėms tik kaip akcidensas, ir tai daro jas Dievo gerumo dalininkėmis /plg. S.Th.I-II, q. 110, a. 2 ad z/. Šitai pabrėžiant, išvengiama panteizmo klaidos, ir tuo pačiu turima aukštas supratimas pašvenčiančiosios malonės, kuri suprantama kaip dieviškoji panašybė, duota paties Dievo mūsų sielai /plg. Pr 1,26/.

e/ Norėdami geriau išaiškinti šį mūsų panašumą į Dievą pašvenčiančiosios malonės dėka, Bažnyčios Tėvai yra vartoję įvairių palyginimų. Jie sako, kad mūsų siela yra gyvas Švč. Trejybės paveikslas, kurį įspaudžia mūsų sielon Šventoji Dvasia, kaip kad antspaudas įspaudžiamas vaške. Iš čia jie daro išvadą, kad siela malonės stovyje yra nuostabi grožybė, nes menininkas, kuris šį Švč. Trejybės paveikslą sukuria, yra be galo tobulas: juk tai pats Dievas. O jei taip, tai, kaip sako Bažnyčios Tėvai, turime iš visų jėgų rūpintis, kad to paveikslo savo nuodėmėmis nesugadintume, nesunaikintume, o turime stengtis, kad jis taptų vis labiau panašesnis į Tą, kuris yra tą paveikslą sukūręs. Bažnyčios Tėvai malonės stovyje esančią sielą palygina ir su skaidriais

kūnais, kurie,saulei juos apšvietus, patys šviečia saulės šviesa. Panašiai yra ir su mūsų siela, kai ją peršviečia Dievo šviesa. Ji tada spindi ne savo prigimtąja šviesa, bet Dievo šviesa.

Įrodinėdami, jog supanašėjimas į Dievą pašvenčiančiosios malonės dėka nėra paviršutinis dalykas, bet perima sielą iki pačių jos gelmių, Bažnyčios Tėvai naudoja ugnies ir geležies palyginimą. Kaip geležis, patekusi tarp kaitrių žarijų, greitai pasidaro lyg žarija /šviečia kaip žarija, skleidžia karštį kaip žarija/ ir tampa lanksti, panašiai atsitinka ir su siela, patekusia į dieviškosios meilės žaizdrą. Siela greitai apsivalo nuo netobulumų ir ima šviesti dieviškąja šviesa, skleisti dieviškosios meilės šilumą ir tampa pavaldi dieviškiesiems įkvėpimams.

Vienas šių laikų rašytojas vartoja skiepo palyginimą. Kaip geras skiepas laukiniam poskiepiui suteikia save, savo gerumą, taip ir pašvenčiančioji malonė, tarsi skiepas, suteikia mūsų prigimčiai dieviškojo gyvenimo panašumo, jo tobulumus.

Taigi pašvenčiančioji malonė įjungia sielą į nuostabią vienybę su Švenčiausiąja Trejybe. Ši vienybė pilnai pasireikš palaimintajame regėjime.

<u>2. Mūsų sielos vienybė su Dievu.</u> Iš to, kas buvo sakyta apie Švč. Trejybės buvimą mūsų sieloje, aiškėja, kad tarp mūsų ir dieviškojo Svečio yra moralinė vienybė, labai intymi ir labai šventa. Kyla klausimas, ar tik moralinė vienybė? O gal yra kažkas fizinio šioje vienybėje? Bažnyčios Tėvų vartoti palyginimai kalba už tai.

a/ Daugelis Bažnyčios Tėvų sako, kad sielos vienybė su Dievu yra panaši į kūno vienybę su siela: "Mumyse yra, - sako šv. Augustinas, - dvi gyvybės: kūno gyvybė ir sielos gyvybė. Kūno gyvybė - tai siela, sielos gyvybė - Dievas" /žr. Enarr. in ps. 70; Serm. 2, n. 3/. Aišku, šv. Augustinas turi mintyje tik panašumą /analogiją/, bet pabandykime išlukštenti joje glūdinčią tiesą. Vienybė tarp kūno ir sielos yra <u>substanciali</u>, nes sudaro vieną žmogišką prigimtį, vieną žmogišką "aš". Ne taip yra su vienybe tarp sielos ir Dievo. Čia mūsų prigimtis liekasi ta pati, mūsų "aš" liekasi tas pats ir mes liekame esminiai skirtingi nuo dievybės. Bet, kaip siela daro kūną gyvu, taip ir Dievas, netapdamas sielos forma, duoda jai antgamtinę gyvybę, kuri nėra lygi Dievo gyvybei, bet yra tikrai ir formaliai į ją panaši, ir ji

sudaro tarp sielos ir Dievo tikrai realią vienybę. Ši vienybė suponuoja konkrečią realybę, kurią Dievas duoda ir kurią palaiko, kaip ryšį tarp jo ir sielos. Suprantama, šis naujas santykis nieko neprideda Dievui, o tik patobulina mūsų sielą ir daro ją dieviška. Vadinasi, esanti mumyse Šventoji Dvasia nėra mūsų sielos formalinė priežastis, o tik produkuojanti šią realybę, tuo pačiu - ir jąja besiremiančią vienybę tarp Dievo ir mūsų sielos. Ji yra mūsų viso šventumo idealas.

b/ Kai kurie autoriai išveda tą pačią tiesą iš palyginimo tarp hipostatinės vienybės ir vienybės tarp Dievo ir sielos pašvenčiančiosios malonės dėka. Iš tiesų gi tarp šių dviejų realybių yra esminis skirtumas: hipostatinė vienybė yra substanciali ir personalinė, nes dieviškoji prigimtis ir žmogiškoji prigimtis, nors skirtingos, sudaro Viešpatyje Jėzuje vieną ir tą pačią asmenybę. Jos yra vienybėje viename antrajame Švč. Trejybės asmenyje, kuris abejomis prigimtimis ir egzistuoja, ir veikia kaip savomis. Tuo tarpu sielos vienybė su Dievu pašvenčiančiosios malonės dėka palieka nepaliestą mūsąjį "aš", kuris yra iš esmės skirtingas nuo dieviškojo "AŠ" ir jį tik akcidentaliai suriša su Dievu. Ši vienybė vadinasi akcidentali, nes joje siela yra vienybėje su substancialine būtimi /Dievu/ per akcidentalinę būtį /pašvenčiančiąją malonę/.

Tačiau yra tikra, kad sielos vienybė su Dievu yra substancijos /sielos/ vienybė su substancija /Dievu/ per antgamtinį akcidensą /pašvenčiančiąją malonę/. Ši vienybė yra panašiai intymi, kaip saulės šviesos ir rasoslašo, kurį nušviečia saulė; panašiai, kaip geležies gabalėlio ir degančių žarijų, kurios perima geležį savo šviesa ir karščiu. Žodžiu, hipostatinės vienybės dėka yra Dievas - Žmogus Kristus, o pašvenčiančiosios malonės vienybė sudieviškina žmogų, padaro jį panašiu į Dievą, ir tuo pačiu - vertu amžinosios laimės, kurios versmė - betarpiška sielos vienybė su Dievu palaimintajame regėjime.

Baigdami dar pabrėžiame, kad sielos vienybė su Dievu pašvenčiančiosios malonės dėka - ne vien moralinė: jos pagrinde yra fizinė realybė - pašvenčiančioji malonė. Iš tiesų dieviškoji prigimtis savo būsena yra vienybėje su siela per specialų ryšį tuo būdu, kad teisi siela turi savyje dieviškąją prigimtį kaip jai priklausančią, ir dėl to turi dieviškosios plotmės tobulumą,

dieviškumo bruožų, yra dieviškai graži. O tai begaliniai viršija visa, kas realios prigimties plotmėje yra gera ir gražu /plg. La Vie interieure, p. 49/.

Jei, palyginimus palikę nuošalyje, svarstysime šį klausimą teologiškai, prieisime tų pačių išvadų.

a/ Danguje šventieji mato Dievą akis į akį be jokiox tarpininkò: jų sielose Dievo idėją, per kurią čia, žemėje, Dievas pažįstamas, pavaduoja pati Dievo esmė. Šv. Tomas Akvinietis sako: regėjime, kuriame Dievo esmę matysime, Dievo esmė bus lyg pati forma /idėja/, kuria Dievą pažinsime. Taigi tarp šventųjų ir Dievo <u>tikra</u> ir <u>reali</u> vienybė, kuri gali būti vadinama <u>fizine</u>, nes Dievą galima matyti tokį, koks jis yra, kai jis pats yra pažįstančiojo prote kaip pažįstamas, kai yra valioje kaip aukščiausios meilės vertas gėris. Žodžiu, kai jis yra sieloje ne per savo idėją, ne per aukščiausio gėrio idėją, bet jis pats - kaip pažįstamas ir mylimas. Pašvenčiančioji malonė ir yra tokios vienybės su Dievu daigas. O daigas ir iš jo išsiskleidęs augalas yra tos pačios rūšies. Kadangi šventųjų vienybė su Dievu yra reali, tai ir mūsų vienybė su Dievu per pašvenčiančiąją malonę yra reali. Vadinasi, pašvenčiančiosios malonės dėka Dievas krikščionio sieloje yra realiai, fiziškai, savo prigimtimi, kaip Tėvas įsūnyje. Šis jų buvimas drauge yra tobuliausia prasme bičiuliškas: jie yra vienas antrame be jokių rezervų.

b/ Prie tos pačios išvados prieiname ir analizuodami pačią pašvenčiančiąją malonę. Šv. Tomas Akvinietis sako: "Pašvenčiančiąja malone protingas kūrinys patobulinamas, kad galėtų laisvai naudotis ne vien pačia dovana, bet galėtų džiaugtis ir pačia dieviška asmenybe" /S.Th.I,q.43,a.3 ad 1/. O kad galėtume džiaugtis kokiu nors dalyku, reikia jį čia pat turėti. Taigi, kad būtų galima džiaugtis Šventąja Dvasia, jos buvimu mumyse, reikia, kad kas nors mus sujungtų su jąja. Toji jungtis, kuri mus sujungia su Dievu, ir yra pašvenčiančioji malonė. Kadangi ir mes, ir Dievas esame realios būtys, tai ir jungtis tarp mūsų ir Dievo turi būti reali būtis. Vadinasi, pašvenčiančioji malonė yra reali antgamtinė būtis mumyse iš Dievo gerumo.

Iš to, kas pasakyta, seka aiški išvada, kad mūsų vienybė su Dievu pašvenčiančiosios malonės dėka yra ne vien moralinė, bet ir fizinė. Tuo pačiu ir pašvenčiančioji malonė yra fizinė realybė.

Jos gavimą Kristus yra pavadinęs atgimimu iš vandens ir Šventosios Dvasios. O kas gimsta, tas yra gyvas. Kas gimsta iš Šventosios Dvasios, tas yra gyvas jos gyvybe. Šios gyvybės pradmuo mumyse ir yra pašvenčiančioji malonė. Jos dėka, žinoma, nesame lygūs Dievui, bet panašūs į jį, esame sudieviškinti, dieviški. Be to, pašvenčiančiąja malone dangiškasis Tėvas padaro mus savo įsūniais, savo viengimio Sūnaus įbroliais, Šventosios Dvasios šventove. Sakoma: kilnumas įpareigoja kilniai elgtis. Taigi mūsų iškėlimas į dangiškojo Tėvo įsūnius, į Kristaus įbrolius, į Šventosios Dvasios šventovės garbę įpareigoja atitinkamai šiam kilnumui gyventi. Pagaliau, pašvenčiančiosios malonės dėka tampame bendratėvoniai su Kristumi, tampame jo garbės ir laimės paveldėtojais. Tad budėtina, kad neprarastume šio paveldėjimo ir taptume vis jo vertesni.

2/ ANTGAMTINĖS GYVENIMO GALIOS: ANTGAMTINĖS DORYBĖS IR ŠVENTOSIOS DVASIOS DOVANOS

1. Antgamtinės gyvybės galių buvimas ir prigimtis. Kad antgamtinė gyvybė, kurios pradmuo mūsų sieloje yra pašvenčiančioji malonė, galėtų reikštis bei vystytis, ji yra reikalinga antgamtinių galių. Dievas iš savo gerumo ir yra ją aprūpinęs tokiomis galiomis. Jas įprasta vadinti antgamtinėmis dorybėmis ir Šventosios Dvasios dovanomis. Pop. Leonas XIII sako, kad teisusis, gyvenąs malonės gyvenimu ir veikiąs dorybėmis, kaip savo galiomis, yra reikalingas ir Šventosios Dvasios dovanų /plg. enc. "Divinum illud munus"/. Iš tiesų, pašvenčiančioji malonė suantgamtina sielos esmę bei jos būseną. Kad siela pagal šią naują savo būseną galėtų reikštis, t.y. kad ji galėtų ir veikti antgamtiškai, reikia, kad būtų suantgamtintos ir jos natūralinės galios. Tai padaro drauge su pašvenčiančiąja malone suteiktos antgamtinės dorybės ir Šventosios Dvasios dovanos. Antgamtinės dorybės, vadovaujamos antgamtinio protingumo, įgalina krikščionį antgamtiškai veikti. Šventosios Dvasios dovanos padaro jį jautrų bei klusnų Šventosios Dvasios apšvietimams bei paskatoms. Gyvenime šios dovanos reiškiasi tuo apčiuopiamiau, juo krikščionis apsimarinimo praktikomis yra tapęs mažiau jautrus nuodėmingojo pasaulio sugestijoms.

Antgamtinės dorybės ir Šv. Dvasios dovanos realiai skiriasi

tik skirtingu veikimo būdu. Dorybių praktikoje esame patys aktyvūs: veikiame vadovaujant antgamtiniam protingumui. Šv. Dvasios dovanų praktikoje iniciatyva ateina iš Šventosios Dvasios, o mums lieka tik jos veikimui paklusti. Paaiškinsime tai palyginimu. Motina moko vaiką vaikščioti: arba leidžia vaikui pačiam eiti ir, tik prilaikydama, padeda jam sutiktas kliūtis įveikti, arba, paėmusi ant rankų, perneša per kliūtis. Pirmasis atvejis - tai vaizdas žmogaus, kuris veikia pagal savo dorybes, antrasis - vaizdas žmogaus, kuris veikia Šventosios Dvasios dovanų įtakoje.

2. Antgamtinės dorybės. Yra tikėjimo tiesa, kaip moko Tridento Visuotinis Susirinkimas, kad, gaudami pašvenčiančiąją malonę, drauge su ja gauname ir tikėjimo, vilties bei meilės dorybes /Ses. VI,c.7/. Pagal bendrą visų įsitikinimą, su pašvenčiančiąja malone gauname ir antgamtines moralines dorybes, būtent: protingumo, teisingumo, tvirtumo ir susivaldymo dorybes. Neužmirština, kad šiosmoralinės dorybės duoda tik galią antgamtiškai veikti, o ne įgudimą, laisvumą bei lengvumą veikti: šitai priklauso nuo įsigytųjų dorybių tobulumo.

Dabar pažiūrėsime, kaip šios dorybės suantgamtina sielos natūralias galias.

a/ Antgamtinės dorybės, kurių objektas yra Dievas ar kuri Dievo tobulybė, vadinasi t e o l o g i n ė m i s dorybėmis. Tai tikėjimo, vilties ir meilės antgamtinės dorybės. Tikėjimo dorybė įgalina mūsų protą pažinti Dievo apreikštąsias tiesas ir visa spręsti jų šviesoje. Viltis - įgalina mus tikėtis amžinosios laimės Dievuje dėl jo pažadų ir dėl jo galingos pagalbos bei gailestingumo. Meilė - įgalina valią mylėti Dievą panašiai, kaip Dievas mus myli. Ji įveda mus į bičiuliškus santykius su trinitariniais asmenimis.

b/ Moralinių dorybių objektas yra tai, kas teisinga ir gera žmogaus gyvenime pagal Dievo įsakymus. Jos, įgalindamos mus veikti šiame gyvenime pagal Dievo nurodymus, šalina kliūtis, trukdančias mūsų vienybę su Dievu, ir įgalina būti ištikimesniais Dievo apreikštai valiai, tuo pačiu- pajėgesniais bičiuliškai bendrauti su Dievu. Protingumas įgalina pasirinkti geriausias priemones kelyje į savo amžinąją laimę. Teisingumas įgalina tinkamai atlikti savo pareigas Dievui ir artimui ir tokiu būdu tapti mielesniais Dievui. Tvirtumo dorybė įgalina įveikti kliūtis, kurios pasitaiko

kelyje į dangų. Susivaldymo dorybė įgalina valdyti savo potraukius į juslinius malonumus ir jais naudotis pagal Dievo nurodymus.

3. Šventosios Dvasios dovanos. Apie Šventosios Dvasios dovanas bus kalbama vėliau. Čia tik pažiūrėsime, koks yra jų santykis su antgamtinėmis dorybėmis.

Šventosios Dvasios dovanos, nors ir nėra vertesnės už teologines dorybes /ypač už meilės dorybę/, bet jos žymiai patobulina jų praktiką. Pvz., supratimo dovana padeda geriau suprasti tikėjimo tiesas, suvokti jų tarpusavio ryšį bei harmoniją. Mokslo dovana padeda vertinti kūrinius iš jų santykio su Dievu. Dievo baimės dovana stiprina vilties dorybę, atitraukdama mūsų dėmesį nuo laikinų gėrybių ir pastūmėdama mus trokšti dangiškųjų gėrybių; tuo pačiu prisideda prie Dievo meilės padidėjimo mūsų sieloje. Patarimo dovana patobulina protingumo dorybės reiškimąsi, ypač sunkesniuose atvejuose. Pamaldumo dovana patobulina religijos dorybės reiškimąsi ir paveikia mus iš meilės Dievui atlikti visas religines savo pareigas. Tvirtumo dovana patobulina tvirtumo dorybės reiškimąsi, kenčiant sunkumus ir darant gera. Išminties dovana įgalina visa spręsti iš atžvilgio į Dievą, kaip mūsų amžinosios laimės versmę, ir todėl labai patobulina meilės reiškimąsi.

Susivaldymo dorybės reiškimąsi stipriai patobulina jau minėta Dievo baimės dovana. Baimė įžeisti savo geriausiąjį dangiškąjį Tėvą daro mus stipresniais bei atsparesniais, kai jusliniai malonumai traukia į nuodėmę.

3/ VEIKDINANČIOJI MALONĖ /Gratia actualis/

Kaip prigimties plotmėje yra reikalinga Dievo-Kūrėjo pagalba pereiti iš neveiklumo į veiklumą, taip lygiai ir antgamtinėje plotmėje. Ir čia mūsų galios gali pereiti iš neveikimo į veikimą tik pagelbstint Dievui taip vadinama veikdinančiąja malone. Toliau aikinsimės: kas ji yra, kaip ji veikia, kodėl ji reikalinga.

1. Veikdinančios malonės sąvoka. Veikdinančioji malonė - tai laikina antgamtinė Dievo pagalba, kurią jis suteikia mums, kad apšviestų mūsų protą ir sustiprintų valią antgamtiniame mūsų veikime.

Taigi ji tiesiogiai veikia mūsų dvasines galias ne vien, kad

jas iškeltų į antgamtinio veikimo plotmę, bet kad jas ir paveiktų reikštis antgamtiškais aktais. Pvz., prieš mūsų nuteisinimą, arba pirm suteikiant mums pašvenčiančiąją malonę, padeda pažinti nuodėmes bei jų pasekų blogumą ir tokiu būdu nuteikia mus nuo viso to nusigręžti. Po nuteisinimo parodo tikėjimo šviesoje neapsakomą Dievo gražumą bei jo gailestingą gerumą, ir taip nuteikia jį ~~ją~~ mylėti iš visos širdies.

Be šių vidinių veikdinančiųjų malonių yra iš išorinių, kurios tiesiogiai veikdamos mūsų juslinio pažinimo galias, netiesiogiai paveikia ir mūsų dvasines galias, dažnai tuo pat metu veikiamas ir vidinių veikdinančių malonių. Taip Šv. Rašto ar krikščioniškos knygos skaitymas, pamokslo ar religinės muzikos klausymas, geras pokalbis - vis tai yra išoriniai veikdinančios malonės. Jos, kaip tokios, ne valią sustiprina, bet sukelia mumyse įspūdžius, kurie kreipia mūsų protą ir valią į antgamtinį gėrį. Šiems įspūdžiams darant įtakos į mūsų valią ir protą, Dievas dažnai duoda ir vidiniai veikdinančių malonių, kurios, sustiprindamos tikėjimo šviesą ir valios veržlumą į antgamtinį gėrį, galingai padeda nusigręžti nuo nuodėmių ar tapti geresniais. Tokį atvejį mini ir "Apaštalų darbai". Šv. Pauliui kalbant Pilypuose, tarp kitų jo klausėsi ir moteriškė, vardu Lidija. "Viešpats atvėrė jos širdį, kad stebėtų ir suprastų tai, kas buvo Pauliaus sakoma" /Apd 16,14/. Taigi Dievas pasinaudoja ir jusliniais dalykais, kad pagelbėtų mums pakilti aukščiau.

2. Veikdinančios malonės veikimas. Veikdinančioji malonė daro į mus įtakos, mus veikdina tuo pat metu ir morališkai, ir fiziškai. Morališkai - įtikinimu ir patraukimu /kaip, pvz., motina, norėdama, kad vaikas eitų prie jos, meiliai jį šaukia ir siūlo ką nors jam patinkamo/. Fiziškai - pridėdama naujų jėgų mūsų galioms, kurios iš savęs yra per silpnos veikti /kaip, pvz., motina, paėmusi vaiką už rankučių, padeda jam eiti/. Visos teologinės mokyklos sutinka, kad toji veikdinančioji malonė, kuri padeda pradėti veikti /gratia operans/, yra fizinio pobūdžio laikinas Dievo veikimas į sielos galias. O ar toji veikdinančioji malonė, kuri talkina mums, kai mes veikiame /gratia cooperans/, yra fizinio pobūdžio Dievo veikimas į mūsų galias, ne visos teologų mokyklos atsako vienodai. Ginčas šiuo klausimu krikščioniš-

kojo gyvenimo praktikai neturi reikšmės, tad į jį ir nesigilinsime.

Veikdinančioji malonė mūsų laisvo apsisprendimo atžvilgiu veikia arba pirm mums apsisprendžiant, arba, jau apsisprendus, lydi mus apsisprendimą įgyvendinant. Pvz., ateina mums mintis padaryti Dievo meilės aktą, nors tuo tarpu mes nieko iš savo pusės nedarėme, kad tą mintį sužadintume. Tą gerą mintį mumyse Dievas pažadino veikdinančiąja malone. O kai mes tos geros minties įtakoje apsisprendėme tokį meilės aktą padaryti ir darome, tai Dievas mums talkina, kad tą darbą padarytume gerai. Pirmu atveju Dievas veikia mumyse be mūsų ir turime taip vadinamą veikdinančiąją malonę, veikiančią mumyse pirma, negu mes apsisprendėme veikti. Antruoju atveju - turime veikdinančiąją malonę, kuri mums talkina, kai mes veikiame.

3. Veikdinančios malonės reikalingumas. Veikdinančioji malonė yra reikalinga mums kiekvienu atveju, kada tik antgamtiškai veikiame, nes padarinys /antgamtinis veiksmas/ ir jo priežastis visuomet yra tos pačios buvimo plotmės. Antgamtinio buvimo padarinio priežastis yra antgamtinė.

Kai kalbama apie atsivertimą, t.y. perėjimą iš sunkios nuodėmės į malonės būseną, esame reikalingi antgamtinės malonės pagalbos, kad galėtume padaryti tikėjimo, vilties, atgailos ir meilės parengiamuosius aktus, kad galėtume trokšti tikėti, o tai yra pirmasis žingsnis į tikėjimą.

Tik veikdinančios malonės pagalbos dėka galima ištverti gerame iki mirties. O kad ištvertume gerame iki mirties, turime sėkmingai priešintis pagundoms į nuodėmę, ką galime padaryti tik su Dievo pagalba. Dėl to ir Viešpats Jėzus Alyvų darže kalbėjo apaštalamas: "budėkite ir melskitės, kad netaptumėte pagundos grobiu". Kad ištvertume gerame iki galo, turime visuomet atlikti savo pareigas gerai, O tai įmanoma tik su Dievo pagalba: "Aš esu tikras, - rašo šv. Paulius, - kad tam, kuris pradėjo jumyse šį gerą darbą, jį ir atbaigs iki Jėzaus Kristaus dienai"/Fil 1,6/. Tą pat tvirtina ir šv. Petras: "Visų malonių Dievas... pats jus, trumpai pakentėjusius, ištobulins, pastiprins, pastatys ant tvirto pagrindo" /1 Pt 5,10/.

Kaip Bažnyčia moko, galutinės ištvermės malonė yra didelė Dievo dovana, kurią pelnyti mes esame bejėgiai ir galime ją tik

išsiprašyti. Iš tikro, mirti malonės stovyje, kai piktasis puola įvairiausiomis pagundomis, galime tik ypatingai Dievo padedami. O tai ir yra galutinės ištvermės veikdinančioji malonė, kuri mus įgalina virš mūsų jėgų priešintis piktojo užmačioms.

Kai norime ne vien ištverti gerame, bet ir augti gerame, kiekvieną dieną būti vis šventesni, išvengti net laisvavalių nedidelių nuodėmių, argi tai įmanoma be ypatingos Dievo pagalbos?! Kas drįstų tvirtinti galįs išvengti visų nuodėmių savo jėgomis?! Šv. Jonas apaštalas aiškiai sako: "Jei sakytume, kad neturime nuodėmės, klaidintume patys save, ir nebūtų mumyse tiesos" /1 Jn 1,8/. Bažnyčia yra paskelbusi dogma tiesą, kad be ypatingos Dievo pagalbos negalima išvengti visų nedidelių nuodėmių /žr. Tridento Ses. VI, c. 23/.

Vadinasi, esame reikalingi veikdinančių malonių ir po nuteisinimo. Dėl to Šv. Raštas kone įkyriai ragina nuolat melstis ir nepaliauti, nes nuolat esame reikalingi Dievo pagalbos. Tiesa, gerais darbais galime sau pelnyti šios Dievo pagalbos. Dėl mūsų ištikimumo Dievui, jis padeda mums. Ypač teikia mums vis naujų veikdinančių malonių, kai stropiai naudojamės anksčiau gautomis malonėmis.

I Š V A D O S. 1. Turime labai vertinti ir branginti antgamtinį gyvenimą, jo pradmenį - pašvenčiančiąją malonę su visomis kitomis ją lydinčiomis antgamtinėmis dovanomis. Juk tai gyvybė, kuri intymiai mus jungia su Dievu ir daro panašiais į jį. Tai gyvybė, nepalyginamai vertingesnė už prigimtąją mūsų gyvybę. Jei sielos gyvenimas yra daug vertesnis už kūno gyvenimą, tai krikščioniškasis gyvenimas nepalyginamai yra vertesnis už sielos gyvenimą. Tik jo dėka esame dangiškojo Tėvo įsūniai, viengimio Tėvo Sūnaus įbroliai, Švenčiausiosios Trejybės šventovė. Taigi ją turime taip branginti, kaip radusis užslėptą lobį ar radusis brangų perlą brangino savo radinį. Juodu visa pardavė, kad savo radinį įsigytų. Tad ir mes turime nieko nesigailėti, kad tik mūsų krikščioniškasis gyvenimas būtų pilnesnis, tobulesnis.

2. Nei žemėje, nei visoje Visatoje nėra tokių gėrybių, kurios galėtų prilygti pašvenčiančiosios malonės vertei. Tad kaip neprotingai elgiasi tie, kurie dėl menkniekių atsižada pašvenčiančiosios malonės, darydami sunkią nuodėmę, arba išstato save į pavojų ją prarasti, lengvapėdiškai darydami mažas nuodėmes!

3. Kai žmogus turi kokį turtą, jis visa daro, kad jo nepra- rastų. Dar daugiau: jis rūpinasi jį padidinti. Panašiai turime ir mes elgtis su pašvenčiančiąja malone, su savo krikščioniškuoju gyvenimu. Turime būti labai rūpestingi, kad kas nors jį iš mūsų neišplėštų. Dar daugiau: turime rūpintis, kad jis augtų mumyse iki savo "amžiaus pilnatvės". Juk natūralu rūpintis, kad tai, kas yra gyva, augtų iki subrendimo. Vadinasi, natūralu rūpintis, kad antgamtinė gyvybė augtų mumyse iki subrendimo, iki palaiminto regėjimo danguje. Čia negali būti pateisinamas joks apsileidimas, o ypač - krikščioniškojo gyvenimo augimo trukdymas savo pačių rankomis.

II. VIEŠPATIES JĖZAUS DALIS MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

Visa Švenčiausioji Trejybė padaro mus dieviškojo gyvenimo dalininkais. Bet tai daro dėl Viešpaties Jėzaus atsiteisimo už mus Dievo teisingumui ir dėl jo nuopelnų mūsų labui. Taigi šiuo atžvilgiu Viešpats Jėzus turi mūsų krikščioniškajame gyvenime tokią esminę dalį, kad mūsų antgamtinis gyvenimas su pagrindu vadinamas kristišku /krikščioniškuoju/ gyvenimu.

Kaip Adomas yra žmonijos galva žmogiškojo gimimo atžvilgiu, taip, pagal šv. Pauliaus mokslą, Jėzus Kristus yra atpirktosios žmonijos Galva, tik, žinoma, daug tobulesne prasme. Jis savo nuopelnais atgavo žmonijai teisę į malonę ir garbę Dievuje; savo pavyzdžiu jis rodo, kaip turime gyventi, kad taptume vis šventesni ir pelnytume dangų. Tačiau visų svarbiausia - jis yra Galva mistinio Kūno, kurio mes esame nariai.

Taigi Kristus yra pelnęs mums antgamtinį gyvenimą: jis yra tokio gyvenimo idealas ir versmė.

1. KRISTUS YRA PELNĘS MUMS ANTGAMTINĮ GYVENIMĄ

Kai sakome, kad Kristus yra pelnęs mums antgamtinį gyvenimą, tai tvirtiname, kad jis yra atsiteisęs už mus Dievo teisingumui ir pelnęs mums savo Tėvo tėvišką meilę, o su ja - ir visas ant-

gamtines dovanas, kurių mes esame reikalingi, kad galėtume šventai gyventi ir būti danguje per amžius laimingi.

Logiškai galvojant, Kristus pimr atsiteisė, o paskui pelnė malones mūsų labui, nes, pirm gaunant nuodėmių atleidimą, reikia atsiteisti Dievo teisingumui už nuodėmėmis padarytą žalą išorinei Dievo garbei. Iš tikrųjų gi - visi Viešpaties Jėzaus laisvi aktai tuo pačiu metu buvo ir atsiteisiantieji Dievo teisingumui už mus, ir pelnantieji mums reikalingų malonių būti Dievuje laimingais per amžius. Apie tai jau esame kalbėję anksčiau, kalbėdami apie atpirkimą ir jo padarinius. Čia lieka padaryti tik kelias išvadas.

1. Nėra neatleidžiamų nuodėmių, jei tik dėl jų gailimės ir prašome pasigailėjimo. Nuodėmių atleidimas įvyksta priimant A t g a i l o s s a k r a m e n t ą, kuris mums pritaiko Viešpaties Jėzaus Kraujo begalinę galią atsiteisti ir atleisti. Tai įvyksta ir kai dalyvaujame š v. M i š i ų a u k o j e, kurioje Kristus savo kunigo patarnavimu sudabartina savo kryžiaus auką: aukojasi už mus kaip permaldavimo auka. Tai žadina mumyse gilius gailesčio jausmus dėl savo nuodėmių, Dievą daro mums gailestingą ir daro tai, kad Dievas atleidžia mums nuodėmes vis pilniau ir dovanoja bausmes už jas vis išsamiau. Be to, visi mūsų krikščioniški aktai, kai jie daromi vienybėje su Kristaus kančia už mus, turi atsiteisiamos vertės mums patiems ir tiems, kurių labui juos aukojame Kristui.

2. Viešpats Jėzus p e l n ė mums visas malones, kurių mes reikalingi pasiekti savo antgamtinį tikslą - laimę Dievuje, ir kad galėtume gyventi ir augti krikščioniškajame gyvenime: "Kuris palaimino mus Kristuje visokeriopa dvasine palaima danguje" /Ef 1,3/. Dievas Kristuje laimina vus visokeriopu palaiminimu: duoda atsivertimo malonę, ištvermės gerame malonę, sėkmingai priešintis pagundoms malonę ir turėti naudos iš bandymų malonę; paguodos malonę, dvasinio atsinaujinimo malonę, kopimo vis į šventesnį gyvenimo laipsnį malonę, pagaliau, galutinės ištvermės malonę. Visa tai Kristus yra mums pelnęs. Jis yra ir užtikrinęs: jei visa to prašysime Tėvą jo vardu /t.y. vardan jo nuopelnų mūsų labui/, tai bus mums visuomet duota.

Tai dar ne visa, ką Kristus yra mums pelnęs. Jis įsteigė sakramentus - tuos regimus ženklus, per kuriuos jis teikia reikš-

mingesniuose žmogaus gyvenimo momentuose reikalingų malonių kone apčiuopiamai, prisitaikydamas prie žmogaus, kuris yra taip jautrus viskam, ką pažįsta juslėmis. Jis taip pat pelnė mums ir teisę į veikdinančias malones, kurių žmogus yra reikalingas veikti pagal sakramentines malones.

3. Viešpats Jėzus dar daugiau padarė mūsų labui: jis davė mums galios patiems atsiteisti ir pelnyti. Jis padarė mus atsiteisimo bei pelnymo antrinėmis priežastimis, kurios turi visą galią veikti tik būdamos nuolatinėje pirminio atsiteisimo bei pelnymo priežasties, t.y. jo paties atsiteisiančiojo bei pelnančiojo veikimo įtakoje. Iš meilės mums Kristus panorėjo, kad ir mes patys jo galia galėtume atsiteisti ir pelnyti, ir tokiu būdu turėti dalį ir savęs, ir kitų pašventime. Šį reikalą jis net padarė mūsų krikščioniškojo gyvenimo dėsniu: "Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi" /Mt 16,24/. Šią tiesą pabrėžė ir apaštalai savo pamokymuose. Šv. Paulius sako: jei norime dalyvauti jo garbėje, tai turime dalyvauti ir kentėjimuose /plg. Rom 8,17/. Šv. Petras rašo: "Kristus kentėjo už mus, palikdamas jums pavyzdį, kad eitumėte jo pėdomis" /1 Pt 2,21/. Pažangios sielos su džiaugsmu kenčia vienybėje su Kristumi už jo mistinį Kūną - Bažnyčią /plg. Kol 1,24/, ir taip dalyvauja pasaulio atpirkime, kaip jo išganymo antrinės priežastys

Vadinasi, Kristaus atsiteisimas ir nuopelnai taip yra dideli, kad ne tik pilnai atsiteisia Dievo teisingumui už žmonijos nuodėmes ir visiems pelno reikalingų išganymui malonių, bet ir daro šios akcijos už pasaulio išganymą dalininku bei antrine priežastimi kiekvieną, kuris per Krikštą yra įjungiamas į jo mistinį Kūną - Bažnyčią.

2. KRISTUS - MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO IDEALAS

Viešpats Jėzus ne vien atsiteisė už mus Dievo teisingumui ir pelnė mums dangų bei pagalbą kelionėje į jį, bet ir davė antgamtinio mūsų gyvenimo puikų pavyzdį. Tokie gi pavyzdžio esame labai reikalingi, nes puoselėti gyvenimą, kuris yra dalyvavimas Dievo gyvenime, - reiškia, kiek beįmanoma, panašėti savo gyvenimu į dieviškąjį gyvenimą. Šią tiesą svarstydamas, šv. Augustinas

sako, kad žmogus, koks jis bebūtų, yra per menkas tokio gyvenimo pavyzdys; Dievas gi, kuris yra pats šventumas, atrodo per tolimas mums pavyzdys. Taigi Amžinasis Dievo Sūnus, gyvasis jo paveikslas, tampa žmogumi ir savo pavyzdžiu parodo, kaip, gyvenant žemėje, yra galima panašėti į Dievą. Dievo Sūnus ir Žmogaus Sūnus gyveno tikrai dievišką gyvenimą ir galėjo sakyti: "Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą!" /Jn 14,9/. Savo gyvenimu apreiškęs dieviškąjį šventumą, galėjo nurodyti save, kaip yra galima pasekti dieviškuosius tobulumus. Dėl to Tėvas yra iškilmingai mums paskelbęs, kad Viešpats Jėzus yra pavyzdys, kurį turime sekti. Viešpaties Jėzaus krikšto metu Jordane ir atsimainymo metu ant Taboro, Tėvas yra kalbėjęs jo mokiniams: "Šis yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi" /Mt 3,17; 17,5/. Vadinasi, jei norime, kad Tėvas ir mumis gėrėtųsi, turime būti panašūs į Viešpatį Jėzų. Pats Išganytojas yra tą pat tvirtinęs: "Aš esu kelias... Nė vienas neateina pas Tėvą, kaip tik per mane... Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies... Daviau jums pavyzdį, kad, kaip aš jums dariau, taip ir jūs darytumėte" /Jn 14,6; Mt 11,29; Jn 13,15/. Kas gi iš esmės yra Evangelija, jei ne apsakymas Viešpaties Jėzaus gyvenimo, veiklos, kančios, mirties ir prisikėlimo, kad jo gyvą pavyzdį pasektume?!

"Pirmoje knygoje, - rašo Lukas, - aš kalbėjau apie visa, ką Viešpats Jėzus darė ir mokė" /Apd 1,1/. Taigi krikščioniškasis gyvenimas - tai Kristaus gyvenimo panašybė. Šv. Paulius krikščionio pareigas trumpai taip nusako: "Būkite mano sekėjai, kaip ir aš esu Kristaus" /1 Kor 4,16; plg. 11,1; Ef 5,1/. Tad dabar geriau įsižiūrėkime į šio pavyzdžio ryškesniuosius bruožus.

1. Viešpats Jėzus yra tobulas mūsų krikščioniškojo gyvenimo idealas. Jėzus yra tobulas idealas net tiems, kurie netiki jį esant Dievą; juk jo charakteris yra taip dorybingas, kad niekas iš žmonių negali jam prilygti. Jo dorybės yra aukščiausio heroiškumo su atitinkamais joms vidiniais nusiteikimais: religingiausias Dievo atžvilgiu, neapsakomai mylintis artimą, nuostabus savęs atsižadėjimu, begaliniai neapkenčiantis nuodėmės ir viso, kas į ją veda. Nežiūrint šio neapsakomo Viešpaties Jėzaus tobulumo, jis yra įmanomas sekti pavyzdys, ir tai visiems. Jis yra neapsakomai žavintis ir patraukiantis visus geros valios žmones sekti jį.

2. Viešpats Jėzus - pavyzdys, kurį gali visi pasekti, nes jis prisiėmė mūsų skurdą ir mūsų negales, leidosi gundomas, kad visa kuo būtų panašus į mus, išskyrus nuodėmę: "Mes gi turime ne tokį Vyriausiąjį Kunigą, kuris negalėtų atjausti mūsų silpnybių, bet, kaip ir mes, visaip bandytą, tačiau nenusidėjusį" /Žyd 4,15/. Per 30 metų jis gyveno labai užslėptą gyvenimą, tokį pat, kaip ir daugelio žmonių, klausydamas Marijos ir Juozapo, darbuodamasis kaip staliaus padėjėjas: "dailidės sūnus" /Mt 13,55/. Dėl to tapo prieinamas pavyzdys daugumai žmonių. Gyveno ir viešą gyvenimą: apaštalavo tarp savo mokinių, apaštalavo tarp minių; teko pakęsti ir nuovargį, ir badą; džiaugėsi kai kurių bičiulyste; iš daugelio patyrė nedėkingumo; patyrė triumfalinių pasisekimų ir tragiškų nepasisekimų; bendrai - išgyveno visa, ką kiekvienam žmogui tenka išgyventi santykiuose su artimu, su visuomene, su šalies valdžia. Kančios metu davė puikų heroiško kantrumo pavyzdį: moralinių bei fizinių kankinimų metu ne tik nesiskundė, nepriekaištavo, bet ir meldėsi už savo budelius. O juk visa tai, būdamas tobulas Žmogus, kentėjo nepalyginamai skaudžiau, negu šiaip žmogus! Labai gyvai ir skaudžiai išgyveno nedėkingumą, bičiulių apleidimą, savo apaštalo Judo išdavystę. Taip skaudžiai išgyveno pasišlykštėjimą pasaulio nuodėmėmis, kurias prisiėmė, kad už jas atsiteistų Dievo teisingumui! Toks stiprus nusiminimas ir baimė užgriuvo jo sielą, kad jis, tiesiog dusdamas po savo našta, sušuko: "Mano Tėve, jeigu įmanoma, teaplenkia mane ši taurė" /Mt 26,39/. Ant kryžiaus, atlikdamas už nusidėjėlius Dievo apleidimo bausmę, šaukė dideliu balsu: "Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai!" /Mt 27,46/. Vadinasi, kiekvienoje savo gyvenimo situacijoje žmogus gali rasti sau pavyzdį Viešpatyje Jėzuje.

3. Viešpaties Jėzaus pavyzdys labai patrauklus. Tai jis pats yra pranašavęs: "O aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės /t.y. prikaltas prie kryžiaus/, visus patrauksiu prie savęs" /Jn 12,32/. Ši pranašystė išsipildė, pildosi ir pildysis iki pasaulio pabaigos. Kilnios sielos, įsigyvendamos į tai, ką Viešpats Jėzus dėl jų yra iškentėjęs, nežiūrėdamos savo/////////////// prigimties prieštaravimo, neša vidinius bei išorinius savo gyvenimo kryžius karžygiškai, kad taptų vis panašesnės į savo dieviškąjį Mokytoją, kad parodytų jam daugiau meilės, kad taptų turtingesnės Atpirkimo vaisiais, kad vis labiau įsijungtų į jo akciją už pasaulio

išganymą, už savo brolių pašventinimą. Ypač žavisi bei skaidriai tai reiškiasi šventųjų gyvenime, kurie veržliau bėgo paskui kryžių, negu pasauliečiai paskui juslinius malonumus.

4. Kristaus pavyzdžio patrauklumas yra didelis ypač dėl to, kad į šį žavėjimąsi Kristumi įsijungia jo malonė. Viešpats Jėzus savo veiksmais iki mirties pelnė mums malonės pagalbą panašiai gyventi, kaip jis yra gyvenęs. Kai mes žavimės jo nusižeminimu, jo neturtu, jo apsimarinimu ir kitomis jo dorybėmis, esame skatinami jį pasekti ne tik jo pavyzdžio patrauklumo, bet ir tų malonių, kurias jis yra pelnęs mums savo dorybių veiksmais. Šios malonės ne tik stiprina mumyse ryžtą pasekti Viešpaties Jėzaus dorybėmis, bet ir talkina mums, kai pagal savo pasiryžimus stengiamės veikti.

Kai kurie Viešpaties Jėzaus veiksmai yra ypač reikšmingi mūsų išganymui, ir dėl to turime rūpestingiau su jais vienytis. Taip turime elgtis dar ir dėl to, kad jais Viešpats Jėzus yra pelnęs mums ir specialių malonių, o vienydamiesi su jo veiksmais, tampame šių malonių verti. Taip pagrindinės jo gyvenimo paslaptys:

a/ Įsikūnijimas pelnė mums savęs atsižadėjimo ir vienybės su Dievu specialią malonę, nes Įsikūnijimu Viešpats Jėzus surišo visą žmonių giminę su savimi, kad ją pašvęstų savo Tėvui;

b/ Kryžiaus kančia pelnė mums specialią malonę nukryžiuoti savo kūną ir polinkius į nuodėmę;

c/ jo mirtis pelnė mums specialią malonę mirti nuodėmei ir jos priežastims ir t.t.

Visa tai dar labiau paaiškės sekančiame skyrelyje.

3. VIEŠPATS JĖZUS - SAVO MISTINIO KŪNO-BAŽNYČIOS GALVA, ARBA MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO VERSMĖ

Ši tiesa savo esmėje jau glūdi mūsų Viešpaties žodžiuose: "Aš - vynmedis, jūs - vynmedžio šakelės" /Jn 15,5/. Iš tiesų čia teigiama, kad mes gauname gyvybę iš jo, kaip vynmedžio šakelės - iš vynmedžio kamienėlio, su kuriuo jos yra vienybėje. Šiuo palyginimu Viešpats Jėzus pabrėžia gyvenimo bendrumą tarp jo ir mūsų. Kaip tuo pačiu gyvenimu gyvena vynmedžio kamienėlis ir jo šakelės, taip ir mes gyvename tuo pačiu gyvenimu, kuriuo gyvena Viešpats

Jėzus. Iš čia yra kilusi sąvoka mistinio /paslaptingo/ Kūno, kuriame Viešpats Jėzus, kaip jo Galva, lieja savo gyvybę į visus to Kūno narius. Šią pastarąją mintį randame ypač išsamiai išvystytą šv. Pauliaus laiškuose.

Kiekviename gyvame kūne yra galva, siela ir nariai. Apie šiuos tris kūno pradus ir kalba šv. Paulius.

1. Galva žmogaus kūne turi tris pareigas: pareigą pirmauti, nes ji yra pagrindinė kūno dalis; pareigą išlaikyti viso kūno vienybę, nes ji vadovauja visų kitų kūno narių veiklai bendrajam kūno labui; pareigą lieti gyvybę į visą kūną, nes iš jos išeina kūno judrumas bei gyvastingumas.

Šias visas tris pareigas eina Kristus savo Bažnyčioje kaip bendruomenėje, ir kiekvienoje sieloje.

a/ Kristus p i r m a u j a tarp visų žmonių, nes yra pilniausia prasme Žmogus, visos kūrinijos Pirmgimis, kuriuo Tėvas labai gėrisi. Būdamas tobuliausias visųžmogiškųjų dorybių pavyzdys, jis yra pelnęs mums visas malones, kurių esame reikalingi būti Dievuje laimingi per amžius. Dėl savo ištikimumo Tėvo valiai buvo išaukštintas virš visos kūrinijos. Prieš jį turi klauptis kiekvienas danguje, ant žemės ir pragaruose.

b/ Viešpats Jėzus yra Bažnyčios v i e n y b ė s p r a d m u o. Tobulame organizme /gyvyje/ yra u esminiu pradu: įvairumas organų ir funkcijų, iš kurių susideda gyvis, ir jų vienybė viename bendrame principe. Kur trūksta šių dviejų elementų, ten turime ne organizmą, bet tik pakriką masę. Viešpats Jėzus, įkūręs savo Bažnyčią, hierarchinę jos valdžią ir įvairias jos institucijas, pasiliko jos vienybės pradmenimi, nes jis, nematomoji bet reali Galva, per hierarchinę jos valdžią vadovauja jos gyvenimui. Iš jo eina visas jos judrumas, veiklumas.

c/ Be to, Viešpats Jėzus yra ir viso Bažnyčios gyvastingumo v e r s m ė, nes jis duoda gyvybę ne tik Bažnyčiai kaip bendruomenei, bet ir kiekvienam jos nariui. Kristus ir kaip žmogus turi malonės pilnybę, kad ją dalintųsi su visais, kuriuos atpirko: "Matėme jį pilną malonės ir tiesos... iš jo pilnatvės visi mes esame gavę malonę po malonės" /Jn 1,14.16/. Argi ne Kristus pelnė visas reikalingas mūsų išganymui malones, kurias jis dalina mums per savo Dvasią?! Visuotinis Tridento Susirinki-

mas skelbia oficialųjį Bažnyčios mokslą, kad Viešpats Jėzus, kaip Galva į savo kūno narius, nuolat lieja į nuteisintuosius savo malones /Sens. VI/.

2. Kiekvienoje gyvoje būtybėje yra ne tik galva, bet ir jos gyvybės pradmuo - siela. Siela to mistinio Kūno, kurio Galva Kristus-Žmogus, yra Šventoji Dvasia. Ji lieja į Kristaus mistinio Kūno narius Kristaus pelnytą jiems meilę bei malones: "Dievo meilė mūsų širdyse išlieta Šventosios Dvasios, kuri mums duota" /Rom 5,5/. Todėl ji vadinama Dvasia Gaivintoja: "Tikiu į Dvasią... Gaivintoją" /Mišių "Credo"/. Šv. Augustinas rašo, kad Bažnyčios kūne Šventoji Dvasia yra tai, kas natūraliame kūneyra siela /plg. Sermo 187 de tempore/. Šią tiesą palaikė ir Leonas XIII enciklikoje apie Šventąją Dvasią: "Pakanka teigti tai, kad kaip Bažnyčios Galva yra Kristus, taip jos Siela yra Šventoji Dvais". Tik Šventoji Dvasia dalina Bažnyčioje įvairias charizmatines malones: vieniems - išminties dovaną arba pamokslavimo dovaną, kitiems - dovaną daryti stebuklus, kitiems - dovaną pranašauti, kitiems - dovaną kalbėti įvairiomis kalbomis ir t.t. "Ir visa tai veikia ta pati Dvasia, kuri dalija kiekvienam atskirai, kaip jai patinka" /1 Kor 12,11/.

Kristaus ir Šventosios Dvasios veikimas Bažnyčioje ne tik nesusikerta, bet vienas kitą papildo. Šventoji Dvasia ima iš Kristaus. Gyvendamas ant žemės, Kristus savo šventoje Sieloje turėjo Šventosios Dvasios pilnybę. Savo veiksmais, o ypač mirtimi ant kryžiaus, jis p e l n ė, kad Šventoji Dvasia būtų siųsta į jo įsteigtąją Bažnyčią. Šventoji Dvasia gi, atsiųsta į Bažnyčią, ima iš to, kas yra Kristaus, kas yra jo pelnyta Bažnyčiai bei jos nariams, ir tai dalina mistinio Kūno nariams, juos panašindama į Kristų. Vadinasi, tik Viešpats Jėzus - žmogus gali būti Galva bendruomenės, susidedančios iš žmonių, nes to paties kūno galva ir nariai turi būti tos pačios prigimties. Bet Viešpats Jėzus kaip Žmogus negali iš savęs suteikti savo mistinio kūno nariams antgamtinę gyvybę ir ją palaikyti juose. Tai papildo Šventoji Dvasia, eidama Kristaus pelnytų malonių teikėjospareigas. O kadangi ji dalina Viešpaties Jėzaus pelnytas mums malones, imdama iš to, kas yra Kristaus mums pelnyta, ir duoda jo mistinio Kūno nariams, tai teisėtai Kristus yra vadinamas mūsų krikščioniškojo gyvenimo Versme.

3. Kas yra Kristaus mistinio Kūno - Bažnyčios nariai? Tai tie, kurie yra pakrikštyti. Krikštas mus padaro Kristaus mistinio Kūno nariais, gyvais dieviškąja gyvybe, jo sūnystės dalininkais: "Mes visi buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad sudarytume vieną kūną" /1 Kor 12,13/. Tai papildydamas, šv. Paulius sako, kad esame pakrikštyti Kristuje, ir kad su Krikštu gauname iš to, kas yra Kristaus /žr. Rom 6,3; Gal 3,25; Rom 3,17/, t.y. gauname Kristaus pelnytą antgamtinį gyvenimą ir reikalingas juo gyventi malones. Bažnyčia dekrete "Pro Armenis" oficialiai moko, kad per Krikštą tampame Kristaus nariais ir Bažnyčios kūno dalimis.

Tiesa, per Krikštą visi esame Kristaus mistinio Kūno nariai, tačiau ne vienodai tobulai. Teisieji arba, šv. Rašto žodžiais, šventieji, t.y. tie, kurie turi pašvenčiančiąją malonę ir su ja visas kitas privilegijas, yra gyvi Kristaus mistinio Kūno nariai. Nusidėjėliai, kurie sunkia nuodėme prieš tikėjimą nėra pradarę tikėjimo į Kristų, yra apmirę Kristaus mistinio Kūno nariai. O tie, kurie yra sunkiai nusidėję prieš tikėjimą, yra mirę Kristaus mistinio Kūno nariai, bet jie gali būti prikelti, kol yra gyvi. Palaimintieji danguje, regėdami Dievą akis į akį, yra pasiekę savo antgamtinio gyvenimo pilnaties ir yra tobuliausia prasme Kristaus mistinio Kūno nariai. Nekrikštytieji yra tik pašaukti būti Kristaus mistinio Kūno nariais, bet kol kas tokiais nėra. Pasmerktieji yra visiems laikams išskirti iš Kristaus mistinio Kūno.

4. Išvados iš tiesos apie Bažnyčią, kaip mistinį Kristaus Kūną. a/ Mūsų vienybė su Kristumi jo mistiniame Kūne remiasi dogma apie šventųjų bendravimą. Teisieji, gyvenantys čia žemėje, sielos skaistykloje ir šventieji danguje - sudaro Kristaus mistinį Kūną, visi turi dalį jo gyvenime, yra nuolatiniame Kristaus poveikyje ir privalo vienas kitą mylėti, vienas kitam padėti, kaip to paties mistinio Kūno nariai. Dėl to šv. Paulius rašo: "Jei kenčia vienas narys, su juo kenčia ir visi nariai. Jei kuris narys pagerbiamas, su juo džiaugiasi visi nariai" /1 Kor 12,26/.

b/ Taigi visi krikščionys yra broliai, nes visi yra to paties dangaus Tėvo vaikai, to paties Viengimio jo Sūnaus įbroliai: nėra tarp jų daugiau nei žydo, nei graiko, nei laisvojo, nei vergo /plg. Gal 3,28; 1 Kor 12,13; Rom 10,12/. Visi esame solidarūs, ir kas naudinga vienam, yra naudinga ir kitam, nes, nežiūrint

dovanų ir pareigų įvairumo, visas Kūnas turi naudos iš to, kas yra gera kiekviename jo naryje, taip ir kiekvienas narys turi naudos iš to, kas yra gera visame Kūne. Dėl to ir Kristus galėjo sakyti, kad "ką padarėte vienam iš šitų mano mažiausių brolių, man padarėte". Juk kas galvos - tai ir kūno, ir kas kūno - tai ir galvos.

c/ Iš šv. Pauliaus mokslo apie Bažnyčią, kaip Kristaus mistinį Kūną, seka, kad ir Galva tam tikra prasme yra reikalinga Kūno, o ne vien Kūnas reikalingas Galvos. Jis rašo: "Jis... davė jį Galva visai Bažnyčiai, kuri yra jo Kūnas, pilnatvė to, kuris visa visame papildo..." /Ef 1,23/. Viešpats Jėzus, nors savyje yra tobulas, bet, kad sukurtų sau mistinį Kūną, yra reikalingas žmonių Šiuo atžvilgiu nepakanka jam paties savęs, bet yra reikalingas mistinio Kūno bei jo narių, kad galėtų tęsti žmonijos atpirkimo darbą iki pasaulio pabaigai, kad,visa su savimi sujungęs, duotų savo Tėvui garbę visos Kūrinijos vardu, ir visa kūrinija jame ir per jį tinkamai garbintų savo Kūrėją ir Geradarį. "Tad, - rašo Oljė /Olier/, - atiduokime savo sielas Kristaus Dvasiai, kad jis mumyse augtų. Jei atidavusieji yra tinkamai nusiteikę, jis plečiasi, auga, keroja jų širdyse, jis kvepia juose dvasiniu patepimu, kuriuo ir jis pats yra pateptas". Tai būdas, kuriuo galime ir turime papildyti mūsų Išganytojo kančią savyje. O šis kančios papildymas išplinta į jo mistinio Kūno narius laike ir erdvėje: "Dabar aš džiaugiuosi savo kentėjimais už jus ir savo kūne papildau, ko dar trūksta Kristaus vargams dėl jo kūno, kuris yra Bažnyčia" /Kol,1,24

4. PAMALDUMAS Į ĮSIKŪNIJUSĮ ŽODĮ

Iš to, kas buvo pasakyta apie Kristaus vaidmenį krikščioniškajame gyvenime, seka, kad, puoselėjant šį gyvenimą, reikia gyventi intymioje, jautrioje ir nuolatinėje vienybėje su juo arba,kitais žodžiais tariant, reikia praktikuoti pamaldumą į Įsikūnijusį Žodį: "Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių" /Jn 15,15/ Tai tas pat, ką Mišių Kanono pabaigoje sako Bažnyčia, kad per jį gauname visas dvasines vertybes, per jį esame pašventinami, gaivinami ir laiminami; per jį, su juo ir jame turime duoti visokią šlovę ir garbę visagaliui Dievui Tėvui Šventosios Dvasios vienybėje. Štai viso dvasinio gyvenimo pilna programa. Visa esame gavę iš Dievo

per Kristų, per jį ir turime duoti Dievui garbę, per jį turime prašyti naujų malonių; su juo ir jame turime gyventi, veikti.

1. Viešpats Jėzus, būdamas tobulas Tėvo garbintojas, gali duoti Tėvui tokią garbę, kurios jis yra vertas. Tad mes tik vienybėje su juo, per jį ir jame galime vertai duoti Švč. Trejybės garbę, atlikti ir kitas savo pareigas jai. Tai tuo lengviau, kad Viešpats Jėzus, būdamas Galva savo mistinio Kūno, kurio mes esame nariai, duoda Tėvui garbę ne vien savo vardu, bet ir visų tų, kurie yra mistinio Kūno nariai. Šis Tėvo garbinimas yra nuosavybė viso Kristaus mistinio Kūno ir kiekvieno jo nario. Taigi galime visa tai savo vardu aukoti Švč. Trejybei kaip garbinimo auką, kuria duodame jai prideramą garbę.

2. Per jį ir su juo galime labai sėkmingai prašyti naujų malonių, nes Viešpats Jėzus,Vyriausias mūsų Kunigas,nuolat meldžia Tėvą už mus: "Jis amžinai gyvas, kad juos užtartų" /Žyd 7,25. Net ir tada, kai pasitaiko nelaimė įžeisti Dievą, jis už mus atsiprašo Tėvą bei aukoja jam savo atsiteisimus Dievo teisingumui už žmonijos nuodėmes. Šv. apaštalas Jonas rašo: "Jei kuris nusidėtų, tai mes turime Užtarėją pas Tėvą, teisųjį Jėzų Kristų. Jis yra permaldavimas už mūsų nuodėmes" /1 Jn 2,1-2/. Kai mes prašome jo vardu, remdamiesi jo nuopelnais, esame tikri,kad būsime išklausyti: "Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, - kalbėjo Viešpats Jėzus, - ko tik prašysite Tėvą, duos tai jums dėl manęs" /Jn 16,23/ Iš tiesų, jo nuopelnų vertė yra komunikuojama /teikiama/ jo mistinio Kūno nariams, ir Tėvas negali nieko atsakyti savo Sūnui: "Buvo išklausytas dėl savo pagarbumo" /Žyd 5,7/.

Pagaliau, kaip sako Oljė, reikia visus savo veiksmus daryti <u>vienybėje su juo</u>, turint Viešpatį Jėzų prieš akis, savo širdyje ir savo rankose. <u>Prieš akis</u>, t.y. kontempliuojant jį kaip savo pavyzdį bei idealą, jį sekant ir nuolat klausiant save, kaip elgtųsi Viešpats Jėzus mano vietoje. <u>Širdyje</u>, t.y. vis labiau persiimant jo vidiniais nusiteikimais, jo intencijų grynumu, jo uolumu, visa darant jo dvasioje. <u>Rankose</u>, t.y. realizuojant šauniai uoliai, energingai ir pastoviai jo duotus gerus įkvėpimus. Taip gyvenant, mūsų gyvenimas panašės į Kristaus gyvenimą, ir mes gyvensime Kristaus gyvenimu: "Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus" /Gal 2,20/.

III. ŠVČ. MERGELĖS, ŠVENTŲJŲ IR ANGELŲ DALIS MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

"Vienas Dievas ir vienas Dievo ir žmonių Tarpininkas - Žmogus Jėzus Kristus" /1 Tim 2,5/, rašo šv. Paulius, įkvėptas Šventosios Dvasios. Bet dieviškajai Išminčiai bei gerumui patiko, kad mes turėtume globėjų, užtarėjų ir pavyzdžių, kurie būtų mums artimesni savo būsena, negu Viešpats Jėzus. Tai šventieji, kurie, persiėmę dieviškaisiais tobulumais ir mūsų Viešpaties Jėzaus dorybėmis, yra Kristaus mistinio Kūno kilnieji nariai. Juos gerbdami, gerbiame patį Dievą ir jo tobulumo atspindžius juose. Kai jų šaukiamės, šaukiamės paties Dievo, nes prašome, kad jie mus užtartų pas Dievą. Sekdami jų dorybėmis, sekame Kristumi, nes jie yra tiek šventi, kiek yra supanašėję į Kristų, mūsų šventumo idealą. Toks pamaldumas į šventuosius ne tik nekenkia Dievo bei įsikūnijusio Žodžio garbei, bet dar patvirtina ir papildo duodamą garbę Dievui ir Kristui. Kadangi tarp šventųjų ypatingą vietą užima Viešpaties Jėzaus Motina, tai pradžioje kalbėsime apie jos vaidmenį mūsų krikščioniškajame gyvenime, o paskui apie šventųjų ir angelų vaidmenį

1. MARIJOS VAIDMUO MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

1. Vaidmens pagrindas. Marijos vaidmuo mūsų krikščioniškajame gyvenime kyla iš jos ypatingų ryšių su Viešpačiu Jėzumi, būtent: iš jos dieviškos motinystės, iš kurios eina jos kilnumas ir jos motiniškas vaidmuo žmonių išganyme.

a/ Įsikūnijimo metu Marija tapo Jėzaus Motina, Dievo Sūnaus Motina, Dievo Motina. Turėdami mintyje jos dialogą su angelu, lengvai suvokiame, kad ji tapo Motina Viešpaties Jėzaus ne vien kaip šiap asmens, bet kaip žmonijos Gelbėtojo ir Atpirkėjo: "Angelas kalba ne vien apie Jėzaus asmeninę didybę, bet ir siūlo jai taptimotina Gelbėtojo, laukiamojo Mesijo, amžinojo atpirktosios žmonijos Karaliaus... Visa žmonijos atpirkimo akcija laukė Marijos "fiat", ir Marija tai siūlo, ir sutiko be jokių iš savo pusės apribojimų; jos "fiat" atitinka dieviškojo pasiūlymo apimčiai ir apima visą atpirkimo akciją" /Bainvel, "Marie, mere

de grace"/. Taigi Marija yra Atpirkėjo Motina, ir dėl šios motinystės turėjo dalį savo Sūnaus akcijoje žmonijos labui. Kaip Ieva turėjo dalį žmonijos nupuolime, taip Marija buvo skirta turėti dalį žmonijos atpirkime.

Marija, kaip Jėzaus Motina, suėjo į intymius santykius su visais trimis Švč. Trejybės asmenimis. Ji tapo mylimiausia Tėvo dukra, Dievo Sūnaus Motina, ir duo pačiu įgijo teisių, kad Sūnus ją gerbtų, ją mylėtų, gyvendamas žemėje jos klausytų. Ji, kaip motina, turėdama savo Sūnaus gyvenimo dalį, turėjo dalį ir jo akcijoje už žmonijos atpirkimą bei išganymą. Tiesa, sulyginus šią Marijos dalį su Sūnaus akcija už pasaulio išganymą, ji yra tik antraeilė, ir jos vertė išplaukia iš Sūnaus akcijos vertės. Vadinasi, Marija, kaip Atpirkėjo Motina, yra jo bendradarbė žmonijos atpirkime, yra jo bendradarbė ir žmonijos išganyme bei pašventime.

Ji yra tapusi ir privilegijuota Šventosios Dvasios šventove. Joje ŠventojiDvasia sukūrė Kristui žmogiškąją prigimtį ir ją pripildė neapsakoma gausa malonių visos žmonijos labui. Marija savo užtarimu bendradarbiauja su Šventąja Dvasia sielų atgimdyme bei jų pašventime. Dėl to esame įpratę Mariją vadinti ir Šventosios Dvasios Sužieduotine.

b/ Įsikūnijimo metu Marija tapo ir Ž m o n i ų M o t i n a. Viešpats Jėzus yra atgimusios žmonijos Galva, yra Galva mistinio Kūno, kurio mes esame nariai. Marija gi, kaip Gelbėtojo Motina, pradėjo ir pagimdė jį, kaip atgimusios žmonijos Galvą, kaip mistinio Kūno Galvą. Vadinasi, ji tapo Motina ne tik Kristaus, kaip mistinio Kūno Galvos, bet viso Kristaus: ji tapo Motina ir jo mistinio Kūno, o tuo pačiu - visų jonarių, žinoma, ne pagal fizinę jų prigimtį, o pagal jų antgamtinį gyvenimą, kurio atžvilgiu jie yra Kristaus Mistinio Kūno nariai. Šią tiesą patvirtino pats Kristus savo testamente. Prieš mirdamas ant kryžiaus, jis kreipėsi į Mariją žodžiais: "Štai tavo sūnus". Ir šv. Jono asmenyje esamieji ir būsimieji jo mokiniai tapo Marijos vaikais. Kristus tai dar sutvirtino žodžiais į šv. Joną: "Štai tavo Motina". Vadinasi, visi jo mokiniai turi laikyti Mariją savo motina, turi kreiptis į ją kaip į savo Motiną.

Iš fakto, kad Marija yra Dievo Motina ir žmonių Motina, išplaukia visas Marijos vaidmuo mūsų krikščioniškajame gyvenime.

<u>2. Marija yra turėjusi dalį atpirkimo malonių pelnyme mums.</u>

Jau esame svarstę tiesą, kad Viešpats Jėzus-Žmogus yra pagrindinis atpirkimo malonių mums pelnytojas, ir tai tiesiogine ir išsamiausia prasme. Marija, kaip Atpirkėjo Motina, turėjo jo akcijoje žmonijos labai antraeilį vaidmenį, ir sakoma: ji pelnė mums atpirkimo malones de congruo. Vadinasi, Kristus jas pelnė mums de condigno /teisingumo titulu/, o Marija jas pelnė de congruo /tinkamumo titulu/,nes galią pelnyti ji turėjo ne iš savęs, bet tą galią buvo suteikęs jai jos Sūnus, mūsų Atpirkėjas. Taigi jos, kaip motinos, dalis savo Sūnaus atperkančioje akcijoje yra mums nuopelninga. Žinoma, ji nieko naujo, nieko skirtingo nuo savo Sūnaus nuopelnų mums nepelnė. Jos dalis, jei taip galima išsireikšti, tik davė Jėzaus nuopelnams Marijos motiniškumo atspalvį. Šiuo bruožu pasižymi visos Viešpaties Jėzaus pelnytos mums malonės.

Marijos gi dalis mūsų atpirkime tikrai yra žymi. Sutikdama būti Atpirkėjo motina, Marija įėjo į Atpirkėjo gyvenimą kaip jo motina. Ji Atpirkėją ne tik pagimdė, bet ir jį maitino, globojo, ruošė jo misijai su visu motinišku nuoširdumu. Įsikūnijimo metu ištartas "fiat" įprasmino visą jos gyvenimą. Ji tobulai vykdė Dievo valią, tobulai įsijungė į jo Sūnaus - Atpirkėjo akciją už žmonijos išganymą. Viešpats Jėzus aukojosi ant Kalvarijos kalno už žmonijos išganymą; ir ji aukojo Jėzų, kaip motina savo Sūnų. Marija įsiliejo visu savo gyvenimu į šią savo Sūnaus auką. Aišku, kad Dievas negalėjo nepriimti šios jos aukos. Vadinasi, Marija tikrai yra turėjusi dalį visų atpirkimo malonių pelnyme. Ji pelnė jas, kaip sako paskutinieji Bažnyčios dokumentai, de congruo /tinkamumo titulu/.

3. Marija - krikščioniškojo gyvenimo pavyzdys. Aišku, Marija yra gražiausias mums pavyzdys po Viešpaties Jėzaus. Šventoji Dvasia, kuri dėl jos Sūnaus nuopelnų joje gyvena, padarė ją nuostabiai panašią savo dvasia į Sūnų. Tai tobuliausias Kristaus paveikslas, kurį nutapė Šventoji Dvasia. Niekuomet ji nepadarė nė mažiausios nuodėmės, niekuomet nepasipriešino malonei, visa darė "teesie man kaip tu pasakei" dvasioje. Dėl to Bažnyčios Tėvai, ypač šv. Ambroziejus ir popiežius šv. Liberijus, ją stato tikintiesiems kaip visų dorybių tobulą pavyzdį. "Kupina meilės ir rūpesčio savo draugėmis, visuomet greita patarnauti, niekuomet nekalbanti nė nedaranti nieko, kas galėtų atsiduoti nuodėme, pilna meilės visoms ir visų mylima" /V. Bainvel, "Le Saint Coeur de

Marie"/. Pakanka paminėti tik tas jos dorybes, apie kurias kalba Evangelija:

a/ gilus tikėjimas, kuris įgalina ją be svyravimo tikėti tuos nuostabius dalykus, apie kuriuos kalbėjo jai angelas Dievo vardu; tikėjimas, kurį, Šventosios Dvasios įkvėpta, gyrė Šv. Elzbieta: "Laiminga įtikėjusi, jog išsipildys, kas Viešpaties jai pasakyta" /Lk 1,45/;

b/ mergystė, kuri matyti iš jos atsakymo angelui: "Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro?" /Lk 1,34/. Vadinasi, ji buvo pasiryžusi ir santuokoje su Juozapu laikyti mergystę ir net nusistačiusi greičiau atsisakyti dieviškos motinystės, negu mergystės;

c/ nusižeminimas, kuris matyti iš jos nerimo, girdint angelą ją giriant, ir iš jos nusistatymo visuomet likti tik Viešpaties tarnaite;

d/ dvasinis susitelkimas, nes ji visa tai, ką girdėjo apie Jėzų, svarstė savo širdyje, kaip sako Šv. Raštas;

e/ meilė Dievui ir žmonėms, kuri įgalino ją žmonijos labui ir Dievo garbei pakelti visus bandymus, o ypač savo Sūnaus kančią. Kokia didelė turėjo būti jos meilė žmonijai, kai ji aukojo už ją savo Sūnų ir jame save!

Marija drauge yra ir labai patrauklus pavyzdys. Ji yra Dievo kūrinys, kaip ir mes; ji yra Adomo šeimos dukra, mūsų sesuo; ji, antgamtinio gyvenimo atžvilgiu, yra mieliausioji Motina, prie kurios artintis turi drąsos net labiausiai nusikaltę jos vaikai. O kaip norisi mums, jos vaikams, būti kuo panašesniais į taip kilnią, taip Dievo išaukštintą mūsų Motiną!

Be to, tai pavyzdys, kuris lengva pasekti bent tuo atžvilgiu, kad ji siekė šventumo taip paprastose gyvenimo sąlygose, puikiai atlikdama paprastutes kasdienines savo pareigas ir kaip jaunuolė, ir kaip motina, ir kaip Šventosios Šeimos motina - širdis; džiaugsme ir liūdesyje, aukštinama ir didžiausiuose pažeminimuose Viešpaties Jėzaus kančios metu. Iš tiesų, kai sekame Mariją, esame tikri, kad mūsų gyvenimo kelias veda mus ten, kur ji yra savo Sūnaus garbėje ir laimėje, - veda į dangų. Tai geriausias laidas panašėti į Kristų ir susilaukti galingos Marijos globos.

4. Marija - visų malonių tarpininkė. Jau prieš daugelį metų šią tiesą išreiškė šv. Bernardas šiais žodžiais: "Tokia yra valia To, kuris visus mus panoro turėti per Mariją". Yra tikra, kad

Marija t a r p i š k a i duoda mums visas išganymo malones, nes yra davusi mums Viešpatį Jėzų, mūsų išganymo Autorių ir visų išganymo malonių Versmę. Be to, vis labiau išryškėja Bažnyčioje tiesa, kad kiekvieną malonę, kurią gauname, gauname Marijai užtariant. Vadinasi, Marija yra visuotinė tarpininkė tarp mūsų ir Dievo; yra tarpiška tarpininkė, nes tarpininkauja per Viešpatį Jėzų-Žmogų, kuris yra vienintelis, pilna to žodžio prasme, Tarpininkas tarp Dievo ir mūsų. Marijos tarpininkavimas yra jos intervencija pas savo Sūnų mūsų labui.

Šios tiesos didesniam aiškumui su P. de la Brua /Broise/ sakome, kad, pagal dabartinį Dievo valios planą, kiekviena antgamtinė dovana mūsų labui teikiama, veikiant trims valioms: pirmiausia veikia Dievo valią, kuri duoda mums visas malones; paskui veikia valia Viešpaties Jėzaus - Tarpininko, kuris visas išganymo malones yra pelnęs de condigno ir pats jas teikia mums teisingumo titulu; pagaliau, veikia valia Marijos, antrosios tarpininkės, kuri malones yra pelniusi de congruo ir išprašo jas mums iš savo Sūnaus. Kaip matome, Marijos tarpininkavimas yra tarpiškas, nes ji užtaria mus pas Viešpatį Jėzų vardan savo nuopelnų mūsų labui ir savo maldavimais už mus išprašo mums malonių iš savo Sūnaus. Marija savo pagalba dalyvauja kiekvieną malonę gaunant, net žmogaus neprašoma. Juk ji yra Motina! O motina, net vaiko neprašoma, parūpina vaikui to, ko jis reikalingas. O ko mes esame reikalingi, ji, matydama Dievą akis į akį, puikiai tai mato jame.

Marijos tarpininkavimas yra taip pat visuotinis, nes, kaip turėjo dalį visų išganymo malonių pelnyme, taip tinka jai turėti dalį ir visų išganymo malonių dalinime. Tačiau jos tarpininkavimas yra palenktas Kristaus tarpininkavimui ta prasme, kad ji galėjo mums pelnyti ir dabar gali gauti mums malonių tik per savo Sūnų.

Ši tiesa, kaip matome, yra labai paguodžianti. Kaip malonu žinoti, kad visas išganymo malones gauname per savo taip mielos Motinos rankas. Paskutiniu laiku Bažnyčia šią tiesą ir praktiškai palaiko. 1921 m. popiežius Benediktas XV leido švęsti Belgijoje Marijos - malonių Tarpininkės šventę.

1/ MŪSŲ PAMALDUMAS Į ŠVENČIAUSIĄJĄ MERGELĘ MARIJĄ

Kadangi Švč. M. Marija turi tokią reikšmingą dalį mūsų krikščioniškajame gyvenime, tai ir mūsų pamaldumas į ją, po pamaldumo į Dievą, turi būti didesnis už pamaldumą į kitus Dievo kūrinius /angelus ir šventuosius/. Marija gyveno mūsų labui. Tai ir mes turime gyventi jos, kaip mūsų Motinos, garbei. Per ją atėjo į žmonijos gyvenimą Kristus, tai tinka, kad ir mes į Kristų eitume per ją. Vadinasi, tik tada būsime tikrai pamaldūs į Mariją, kada visiškai atsiduosime jai, o per ją - Dievui. Tada iš širdies sekdami ją, seksime Kristų, persiimsime jo dieviškomis tobulybėmis. Protu bei širdimi duosime jai prideramą pagarbą; valia kūdikiškai pasitikėsime jąja; širdimi kūdikiškai mylėsime ją, kaip savo Motiną, ir mokysimės iš jos patikti Viešpačiui Jėzui, patikti savo dangiškajam Tėvui.

1. Gili pagarba Marijai remiasi jos dieviškąja motinyste. Iš tiesų, niekad nebus perdaug pagarbos tai, kurią gerbia kaip savo Motiną Įsikūnijusis Žodis, kurią myli kaip savo Dukrą dangiškasis Tėvas ir kurią, kaip savo Šventovę yra pamilusi Šventoji Dvasia. Tėvas, reikšdamas jai pagarbą, sveikino per savo angelą kaip malonės pilnąją ir laukė jos sutikimo būti jo Sūnaus Motina. Sūnus ją gerbia kaip savo Motiną ir jos klausė, gyvendamas žemėje. Šventoji Dvasia, gėrėdamasi jąja, gyvena kaip savo mieloje Šventovėje. Tad, reikšdami Marijai pagarbą, prisijungiame prie Švč. Trejybės asmenų, reiškiančių jai pagarbą. Žinoma, reikia vengti perdėjimo, reikia niekuomet neužmiršti, kad ji yra Dievo kūrinys ir labai toli jai iki Dievo; kad ji jokia prasme nėra išganymo malonių versmė, o tik tarpininkė tarp šios Versmės ir mūsų. Kai, šitai turėdami prieš akis, ją gerbiame, iš tiesų, galutinėj sąskaitoj joje gerbiame patį Dievą, viso, kas gera, Versmę.

Mūsų pagarba Marijai, suprantama, turi būti didesnė už mūsų pagarbą angelams ir kitiems šventiesiems, nes ji savo dieviškąja motinyste, savo tarpininkės /kad ir antraeilės/ pareiga toli viršija visus angelus ir šventuosius. Dėl to jos kultas, nors ir nėra tarnavimo kultas /latria/, kuriuo tik Dievas garbinamas, bet yra ir didesnis, negu tas pagarbos kultas /dulia/, kuriuo garbinami angelai ir šventieji. Tad jai skiriamas kultas įprasta vadinti viršpagarbiniu kultu /hyperdulia/, nes jis yra didesnis

už angelų ir šventųjų kultą.

2. Visiškas pasitikėjimas Marija remiasi jos galia ir gerumu. Jos galia - tai galingas jos užtarimas, nes Dievas neatsako jai nieko, ko ji, užtardama mus, prašo. Neatsako dėl to, kad jis Mariją gerbia ir myli labiau, negu visą kitą savo kūriniją. Jis ją gerbia ir myli kaip savo Sūnaus Motiną, kaip savo Sūnaus pagalbininkę žmonijos atpirkimo darbe, kaip visų malonių tarpininkę per Kristų ir Kristuje. Taigi, ko ji teisėtai, t.y. pagal Dievo valią, prašo, visa gauna. Dėl to ji ir vadinama visagalinčia Užtarėja.

Marijos gerumas yra tikrai motiniškas. Ji motiniškai myli mus, kaip savo Sūnaus mistinio Kūno narius. Ji myli mus ta pačia meile, kuria myli ir savo Sūnų. Ji myli mus tuo labiau, kad dėl mūsų yra tiek daug iškentėjusi savo Sūnuje.

Taigi mūsų pasitikėjimas Marija turi būti n e p a l a u ž i a m a s, nežiūrint mūsų nuodėmingumo, mūsų dvasinio skurdo. Ji yra Gailestingumo Motina. Ji, iš Dievo gerumo, yra labai gailestinga užjausti skurde esančius. Ji gerai žino, kad mes esame nuolatiniuose pavojuose akių geismo, kūno geismo, gyvenimo puikybės ir nuolat esame puolami nuodėmingojo pasaulio ir velnio. Ji mus tikrai motiniškai užjaučia ir yra mums Motina tikra šio žodžio prasme. Net ir tada ji nepalieka mūsų, kai nusidedame. Ji išprašo iš Dievo veikdinančiųjų malonių, kurios mus žadina nusigręžti nuo nuodėmių ir su pasitikėjimu bei meile atsigręžti į Dievą. O kai tik parodome bent kiek geros valios, ji mus vėl apsupa savo motiniška globa, Kad į šį Marijos gailestingumą atkreiptų mūsų dėmesį, Bažnyčia yra leidusi kai kuriose diecezijose švęsti Marijos Nekalčiausios Širdies, nusidėjėlių Priebėgos šventę.

Mūsų pasitikėjimas Marija turi būti v i s u o t i n a s, t.y. atžvilgiu visų malonių, kurių tik esame gyvenime reikalingi, k.a.: atsivertimo malonės, pažangos dvasiniame gyvenime malonės, galutinės ištvermės malonės, malonės mus saugojančios pavojuose, suspaudimuose, sunkenybėse, kad ir neįsivaizduojamai didelėse. Į tokį pasitikėjimą Marija mus ypač ragina šv. Bernardas: "Jei sukyla audros, pagundos, jei patenki tarp bandymų uolų, pakelk akis į jūrų Žvaigždę, šaukia Marijos pagalbos; jei esi plakamas puikybės, išdidumo, pavydo bangų, nori piktžodžiauti, - pažvelk į

žvaigždę, šaukis Marijos. Jei tavo sielos laivelį blaško pyktis, šykštumas, juslinai malonumai, - žiūrėk į Mariją. Jei esi neramus dėl didžių nusikaltimų, susigėdęs dėl vargingos savo sąžinės būklės, bauginamas minties apie teismą, jautiesi nuliūdimo bei nusivylimo bedugnėn įkritęs, - galvok apie Mariją, šaukis Marijos. Te niekuomet neapleidžia tavo širdies bei tavo lūpų šaukimasis į ją, mintis apie ją ir, kad tikriau susilauktum jos užtarimo ir pagalbos, seki jos pavyzdžiu. Sekdamas ją, negali paklysti; šaukdamasis jos, negali įpulti į nusivylimą; galvodamas apie ją - neišklysi iš tiesos kelio. Jei ji laikys tave už rankų, - nenupulsi; jos globoje nėra ko bijoti; jai vadovaujant, nepvargsi, ir jos gerumo dėka saugiai pasieksi tikslą". Kadangi mes nuolat esame reikalingi malonės paramos, kad nugalėtume savo išganymo priešus ir eitume pirmyn, todėl privalome dažnai kreiptis į tą, kuri teisėtai yra vadinama nuolatinės pagalbos Motina.

3. Pasitikėjimą Marija turi atbaigti kūdikiška meilė jai. Toji meilė turi būti karšta, vientisa, švelni bei šauni. Juk Marija iš visų motinų labiausiai yra verta tokios meilės, nes Dievas, skirdamas ją būti Motina savo Sūnui, suteikė jai visa, ko ji buvo reikalinga būti Motina - šiandieniškai išsireiškiant, Motina iš didžiosios raidės. Ne tik pati savyje ji mieliausia iš visų motinų, bet ir motiniškai myli savo vaikus labiau už visas motinas, drįsčiau sakyti, kartu paimtas nes jos širdis buvo sukurta ir malonės pilnybe apdovanota, kad galėtų vertai mylėti savo dieviškąjį Sūnų. Šia meile Marija myli ir mus, kaip narius savo Sūnaus mistinio Kūno, kurio jis yra Galva. Meilė šio Kūno Galvai yra meilė visam Kūnui. Tad ir mums, kaip jo nariams, ši Marijos meilė išsiliejo visu pajėgumu. Ji žaviai pasireiškė Elzbietos aplankyme, Galilėjos Kanos vestuvėse. Tiesiog nuostabiai ji išsiliejo ant Kalvarijos kalno ir pirmaisiais Bažnyčios gyvavimo metais. Ši meilė ir dabar neapsakomai liejasi jos visagaliu užtarimu ir globa mums.

Kadangi Marija yra mieliausioji Motina ir myli mus labiau, negu visos motinos, tai ji ir mylima turi būti po Dievo labiausiai. Taip ir yra. Kur tik nuoširdžiai mylimas Viešpats Jėzus, ten yra mylima ir jo Motina Marija, suprantama, neignoruojant tarp judviejų esančio skirtumo. Viešpats Jėzus mylimas kaip Dievas. Marija

mylima kaip Tėvo viengimio Sūnaus Motina pagal jo žmogiškąją, o ne dieviškąją prigimtį. Meilė Marijai yra palenkta meilei Viešpačiui Jėzui ir veda į meilę jam.

Ši meilė Marijai yra p a s i m ė g i m o /complacentiae/ meilė, kuri džiaugiasi jos dorybėmis, jai suteiktomis privilegijomis, jas dažnai kontempliuojant, prasiveržia nuoširdžiu dėkingumu Dievui už tokį didelį Marijos išaukštinimą. Meilė Marijai yra ir gero jai norinti /benificentiae/ meilė. Ši meilė trokšta, kad Marija būtų visų vis geriau pažinta ir labiau mylima; ji karštai meldžia Dievą, kad Marijos įtaka sieloms būtų vis didesnė. Meilė Marijai yra vaiko meilė savo motinai: ji yra pilnai pasitikinti savo motina; ji yra vientisa ir švelni; ji yra taip intymi, kaip tik gali būti intymi vaiko meilė savo motinai. Ši meilė nuteikia vaiką visuomet norėti to, ko nori motina, visuomet daryti tai, kas patinka motinai.

4. Marijos pavyzdžio sekimas yra geriausias būdas reikšti savo pagarbą šiai Motinai. Marijos gi pavyzdžiu tikrai verta sekti. Juk ji iš visų kūrinių yra panašiausia į Viešpatį Jėzų - tobuliausias, po Viešpaties Jėzaus, idealas. Sekti Marijos pavyzdžiu mums yra lengviau, negu sekti Viešpaties Jėzaus pavyzdžiu. Juk vaiką pamėgdžioti savo motiną verčia pati jo prigimtis. Ją mėgdžiodamas, jis bręsta motinos mokykloje tiesiog bežaisdamas, pažangėja geriau ir greičiau, negu geriausio pedagogo mokomas. Taigi ir mes Marijos mokykloje, jos pavyzdį sekdami, greičiau pažangėjame krikščioniškajame gyvenime. Šią pažangą ypač didina tai, kad, mums sekant Marijos pavyzdžiu, ji nesilieka nuošalyje: ji savo galingu užtarimu išprašo mums gausių malonių per ją tapti ko panašesniais į jos Sūnų, mūsų Viešpatį. Tad per Mariją, su Marija ir Marijoje prie Jėzaus!

P e r M a r i j ą, t.y. prašydami malonių per Mariją būti ko panašesniais į Jėzų mintimis, širdimi ir darbais.

S u M a r i j a, t.y. nuolat įsižiūrėdami į jos pavyzdį, nuolat klausdami save, ką Marija mano vietoje galvotų, norėtų, veiktų. Su jąja prie Jėzaus!

M a r i j o j e, t.y. jos mintimis, jos intencijomis gyvendami, pagal jos pavyzdį visa darydami panašėti į Jėzų.

Nuoširdus bendravimas su Marija širdies maldoje labai panašina mūsų širdis į jos Nekalčiausiąją Širdį. Ypač nuoširdžiai

kalbėtina "Sveika, Marija", "Tavo apgynimo", "O mano Valdove", rožančius ir kitos maldos į Mariją.

2/ VISIŠKO PASIAUKOJIMO MARIJAI AKTAS

1. Pasiaukojimo prigimtis ir apimtis. Jis apima visus pamaldumo į Mariją aktus. Pagal Grinjo de Monforą /Grignion de Montfort/, yra tai visiškas pasiaukojimas Viešpačiui Jėzui per Mariją ir apima du dalyku: pasiaukojimo aktą, kuris laikas nuo laiko vis naujinamas, ir pastovų nusiteikimą, kuris įgalina gyventi ir darbuotis visiškoje priklausomybėje nuo Marijos. Pasiaukojimo aktas - tai savęs paveidimas visikon Marijos nuosavybėn, kad jos globoje tobuliau gyventume Jėzui. Šiuo aktu atiduodama Marijos nuosavybėn:

a/ kūnas su visomis jo galiomis, pasiliekant sau teisę juo naudotis ir įsipareigojant juo naudotis pagal Marijos ir jos Sūnaus pageidavimus, sutinkant iš anksto su Dievo valia visame, kas liečia sveikatą, ligą, gyvenimą ir mirtį;

b/ žemiškieji turtai, įsipareigojant naudotis jais pagal Marijos pavyzdį, jos ir Dievo garbei;

c/ siela su visomis galiomis, pašvenčiant ją Dievo ir artimo tarnybai; sekant Marijos pavyzdžiu, atsisakoma visa to, kad galėtų išstatyti į pavojų mūsų išganymą bei pažangėjimą dvasiniame gyvenime;

d/ atsižadama vidinių ir dvasinių vertybių, atsiteisimų, gerų darbų išprašančios vertės tiek, kiek jų pagal dabartinį Dievo planą galime atsižadėti. Apie tai pakalbėsime kiek išsamiau.

Nuopelnų, griežta prasme /de condigno/, kuriais pelnome pašvenčiančiosios malonės ir garbės padauginimą, neatsižadame. Kai juos pavedame Marijai, tai pavedame jai, kad ji rūpintųsi juos išsaugoti ir padidinti, o ne kad kitiems atiduotų. Nuopelnus gi de congruo, kuriuos ir patys galime kitiems atiduoti, pasiaukojimo aktu pavedame Marijai, kad ji savo nuožiūra juos atiduotų kam nori.

Pasiaukojimo aktu mūsų veiksmų atsiteisiamąją vertę atiduodame Marijos nuožiūrai, nes šią savo darbų vertę ir patys galime kitų labui paaukoti.

Mūsų maldų bei veiksmų išprašančiąją vertę taip pat šiuo

aktu pavedame Marijos nuožiūrai.

Kai jau kartą esame Marijai atidavę visa, ką galime jai atiduoti, tada šiomis paaukotomis gėrybėmis savo nuožiūra be Marijos leidimo naudotis negalime. Žinoma, galime, o kartais ir įpareigoja mus Dievo ar artimo meilė, prašyti Mariją, kad ji teiktųsi tokiu saiku, koks jai patinka, tas mūsų vertybes atiduoti tiems, kuriems mes turime ypatingų įsipareigojimų. Tuomet ji atiduoda jiems ne tik tai, kas mūsų, bet ir prideda dar iš savo bei savo Sūnaus nuopelnų lobyno tiek, kiek tie asmenys yra tą valandą verti gauti. Kaip matome, visa pavesdami Marijai, ne tik nieko nenustojame, bet mūsų meilė kitiems darosi dar dosnesnė, nes jos išteklius papildo Marija iš savo bei Viešpaties Jėzaus nuopelnų lobyno.

2. Pasiaukojimo Marijai akto kilnumas. Pasiaukojimo Marijai aktas yra šventas savęs atsižadėjimo aktas, ir todėl - nepaprastai kilnus. Kristus yra kalbėjęs, kad tik tas gali eiti paskui jį, kas atsižada savęs /plg. Mt 16,24/. Šiuo pasiaukojimo aktu ir įvykdoma ši sąlyga, kuri mus įgalina eiti paskui Kristų. Be to, šiame akte yra ir kitų dorybių aktai, būtent:

a/ gilus religijos aktas Dievo, Viešpaties Jėzaus ir Marijos atžvilgiu, nes juo išpažįstame Dievą esant visų gėrybių Viešpačiu, pripažįstame ir tas teises į mus, kurias Dievas davė Marijai, kaip visų mūsų dvasinei Motinai;

b/ tikro nusižeminimo aktas, kuriuo pripažįstamas, kad savo jėgomis nesugebame tinkamai naudotis mums Dievo suteiktomis gėrybėmis ir todėl jas grąžiname Dievui per Mariją, įsipareigodami jomis naudotis pagal Marijos pavyzdį Dievo garbei ir pavesdami, kas galima pavesti, Marijos nuožiūrai, kad ji panaudotų Dievo garbei ir sielų išganymui;

c/ be to, šis aktas yra tikrai pasitikinčios Marijos meilės aktas. Juo atsiduodame pilnon jos nuosavybėn, kad ji mus ir visa, kas yra mūsų, panaudotų Dievo garbei ir žmonijos išganymui per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų.

3. Pasiaukojimo Marijai akto vaisiai.

a/ Šiuo aktu ko tobuliausiu būdu duodame garbę Dievui ir Marijai, nes visa, kas esame ir ką turime, pašvenčiame jų garbei, su nieko nepasilikdami, ir einame į Dievą tuo keliu, kuriuo Dievas atėjo žmonijos gelbėti ir įvesti į savo garbę bei laimę.

b/ Užtikriname sau šventėjimą labiausiai patikimu būdu. Marija, matydama, kad jai pavedame save ir visa, ką turime, skuba mumis rūpintis kaip savo nuosavybe savo Sūnaus garbei, jos misijos labui. Ji išprašo mums ko geršiausių malonių, kad mūsų visas gyvenimas virstų ištisiniu himnu Dievo garbei.

c/ Pagaliau, pasiaukojimo Marijai aktu sėkmingiausiai pasitarnaujame artimui, o ypač toms sieloms, kurioms turime pareigos padėti. Palikdami Marijai dalinti mūsų nuopelnus kitiems, esame tikri, kad ji išdalins juos tiems, kurie tikrai yra jų reikalingi, ir duos jiems tiek, kiek jie yra jų reikalingi, mūsų menkus nuopelnus dar papildydama iš savo bei savo Sūnaus nuopelnų lobyno.

O kas būtų su mumis, jei mes, atsižadėję visų savo atsiteisimų, visų atlaidų, visų permaldavimų, mirtume? Ar netektų ilgai užtrukti skaistykloje? Pasitikėkime Marijos gerumu bei dosnumu ir jos rūpesčiu tais, kurie yra jos nuosavybė. Tikriausia, ji pasirūpins tuo reikalu pati. O kai Marija rūpinsis mūsų dvasios bei amžinybės reikalais, tai tikrai geriau pasirūpins, negu mes patys tai galėtume padaryti.

P a s i a u k o j i m o   M a r i j a i   a k t a s

Amžinoji ir įsikūnijusi Išmintie! Didžiausios meilės bei garbės vertas Jėzau, tikras Dieve ir tikras Žmogau, viengimi Amžinojo Tėvo ir Marijos, visuomet Mergelės, Sūnau! Aš nuolankiausiai garbinu Tave Tavo Tėvo prieglobstyje ir garbėje nuo amžių, ir Marijos, Tavo kilniausios Motinos prieglobstyje Tavo Įsikūnijimo metu.

Dėkoju Tau už tai, jog tu pats save sunaikinai, prisiimdamas tarno būseną, idant mane išplėštum iš žiaurios velnio vergijos. Aš Tave šlovinu ir garbinu už tai, kad mielai paklusai Marijai, savo Motinai, visuose dalykuose, norėdamas per ją padaryti mane ištikimu Tavo tarnu. Bet, deja! Esu nedėkingas ir neištikimas, nes nebuvau ištikimas pažadams, kuriuos esu iškilmingai Tau davęs savo Krikšto valandą. Neatlikau nė savo pareigų kaip reikiant. Tad nesu vertas vadintis nei Tavo vaiku, nei tarnu, ir visa, kas tik yra mano, reikalauja, kad mane atstumtum, nubaustum; ir aš iš savęs nedrįstu artintis prie Tavo neapsakomo Šventumo bei garbingumo Didybės. Todėl šaukiuosi užtarimo Tavo Švenčiausios Motinos, kurią

esi padaręs tarpininke tarp Savęs ir mūsų. Jos užtarimu tikiuosi gauti gailesčio malonę ir visų savo nuodėmių atleidimą, įgyti Tavo išmintiės bei ją ja vadovautis.

Tad sveikinu Tave, Nekaltai Pradėtoji Marija, gyvasis Didybės Tabernakule, kuriame užsislėpusi amžinoji Išmintis panoro būti angelų ir žmonių garbinama! Sveikinu Tave, dangaus ir žemės Karaliene, kurios valdžiai visa, išskyrus Dievą, yra palenkta. Sveikinu Tave, patikimoji nusidėjėlių Priebėga, kurios gailestingumo niekam nepritrūksta. Pasotink dieviškos Išmintiės alkį ir priimk mano pažadus bei atnašas, kuriuos mano menkystė aukoja Tau. Aš, N.N., nusidėjėlis, šiandien per tavo rankas atnaujinu savo Krikšto pažadus ir juos tvirtinu. Visam laikui atsižadu velnio, jo puikybės bei jo darbų ir save visą atiduodu Viešpačiui Jėzui Kristui, įsikūnijusiai Išminčiai, kad toliau garbingai neščiau savo gyvenimo kryžių per visas savo gyvenimo dienas. Pagaliau, kad toliau būčiau ištikimesnis, negu buvau iki šiol, aš šiandien viso dangaus akivaizdoje išsirenku Tave, Marija, savo Motina ir Mokytoja.

Tau pašvenčiu ir atiduodu visiškon Tavo nuosavybėn savo kūną ir sielą, savo vidines vertybes bei išorines gėrybes, savo esamų, buvusių ir būsimų gerų darbų vertę, palikdamas Tau pilną ir visišką teisę disponuoti manimi ir visa tuo, kas yra mano, be jokios išimties, pagal savo nuožiūrą didesnei Dievo garbei dabar ir per amžius.

Priimk, Maloningoji Mergele, šią menką mano dovaną vardan to klusnumo, kurį Amžinoji Išmintis mielai rodė Tavo motiniškumui. Priimk išpažinimui judviejų valdžios, kurią abu turite į šį menką kirminėlį, į šį vargšą nusidėjėlį, ir padėkai už tą privilegiją, kurią jums yra suteikusi Švenčiausioji Trejybė. Tvirtai pareiškiu, kad visas - kas esu ir ką turiu - noriu būti Tavo nuosavybė, ieškoti Tavo garbės ir visuose dalykuose Tau paklusti.

Nuostabioji Motina, pristatyk mane savo mielajam Sūnui kaip amžinai Tavo nuosavybę, kurią jis yra atpirkęs per Tave, kad jis mane ir priimtų per Tave. Gailestingoji Motina, suteik malonę, kad įsigyčiau tikros Dievo išmintiės; įskaityk mane į skaičių tų, kurie Tave myli, kuriuos Tu mokai, kuriuos Tu vedi, kuriuos Tu maitini ir gini, kaip savo vaikus ir savo nuosavybę. Ištikimoji Mergele, padaryk mane visuose dalykuose taip tobulu Įsikūnijusios

Išminties, Jėzaus Kristaus, Tavo Sūnaus mokiniu, kad aš, Tavo užtariamas ir Tavo pavyzdžio skatinamas, pasiekčiau jo amžiaus pilnatvės čia žemėje ir jo garbę danguje. Teesie taip!

----

2. ŠVENTŲJŲ IR ANGELŲ VAIDMUO KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

1/ ŠVENTŲJŲ VAIDMUO KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

Šventieji, kurie yra jau Dievo garbėje, nenustoja rūpinęsi visu Kristaus mistiniu Kūnu kaip bendrai, taip ir kiekvienu jo nariu atskirai. Juk jie yra geriausieji mūsų broliai, ir jiems negali nerūpėti mūsų likimas, kol esame kelionėje į Tėvo namus. Jie šviečia mums savo kilniu pavyzdžiu. Tad ir mes turime su dėkingumu priimti jų pagalbą, reikšti jiems prideramą pagarbą ir sekti jų pavyzdžiu.

1. Turime juos gerbti, nes, juos gerbdami, gerbiame paties Dievo bei Viešpaties Jėzaus darbus juose. Juk kas juose yra gera, yra Dievo veikalas, Viešpaties Jėzaus darbas. Jų natūralinėje būtyje atsispindi Dievo, kaip Kūrėjo, tobulumai. Jų antgamtinės vertybės - tai Viešpaties Jėzaus pelnytos dieviškos malonės kūrinys. Jų gi nuopelnai Dievo malonės dėka - yra jų dorybių aktų vaisius. Taigi galutinėje sąskaitoje ir jie yra Dievo veikalas. Dėl to sakoma: "Dievas, vainikuodamas mūsų nuopelnus, vainikuoja ir savo dovanas mums".

Todėl gerbiame šventuosius:

a/ kaip gyvas Švenčiausios Trejybės šventoves, kuriose ji teikėsi gyventi, kurių sielas išpuošė dorybėmis ir Šventosios Dvasios dovanomis, kurių galias nuolat veikdino veikdinančiosiomis malonėmis, kad jos galėtų veikti nuopelningai;

b/ kaip dangiškojo Tėvo įsūnius, ypatingai jo mylimus dėl jų ištikimumo jam;

c/ Kaip Jėzaus Kristaus brolius, jo mistinio Kūno ištikimus narius, kurie nuolatinėje Galvos - Kristaus įtakoje uoliai siekė panašumo į Pirmgimį daugelio brolių tarpe;

d/ Kaip Šventosios Dvasios šventoves ir jos paklusnius mokinius, kurie mielai pasidavė jos vedami į šventumo viršūnes.

2. Turime šauktis šventųjų užtarimo, kad, jiems užtariant,

lengviau išsiprašytume reikalingų malonių. Tiesa, būtinai esame reikalingi tik Kristaus tarpininkavimo, ir šio tarpininkavimo visiškai pakanka mums gauti iš Dievo to, ko esame reikalingi būti šventais. Bet kadangi šventieji yra Prisikėlusiojo Kristaus mistinio Kūno nariai, tai jie savo maldas už mus įjungia į Viešpaties Jėzaus maldavimus už mus. Ir taip visas Kristaus mistinis Kūnas iš Dievo maldauja esantiems kelionėje palaimos. Taigi melstis ~~už/šų~~ su šventaisiais - tai sujungti savo maldas su viso Kristaus mistinio Kūno maldomis ir taip užtikrinti ~~ją~~ jų sėkmingumą. Be to, šventieji su džiaugsmu užtaria mus. Jie myli mus kaip to paties Tėvo vaikus ir savo brolius; jie užjaučia mus kelionės varguose, kuriuos patys yra išvargę. Jų maldų galia ir gerumas įkvepia mus pasitikėti jais ir šauktis jų užtarimo.

3. Privalome sekti šventųjų pavyzdžiu, ypač jų dorybėmis. Visi šventieji stengėsi sekti Kristaus pavyzdžiu, gyventi pagal Kristų, mūsų dieviškąjį Idealą, ir jie gali su šv. Pauliumi mums kalbėti: "Būkite mano sekėjai, kaip ir aš Kristaus" /1 Kor 4,16/. Vieni jų turėjo progos vienoje, kiti - kitoje dorybėje pasižymėti, pasiekti heroiškumo. Tų dorybių atžvilgiu jie ir yra mums ypač sektini pavyzdžiai ir galingi užtarėjai pastangose už tą dorybę.

Dėl to mums yra artimesni tie šventieji, kurie gyveno panašiose aplinkybėse, kaip ir mums tenka gyventi; kurie turėjo tokį pat temperamentą, kaip ir mes; kurie turėjo Viešpaties vynuogyne tokias pat pareigas, kaip ir mes. Tokie šventieji yra ne tik mums artimi pavyzdžiai, bet ir galingi mūsų užtarėjai pas Dievą ir mūsų globėjai. Taigi yra protinga turėti tą ar kitą šventąjį ypatingusavo mokytoju ir globėju. Žinoma, pasirenkant tokį šventąjį, yra gera pasitarti su išmintingu dvasios vadu. Toks globėjas įkvepia mums nepaprastos drąsos žygyje už savo šventumą, kaip sako šv. Augustinas: "Argi tu negali to, ką galėjo tie ir tos?" /Conf. 8,11/.

2/ ANGELŲ VAIDMUO MŪSŲ KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

1. Angelai reprezentuoja visų pirma Dievo didybę bei jo tobulumus: "Kiekvienas jų tam tikru laipsniu apreiškia begalinę būtybę. Tam jie ir yra. Vienuose stebimės galia, kituose - meile, dar kituose - tvirtybe. Kiekvienas jų yra dieviškojo Grožio vienokia ar kitokia panašybė. Kiekvienas jų adoruoja ir šlovina

Dievą pagal tai, kiek jie yra panašūs į Dievą" /Oljė/. "Taigi, garbindami angelus, garbiname juose patį Dievą, nes jie yra Dievo tobulybėmis spindintieji veidrodžiai, gryni kristalai, šviečiantieji rutuliai, kurie atstovauja ir atspindi begalinį Visa" /Oljė/. Angelai, iškelti į antgamtinę plotmę, dalyyvauja Dievo gyvenime ir, sėkmingai atlikę bandymą, džiaugiasi palaimintuoju regėjimu: "Jų /t.y. mažutėlių/ angelai/ visuomet mato danguje esančio mano Tėvo veidą"; - kalbėjo Viešpats Kristus /Mt 18,10/.

2. Ar angelai yra gavę antgamtinį gyvenimą dėl Kristaus būsimų nuopelnų, iš Apreiskimo nėra aišku, bet yra tikra, kad, Kristui įžengus į dangų, jie jungiasi su Kristumi, su tuo vieninteliu Tarpininku tarp Dievo ir jo kūrinijos, ir drauge su juo duoda garbę ir šlovę ŠvenčiausiajaiTrejybei: "Per kurį /Kristų/ Tavo /Dieve/ Didybę garbina angelai, adoruoja Viešpatystės, dreba iš pagarbos /prieš Tave/ Galybės". Vadinasi, kai vienybėje su Kristumi adoruojame Dievą, drauge jungiamės su angelais ir šventaisiais į vieną chorą ir vertai šloviname Švenčiausiąją Trejybę. Kaip sako Oljė, visi dangaus sargai, visi dangaus laimingieji gyventojai Kristuje prisijungia prie mūsų, kai Kristuje šloviname Dievą, jam dėkojame už gautas iš jo dovanas - kaip gamtines, taip ir antgamtines.

3. Iš to, ką svarstėme, seka, kad angelai, būdami antgamties atžvilgiu mūsų broliai, nes dalyvauja tame pačiame Dievo gyvenime, kaip ir mes, ir būdami Kristuje, kaip ir mes, Dievo religingieji, labai rūpinasi mūsų išganymu, daro visa, kad mes ko sėkmingiausiai įsijungtume į jų dangiškąjį chorą - garbinti Dievą ir džiaugtis jo regėjimu. Taigi:

a/ Angelai su džiaugsmu priima iš Dievo misiją mums padėti kelionėje į Tėvo namus. Psalmistas gieda: "Nes angelams Dievas liepia sergėt kiekvieną tavo gyvenimo žingsnį" /Ps 90,11-12/. Šv. Paulius rašo: "Argi jie visi nėra tik tarnaujančios dvasios, išsiųstos patarnauti tiems, kurie paveldės išganymą?" /Žyd 1,14/. Kaip daugelis teologų moko, jie labai rūpinasi, kad mes užimtume tuščias Dievui neištikimų angelų vietas danguje. Jie, būdami piktųjų dvasių nugalėtojai, rūpestingai gina mus nuo jų.

b/ Angelai aukoja Dievui mūsų maldas /žr. Tob 12,12/. Tai reiškia, kad jie, prie mūsų maldų pridėję savo maldavimus už mus, jas rekomenduoja Dievui. Dėl to labai išganinga šauktis angelų

pagalbos, ypač sunkesniuose gyvenimo momentuose ir mirties valandą, kad jie gintų mus nuo piktojo puolimų ir padėtų išlikti Dievui ištikimais.

3/ ANGELAI SARGAI

Tarp angelų yra ir tokių, kuriems Dievo pavesta saugoti kiekvieną sielą atskirai. Tai Angelai Sargai. Bažnyčia, įsteigdama Angelų Sargų šventę, aprobavo Bažnyčios Tėvų mokslą apie juos. Šis mokslas turi pagrindus Apreiškime, ir jį palaiko sveikas protas. Šis mokslas yra kilęs iš vis geresnio mūsų santykių su Dievu pažinimo. Esame jo vaikai, Kristaus mistinio Kūno nariai, Šventosios Dvasios šventovės. Olje taip galvoja: Esame jo vaikai, ir jis paveda mus globoti savo dvaro kunigaikščiams, šie gi su džiaugsmu prisiima globoti savo Viešpaties vaikus. Esame Kristaus mistinio Kūno nariai. Todėl tie, kurie su džiaugsmu tarnauja Kristui, tarnauja ir mums, kaip jo mistinio Kūno nariams. Esame Šventosios Dvasios šventovės, kuriose gyvena visa Švenčiausioji Trejybė, todėl angelai su džiaugsmu saugoja savo Viešpaties šventoves, kad jas kas neišniekintų. Taigi angelų tarnavimas labai intymiai riša keliaujančią Bažnyčią su besidžiaugiančia Viešpaties buveinėse Bažnyčia.

Vadinasi, angelų mums tarnavimo dėka, esame nuolatiniame sąlytyje su dangumi. Iš čia išplaukia mūsų pareigos Angelams Sargams:

1. Privalome juos gerbti, sveikindami juos, kaip nuolat matančius Dievą akis į akį, kaip iš Dievo gerumo mums tarnaujančius. Dėl to turime ir budėti, kad jų nenuliūdintume netinkamu elgesiu. Priešingai, sekdami jų ištikimumu Dievui, turime stengtis būti jų akivaizdoje ko ištikimesni Dievui.

2. Turime jais pasitikėti dėl jų galingumo ir ištikimumo Dievo jiems pavestiems uždaviniams. Būkime tikri, kad jie gerai saugoja jiems Dievo pavestuosius. Tik mes iš savo pusės turime leistis jų saugojami. Vadinasi, turime šauktis jų pagalbos ypač tada, kai esame paties velnio gundomi. Jie yra velnio nugalėtojai ir turi įgudimo apginti mus nuo jo pinklių. Turime ieškoti jų pagalbos ir sunkiuose savo gyvenimo momentuose. Juk jiems yra Dievo pavesta padėti mums kaip tik tokiais atvejais. Jie, maty-

dami Dievą veidas veidan, mato jame ir tuos pavojus, kurie mums gresia, ir nuo jų mus saugoja. Be to, jie mato, kad mums gali padėti būti geresniais, ir rūpinasi į tai nukreipti mūsų dėmesį. Kai turime rimtų reikalų su artimu, naudinga kreiptis į savo Angelą Sargą, kad jie padėtų susivokti padėtyje ir rasti gerą išeitį bei taktą.

3. Angelams Sargams privalome turėti ir bičiuliškos meilės, nes jie yra patys geriausieji iš visų mūsų bičiulių, visuomet pasiruošę mums padėti. Ypač kai jaučiame vienišumą, reikia prisiminti, kad nesame vieni: su mumis yra geriausias mūsų bičiulis - Angelas Sargas. Įsileiskime į dialogą su juo, ir dings slogi vienišumo nuotaika.

Pagaliau, niekuomet neužmirškime, kad garbinti angelus - tai garbinti juose patį Dievą, kurie jie yra atstovai ir pasiuntiniai mums patarnauti kelionėje į dangiškojo Tėvo buveines.

Skyriaus "Dievo veikimas krikščioniškajame gyvenime" santrauka

Dievas, kaip matėme, turi pagrindinę ir svarbiausią dalį mūsų krikščioniškajame gyvenime. Jis pats ateina į mūsų sielą, kad mums atsiduotų ir mus pašventintų. O kad ir mes galėtume į tai atsiliepti, jis suteikia mums antgamtinį gyvenimą, duoda pašvenčiančiąją malonę, kuri suantgamtina pačią sielos prigimtį bei būseną, sielą padaro dieviška /panašia į Dievą/. Drauge su pašvenčiančiąja malone duoda antgamtines dorybes bei Šventosios Dvasios dovanas, kurios suantgamtina sielos galių veikimą ir jas, veikdinančios malonės pagalba, įgalina veikti antgamtiškai ir tuo pačiu nuopelningai amžinajam gyvenimui Dievuje.

Bet tuo dar neišsisemia Dievo meilė mums. Jis siunčia savo viengimį Sūnų, kuris, tapęs Žmogumi, kaip ir mes esame, tampa tobulu mūsų idealu, vadovauja mums dorybių praktikoje už šventumą, už dangų. Jis pelnė mums išganymui reikalingų malonių bei reikalingos pagalbos garbingai keliauti šio gyvenimo gana sunkiu keliu į savo Tėvo buveines. O kad labiau mus patrauktų sekti jį, jis mus įjungia į savo mistinį Kūną ir per savo Dvasią lieja į mus tą gyvenimą, kurio pilnybę jis turi. Dėl šios vienybės su Jėzumi net mažiausi mūsų veiksmai turi labai didelę vertę: jie,

būdami vienybėje su viso mistinio Kūno Galva - Kristumi, iš tiesų turi dalį jo veiksmų vertėje, nes viename kūne kas galvos, tas ir kūno, ir kas kūno narių, tas ir galvos. Tad su juo ir per jį galime duoti Dievui garbę, kurios jis yra vertas; galime pelnyti sau naujų malonių ir taip, artėdami į savo dangiškąjį Tėvą, tapti vis panašesniais į jo viengimį Sūnų.

Marija, būdama Jėzaus Motina ir bendradarbė išganymo darbe, turi dalį pelnytų mums malonių dalinime. Kaip yra prisidėjusi Kristuje pelnyti visas reikalingas mūsų išganymui malones, taip savo galingu užtarimu ji turi dalį visų malonių dalinime. Per ją einame į Kristų, per ją prašome iš Kristaus malonių. Ją gerbiame ir mylime kaip savo Motiną antgamtinės gyvybės atžvilgiu, ir iš jos mokomės būti ko panašesni į savo idealą - Viešpatį Jėzų Kristų.

O kadangi Kristus yra ne tik mūsų, bet ir šventųjų bei angelų Galva, tai jis siunčia juos mums padėti ir ginti mus nuo išganymo priešų. Jų pavyzdžiai ir užtarimas yra galina pagalba mums.

Argi galėjo Dievas padaryti dėl mūsų dar ką daugiau?! Kai jis yra mums taip be galo geras ir dosnus - pats save mums duoda,- tai ką mes turime daryti iš savo pusės, kad atsakytume į jo meilę, kad puoselėtume duotą mums antgamtinį gyvenimą?

B. ŽMOGAUS DALIS KRIKŠČIONIŠKAJAME GYVENIME

Kai Dievas yra tiek daug nuveikęs, kad mus padarytų savo dieviškojo gyvenimo dalininkais, tai mes iš savo pusės, atsakydami į taip neapsakomą Dievo gerumą mums, turime su atvira širdimi priimti antgamtinį gyvenimą, jį puoselėti ir taip ruoštis amžinajai laimei Dievuje, kuri bus mums suteikta kaip premija už mūsų pastangas jai pribręsti čia, žemėje. Dievo gerumas įpareigoja mus jį pripažinti; o būti dėkingais už patirtas iš jo malones - tai gautomis dovanomis ko geriausiai naudotis tam tikslui, kuriam juos duodamos. Taip elgtis yra ir naudinga, nes Dievas atlygins mums pagal mūsų nuopelnus, ir mūsų dangaus laimė bus tiesiogiai proporcinga tam pašvenčiančiosios malonės laipsniui, kurį būsime įsigiję žemėje gerais darbais: "Kiekvienas gaus savąjį užmokestį pagal savo triūsą" /1 Kor 3,8/, sako šv. Paulius. Tuo tarpu jo teisingumas reikalaus nubausti pagal teisingumo reika-

lavimus tuos, kurie sąmoningai bus nepaisę Dievo valios ir piktnaudžiavę jo dovanomis. Dėl to šv. Paulius ir rašo: "Jeigu žemė sugeria dažną lietų ir iš jos prasikala želmenys, naudingi tiems, kurie ją dirba, tai ji susilaukia Dievo palaimos, bet jeigu ji teželdo erškėčius bei usnis, tai ji niekam tikusi, ant jos krinta prakeiksmas, ir galiausiai ji bus išdeginta" /Žyd 6,7-8/. Tiesa, kad Dievas, kuris sukūrė mus laisvus, gerbia mūsų laisvę ir nė vieno nepadaro šventu prieš jo paties valią. Tačiau jis nesiliauja žadinęs ir raginęs mus į gera taip gausiai duodamomis veikdinančiomis malonėmis: "Kaip Dievo bendradarbiai, mes norime jus įspėti: neimkite Dievo malonės veltui" /2 Kor 6,1/, - rašo šv. Paulius Korintiečiams.

Taigi, kad atitiktume gaunamoms iš Dievo malonėms, pirmiausia turime praktikuoti tuos pamaldumus, apie kuriuos buvo kalbama anksčiau, būtent: pamaldumą į Švč. Trejybę, į Įsikūnijusį Žodį, į Švč. Mergelę Mariją, į šventuosius ir angelus. Juose galima rasti labai mus paveikiančiu motyvų visiškai atsiduoti Dievui vienybėje su Kėzumi Kristumi, užtariant mūsų galingiems užtarėjams. Juose rasime ir puikių šventumo pavyzdžių, kurie galingai veiks mus eiti jų nueitu keliu. Be to, juose pasisemsime daug antgamtinės energijos diena iš dienos kūrybingai artėti prie savo idealo.

Apie minėtus pamaldumus kalbėjome laikydamiesi jų vertingumo eilės. Aišku, praktikoje tenka laikytis kitos eilės, nes, pvz., pamaldumas į Švč. Trejybę juk nėra pirmasis pamaldumas, kurį reiktų praktikuoti. Paprastai pradedame nuo pamaldumo į Viešpatį Jėzų ir Mariją, o tik po kurio laiko pribręstame sėkmingai praktikuoti ir pamaldumą į Švč. Trejybę.

Negana praktikuoti vien minėtus pamaldumus - reikia dar gerai naudotis visomis antgamtinėmis dovanomis ir tobulėti, nors šiame darbe sutinkame tiek išorinių, tiek ir vidinių kliūčių, kurios žmogui kliudo siekti tobulumo. Ir štai dėl to:

a/ mumyse ir po Krikšto liekasi trejopas geismas, kuris traukia mus į nuodėmę. Be to, mūsų šventėjimui priešinasi kaip nuodėmingasis pasaulis, taip ir pats velnias. Taigi, puoselėjant savyje krikščioniškąjį gyvenimą, tenka šiuos priešus nugalėti;

b/ kadangi malonės duodamos mums tam, kad mūsų veiksmai būtų dieviški ir nuopelningi, tai turime rūpintis įsigyti kuo daugiau nuopelnų, nes nuo jų priklauso ir pašvenčiančiosios malonės mumyse padaugėjimas ir, pagaliau, amžinosios garbės vainiko puošnumas;

c/ kadangi Kristus teikėsi įsteigti sakramentus, kaip mums

pelnyti malonių versmes, tai turime pareigą jais naudotis taip, kad kuo daugiau per juos gautume teikiamų malonių.

I. KOVA SU KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO PRIEŠAIS

Krikščioniškojo gyvenimo priešai, kaip ką tik minėjome, yra trejopas geismas, pasaulis ir velnias. Trejopas geismas yra vidinis priešas, kuris randasi mumyse ir visuomet gyvas priešintis viskam, kas yra krikščioniška. Pasaulis ir velnias yra išoriniai priešai, kurie veikia mus į pikta per mūsų trejopą geismą.

1. KOVA PRIEŠ TREJOPĄ GEISMĄ

Šv. Apaštalas Jonas taip aprašo pikto geismą: "Visa, kas yra pasaulyje, tai kūno geismas, akių geismas ir gyvenimo puikybė" /1 Jn 2,16/.

1/ KŪNO GEISMAS -
tai netvarkingas kūniškųjų malonumų geidimas.

1. Blogis. Geidimas pats savyje nėra blogas. Dievas jį įdiegė į žmogaus prigimtį ir įsakė, kad žmogus jį kreiptų į aukštesnį bei padorų tikslą. Dievo sutvarkymu juslinis malonumas lydi tam tikrus gerus veiksmus, ir dėl jo žmogus yra greitesnis į tuos veiksmus, yra stropesnis atlikti savo pareigas. Saikingai skonėtis jusliniu malonumu, siejant jį su tikslu, kuriuo yra moralinis ar antgamtinis gėris, nėra bloga. Netgi yra gera, nes siekti gero - tai galutinėj sąskaitoj siekti Dievo. Bet geisti jusllinio malonumo nepriklausomai nuo tikslo, kuris jį pateisina, t.y. norėti juslinio malonumo kaip tikslo, yra netvarka, nes taip elgiantis nepaisoma Dievo įvestos tvarkos. Ir ši netvarka, veda vis gilyn į blogį. Kai veikiame tik dėl juslinio malonumo, atsiduriame pavojuje geisti jo nesaikingai, nes žmogaus veikimas, netvardomas tikslo, kuris pateisina tokį malonumą, virsta besočiu jusliniu geidimu malonumo, nepaisant ribų, kurias nubrėžia tikslas, pateisinantis tokius malonumus.

Dievas išmintingai norėjo, kad valgymą bei gėrimą lydėtų atitinkantis malonumas, kuris skatintų žmogų maitintis, palaikyti

kūno jėgas. Bet, kaip sako Bosiuetas, "nedėkingi ir kūniški žmonės surado progą dėl šio malonumo prisirišti prie savo kūno, o ne prie Dievo, kuris jį yra sukūręs". Valgymą lydintis malonumas padarė juos pilvo vergais: užuot valgę, kad gyventų, pradėjo gyventi, kad vis rafinuočiau patenkintų valgymo malonumą. Iš čia kyla nesusivaldymas kaip geriant, taip ir valgant. Panašus, bet dar stipresnis malonumas lydi aktus, kuriais pažadinama naujosios žmonių kartos. Kai geidžiama tik paties šio malonumo, išleidus iš akių jo tikslą, tada žmogus virsta šio malonumo vergu, šlykštesne pabaisa už gyvulius, kurių šį poreikį tramdo instinktas. Šis juslinis malonumas yra tuo pavojingesnis, kad jo jutimas yra išplitęs visame kūne. Jis savo reikalui pavergia žmogaus regėjimą, ir ieškoma matyti tai, kas jį žadina. Jis pavergia ir klausą, ir ieškoma girdėti tokias kalbas, tokias dainas, kurios jį žadina, jį maitina. Panašiai yra ir kitų pojūčių atžvilgiu. Visa tai yra tuo pavojingiau, kad jis pavergia sau kitus jutimus. Net ir nekalčiausi iš pirmo žvilgsnio dalykai sužadina kitas jusles veikti šio malonumo labui. Tai jautrumas, išplitęs visame kūne, ir jo dėka greitai įsiliepsnoja seksualinė aistra. Kas tampa jos vergu, tas greitai užmiršta ir savo sielos reikalus, ir Dievą. Net visa tai, kas verčia susimąstyti ir susivaldyti, yra tokiam žmogui nuobodu, kelia jame kažkokią egzistencinę baimę. Nuo jos gindamasis, pradeda įsikalbėti, kad nėra ko bijoti, nes nesą nei sielos, nei Dievo. Šiuo ištvirkimo keliu daug žmonių patenka į bedievystės kvailystes.

2. Vaistai nuo šio taip didelio blogio - tai tvardymas juslingumo, juslinių malonumų pomėgio. Tai ypač pabrėžia šv. Paulius: "Kurie yra Kristaus Jėzaus, tie nukryžiavo savo kūnus su aistromis ir geismais" /Gal 5,24/. Nukryžiuoti kūną, kaip sako Oljė, reiškia surišti, pažaboti, vidiniai užsmaugti visus neskaisčius ir netvarkingus geismus, kuriuos jaučiame kūne, pagaliau, tvardyti išorines jusles, kurios suveda mus į sąlytį su dalykais, žadinančiais mumyse pavojingus geismus. Pagrindinis motyvas, kuris įpareigoja mus taip elgtis - tai Krikšto metu duoti pažadai.

Krikšto metu mirštame nuodėmei ir esame įjungiami į Kristaus mistinį Kūną, kaip jo antgamtiškai gyvi nariai. Šis šventas įsijungimas įpareigoja mus kovoti su visa tuo, kas kėsintųsi mus išplėšti iš šios garbingos padėties. Pirmiausia turime pasirūpinti

tuo, kad mus apsaugotų nuo kūniško malonumų geidimo nuodėmingai. O tai ir yra tramdymas šio geidimo vietinėmis bei išorinėmis apsimarinimo priemonėmis. Šv. Pauliaus mintimis tariant, po Krikšto jau nesame skolingi kūnui, kad gyventume pagal kūną, bet esame įpareigoti gyventi pagal dvasią. Tad gyvenkime pagal Dvasią, kuri įliejo į širdį kryžiaus meilę ir duoda jėgų jį nešti Kristaus dvasioje.

Panėrimas į vandenį Krikšto metu simbolizuoja šią tiesą. Krikštijamasis pasinėrimo metu miršta nuodėmei ir į ją vedančioms priežastims, o pasikeldamas iš vandens, pakyla naujam gyvenimui Kristuje. Taip moko šv. Paulius: "Mirę nuodėmei, kaipgi toliau gyventume joje? Argi nežinote, jog mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuje, esame pakrikštyti jo mirtyje? Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą" /Rom 6,2-4/. Krikšto metu pasinėrimas vandenyje /ar krikšto vandeniu apliejimas/ reiškia mirimą nuodėmei ir pareigą kovoti su geiduliais, kurie traukia mus į nuodėmę. O pakilimas iš vandens reiškia pakilimą naujam gyvenimui, dalyvavimą prisikėlusio iš numirusiųjų Kristaus gyvenime. Taigi Krikštas įpareigoja mus tramdyti bei marinti geidulius, kurie mumyse liekasi ir po Krikšto, ir sekti Kristumi, kuris, nukryžiavęs savo kūną, pelnė mums malonę nukryžiuoti ir mūsų kūnus. Vinys, kuriomis savo kūną prikalame prie kryžiaus, - tai įvairūs nusigalėjimai. Ši pareiga marinti savo juslinių malonumų g eidulius yra taip didelė, kad nuo jos atlikimo priklauso mūsų išganymas, mūsų dvasinis gyvenimas: "Jei jūs gyvenate pagal kūną - ir mirsite, - sako šv. Paulius. - Bet jei dvasia marinate kūniškus darbus - gyvensite" /Rom 8,13/.

Kad mūsų pergalė būtų pilna, nepakanka atsisakyti vien nuodėmingų malonumų /to reikalauja Dievo įsakymai/, bet reikia vengti ir pavojingų malonumų, kurie beveik visuomet veda į nuodėmę, nes: "kas mėgsta pavojų, jame pražus" /Koh 3,27/. Reikia atsisakyti net kai kurių leistinų malonumų, kad įgytume valios jėgos atsisakyti neleistinų, nes kas iki soties nuolat naudojasi leistinais malonumais, tas taip išaugina savyje malonumų geidimą, kad galop pradeda jį sunkiai valdyti ir, atsidūręs neleistinų malonumų pavojuje, neturi jėgos jų atsisakyti.

2/ AKIŲ GEISMAS

1. Blogis. Akių geismas /smalsumas, šykštumas / apima du dalyku: tuščią smalsumą ir netvarkingą žemiškųjų gėrybių geidimą.

a/ S m a l s u m a s, apie kurį čia kalbama, tai nesudrausmintas troškimas matyti, girdėti, žinoti tai,kas darosi pasaulyje /pvz., slaptas intrigas, kurios ten bujoja/, ne kad iš to turėtume dvasinės naudos, bet vien dėl to, kad tuo žinojimu mėgautumės. Smalsumas apima ir praeitį, kai praeitimi domimasi ne dėl to, kad ką pamokančio dabarčiai rastume, bet vien dėl to, kad žinotume ir tuo žinojimu mėgautumės. Jis apima ir įvairius kvailus bandymus sužinoti ką nors apie ateitį, k.a.: burimą kortomis, šokinėjančias lėkšteles, įvairius spiritistinius bandymus. Jis apima ir tikrus bei naudingus mokslus, kai jiems atsiduodama taip, jog nebelieka laiko savo būtinoms pareigoms atlikti /pvz., taip atsiduodama romanų skaitymui, kad nerandama laiko nei būtiniems darbams atlikti, nei tinkamai pailsėti, nei savo pareigas atlikti Dievui ir artimui/ Iš tikro, tai tam tikra dvasinė paleistuvystė kai malonumas sužinoti palaikoma pačiu žinojimo tikslu. Pagal Bosiuetą, tai nesusivaldymas, liga, protavimo sutrikimas, širdies užkietėjimas, varginanti vergystė, kuri atima galimybę mąstyti apie save, apie savo klaidų versmes.

b/ Antroji šio geismo forma - n e t v a r k i n g a s žemiškųjų t u r t ų g e i d i m a s. Vieni šio geismo vergai žiūri į žemiškus turtus kaip priemones į kūniškus malonumus ir išorinę garbę, kiti - taip prisiriša prie turtų, kad su malonumu apie juos galvoja, juos dažnai liečia, džiaugiasi pačiu jų turėjimu ir bijo ko nors iš jų netekti, kad ir geram tikslui ar reikalui išleisti. Jie su malonumu galvoja, kad jų turtai užtikrina jiems laimingą ateitį. Tai šykštumas tikra to žodžio prasme. Vieni ir kiti šios aistros vergai gyvenime, paprastai, daug nusikalsta teisingumui ir artimo meilei. Be to, jie patys tampa beširdžiais, pasitikinčiais tik žemiškomis gėrybėmis, o ne Dievo Apvaizda.

2. Vaistai. Norint sutramdyti tuščią smalsumą, reikia nuolat turėti prieš akis, jog visa, kas laikina, neturi pavergti mūsų, kurie esame amžini. Šio pasaulio išvaizda praeina, o liekasi tik Dievas ir dangus. Todėl mūsų mintys turi būti užimtos tuo, kas amžina, kas mums tarnauja kelionėje į amžiną laimę. Gera domėtis

tiek praeitimi, tiek dabartimi tuo tikslu, kiek iš to galima pasisemti naudos žmonijos pažangai, kiek tai patarnauja mums bręsti laimingai amžinybei Dievuje. Be to, reikia gerai įsiminti, kad tuščias smalsumas nieko bendra neturi su išmintingu troškimu žinoti, ir yra kvailių mokytojas. Paprastai, tuščiu smalsumu sergantieji apie daug ką šį bei tą žino, bet nieko giliai, nieko tikrai moksliškai nepažįsta.

Kovoje su perdėtu žemiškų turtų geidimu reikia pirmiausia susigyventi su tiesa, kad žemiškieji turtai žmogaus gyvenime yra tik priemonės, o ne tikslas. Jie tarnauja žmogui aprūpinant laikinus savo kūno reikalus, siekiant kultūringo gyvenimo, darbais mylint artimą. Jų tikrasis savininkas yra Dievas, o mes esame tik tarsi jų administratoriai. Turime tad jais naudotis pagal jų Savininko duotus mums nurodymus, nes turėsime duoti Viešpačiui apyskaitą iš savo užvaizdavimo /plg. Lk 16,2/. Kristus yra mokęs, kad mes savo žemiškais turtais darytume gera, šelptume vargšus: "Kraukite sau lobį danguje, kur nei rūdys, nei kandys negadina, kur vagys nevagia" /Mt 6,20/. Taip elgdamiesi, atplėšiame savo širdį nuo jų, o tada ji veržiasi į Dievą.

Jei norime tapti tobuli, reikia dar daugiau - reikia praktikuoti evangeliškąjį neturtą: "Palaiminti dvasingieji vargdieniai" /Mt 6,21/. Tai galima atsiekti trejopu būdu, pasirenkant iš jų tą, į kurį šaukia žmogų pats Dievas:

a/ Visa išdalinant beturčiams. "Parduokite, ką turite, ir duokite išmaldą" /Lk 12,33/;

b/ visa atiduodant bendruomenei, kaip tai daroma religingųjų bendruomenėse;

c/ nuosavybės teisę į turtą pasiliekant, o tik atsisakant juo naudotis savo paties nuožiūra, t.y. naudojantis išmintingo nuodėmklausio patarimais bei nurodymais.

Visais šiais atvejais turi būti siekiama išsilaisvinti iš patraukimo į turtus, ir vieninteliu turtu turėtų būti laikomas Dievas. "Palaiminti tie, - sako Bosiuetas, - kurie, nužemintai pasitraukę į Viešpaties namus, džiaugiasi savo kambarėlio neturtu ir varginga pragyvenimu, kurio jie yra reikalingi šioje žemėje, kurie gyvena mirties šešėlio gyvenimu, nuolat svarstydami šio gyvenimo nepastovumą ir nuodėmės naštą, slegiančią jų pečius. Palaimintos pašvęstosios mergelės, kurios nenori toliau būti šio pasaulio stebėjimo objektu ir kurios panoro užsislėpti po švento

neturto abitu. Palaiminta maloni prievarta, kuri daroma savo akims, kad jos nematytų šio pasaulio tuštybės. Palaiminti tie, kurie, pagal savo luomą pasilikę pasaulyje, nėra pavergiami ir eina savo gyvenimo keliu, neprisirišdami prie pasaulio, ir kalba kartu su Estera, kad ji buvo karališku vainiku vainikuota: "Tu žinai, Viešpatie, kaip mažai vertinu, tiesiog niekinu, šį tuščią garbės ženklą ir visa, kas gali patarnauti bedievių garbei; ir kad Tavo tarnaitė nesidžiaugia nieku kitu, o tik Tavimi, Izraelio Dieve" /plg. Est 14,15-18/".

3. GYVENIMO PUIKYBĖ

1. Blogis. "Puikybė, - sako Bosiuetas, - yra labai gilus iškrypimas. Dėl jos žmogus, pats sau likęs, iš perdėtos savimeilės laiko save lyg Dievu". Užmiršdamas, kad Dievas yra visa ko pirminė priežastis ir galutinis tikslas, save perdėtai vertina ir laiko save visų savo tikrųjų ar tariamųjų talentų absoliučiu savininku, lyg tai jame visa būtų ne iš Dievo. Iš čia žmoguje ta nepriklausomumo dvasia, dėl kurios jis nusigręžia nuo Dievo bei jo atstovų autoriteto. Tai egoizmas, kuris žmogų nuteikia veikti dėl savęs, lyg jis būtų pats sau tikslas. Tai tuščias pasitenkinimas savimi, savo kilnumu, lyg Dievas nebūtų viso to Autorius. Tai pasitenkinimas savo gerais darbais, lyg Dievas nebūtų jų pirminė priežastis, davusi galią veikti ir pradėjusi veikiant. Pagaliau, tai nusiteikimas visa, kas savo /pvz.,talentai, pasisekimas/, išpūsti, save laikyti aukštesniu už kitus, o kitus niekinti.

Prie šios puikybės prisišlieja tuštybė, kuri veikia žmogų netinkamais būdais ieškoti, kad kiti jį garbintų, girtų, jo pasielgimus pateisintų ir pagirtų. Ši yda dar vadinama tuščia garbe. Dėl to, kaip pastebi Bosiuetas, "kai šie pagyrimai yra netikri ar neteisėti, kokia klaida jais tenkintis! O jei jie yra tikri, dėl ko aš mažiau džiaugiuos pačia tiesa, negu pagarba, kurią man rodo kiti?" Iš tiesų, keisti dalykai! Daugiau vertiname žmonių pagyrimus, negu savo pačių dorybes, ir labiau jaučiamės pažeminti viešo nepasisekimo, negu savo slaptų nuodėmių. Kai žmogus pasiduoda šiai ydai, netrukus jame subujoja ir kitos ydos, pvz., pagyrūniškumas, kuris nuteikia žmogų kalbėti tik apie savo talentus, sugebėjimus bei pasisekimus, visa tai, žinoma, be saiko

išpučiant; paradiškumas, kuris nuteikia atkreipti į save kitų dėmesį rūbų bei gyvenimo reikmenų prabanga ir paradiška kalbėsena bei elgsena; veidmainystė, kuri nuteikia dangstytis dorybių skraiste, visai nesirūpinant įsigyti pačių dorybių.

Puikybės padariniai yra tikrai apverktini: puikybė yra pats didžiausias krikščioniškojo tobulumo priešas.

a/ Puikybės įtakoje žmogus apiplėšia Dievo išorinę garbę ir dėl to negauna iš Dievo malonių būti geru, nes Dievas nenori būti tokio jo elgesio talkininku: "Dievas priešinasi puikiems" /Lk 4,6/.

b/ Puikybė yra daugelio ydų bei nuodėmių versmė, k.a.: per didelio pasitikėjimo savimi, dėl kurio žmogus bjauriausiai nupuola ir patenka šlykščiausių ydų vergijon, o kai pamato, kaip žemai nupuolęs, iš puikybės nedrįsta prie to prisipažinti, nepalinksta Dievą už tai atsiprašyti ir patenka į visiškos desperacijos glėbį. Puikybė paverčia žmogų simuliantu, nes jam nemalonu prisipažinti savo nupuolių; nuteikia be jokio protingo pagrindo priešintis vyresniesiems; nuteikia neapkęsti tų, kuriems sekasi, ir džiaugtis artimo nepasisekimais ir t.t.

2. Vaistai. a/ Visa sąmoningai ir valingai priskirti Dievui, nes visa yra jo. Jis yra viso, kas yra, pirminė Priežastis ir visų mūsų veiksmų galutinis Tikslas. Šv. Paulius rašo: "Ką gi turi, ko nebūtum gavęs? O jei esi gavęs, tai ko didžiuojiesi, lyg nebūtum gavęs? /1 Kor 4,7/. Ir daro išvadą: "Ar valgote, ar geriate, ar šiaip ką darotd, visa darykite Dievo garbei" /1 Kor 10, 31/; "Ir visa, ką tik darytumėte žodžiu ar darbu, visa darykite Viešpaties Jėzaus vardu, per jį dėkodami Dievui Tėvui" /Kol 3,17/.

b/ Kadangi po gimtosios nuodėmės žmogaus prigimtyje yra gyvas noras savęs ieškoti, tai, norint šiai klaidingai tendencijai pasipriešinti, reikia gerai susigyventi su tiesa, kad iš savęs mes esame niekas, ir tikra mūsų "kūryba" yra tik nuodėmės. Tiesa, mumyse yra daug vertybių, kaip natūralinių, taip ir antgamtinių, kurias reikia branginti ir puoselėti. Bet kadangi šios vertybės mumyse yra iš Dievo, tai argi mes galime jomis didžiuotis net prieš patį Dievą?! Iš savęs mes nieko gero neturime. Kas esame - iš Dievo malonės esame. Tad jis yra tikrasis Savininkas ir mūsų pačių, ir viso, kas mumyse yra gero. Mes esame viso to tik užvaizdos ir turime visu tuo naudotis pagal tikrojo Savininko nurodymus, žinodami, kad ateis laikas, ir iš savo užvaizdavimo turėsime duoti

Dievui smulkią ir išsamią apyskaitą.

Tikrais savininkais esame tik savo nuodėmių. Bet šis mūsų "turtas" juk nedaro mums garbės... Taigi neturime nieko, kuo galėtume pagrįstai didžiuotis, ir mumyse neturėtų būti vietos puikybei. Reikia ją išrauti su šaknimis, kad ji mūsų ~~neverst~~ nepaverstų niekšais, pasibiaurėtinais Dievo ir žmonių akyse.

Baigsime Bosiueto žodžiais: "Neturėk per geros nuomonės apie save, nes perdėtas savęs vertinimas yra kiekvienos nuodėmės pradžia. Netrokšk žmonių pagyrimų, nes, juos paėmęs, esi jau gavęs atlyginimą ir neturi laukti kito atlyginimo, kaip tik tikros bausmės. Nesigirk, nes visa, ką priskiri savo geriems darbams, esi pagrobęs iš Dievo, kuris yra viso, kas gera, Autorius, ir save statai Jo vieton. Nemesk nuo savęs Viešpaties įstatymų jungo, nesakyk sau, kaip tas išpuikėlis: "Netarnausiu!", nes, jei netarnausi teisingumui, tapsi nuodėmės vergu ir mirties vaiku. Nesakyk, kad esi be dėmės, ir nemanyk, kad Dievas užmiršo tavo nuodėmes, kai pats jas užmiršai, nes Dievas tave atstums sakydamas: "Mačiau tavo kelius šiame slaptame slėnelyje, ėjau visur paskui tave ir suskaičiau tavo žingsnius". Nesipriešink išmintingiems patarimams ir nerūstauk, kai esi baramas, nes tai puikybės viršūnė priešintis pačiai tiesai, kada ji tave įspėja, kada ji tave veda į garbę ir laimę Dievuje".

Įvesdami deramą tvarką savyje, tampame pajėgesni kovoti ir prieš nuodėmingojo pasaulio blogą įtaką.

2. KOVA PRIEŠ PASAULĮ

Pasaulis, kurį čia turime mintyje, tai ne žmonės, kurie gyvena mūsų planetoje, kurių tarpe gyvena ir išrinktieji ir netikintieji, bet visi tie žmonės, kurie prieštarauja Jėzui Kristui ir yra tapę trejopo geismo vergais.

Taigi tokiais yra: a/ netikintieji, kurie yra priešingi tikėjimui, nes jis smerkia jų puikybę, jų kūniškumą, jų besotį turtų geidimą; b/ indiferentai, nesidomintys tikėjimu, kuris vienas galėtų juos pažadinti iš dvasinio snaudulio; c/ nusidėjėliai, nesigailintieji už savo nuodėmes, pamėgusieji nuodėmingus poelgius, kurie sotina nuodėmingų malonumų geidimą; d/ pasaulietiškieji, kurie tiki ir šiek tiek praktikuoja religines praktikas,

bet yra pamėgę juslinius malonumus, gyvenimo ištaigingumą, prašmatnias pramogas, ir taip piktina savo gyvenimu tikinčiuosius brolius ir netikinčiuosius, kurie, juos matydami, mano, kad religija nedaranti teigiamos įtakos žmogaus moraliniam gyvenimui. Tai šį pasaulį Kristus smerkė dėl papiktinimų: "Vargas pasauliui dėl papiktinimų" /Mt 18,7/, o šv. apaštalas Jonas taip jį charakterizavo: "Visas pasaulis yra piktojo pavergtas" /1 Jn 5,19/.

1/ PASAULIO PAVOJAI

Pasaulis, kuris savo gyvenimo stiliumi įsiveržia į krikščioniškas šeimas ir net į bendruomenes /vizitais, kaip daromais, taip ir priimamais, susirašinėjimais, knygomis ir žurnalais, radijo ir televizijos programomis/, yra didelė kliūtis išganyti savo sielą, siekti krikščioniškojo tobulumo, nes pažadina mumyse geidulingas aistras, suvedžioja silpnuosius, terorizuoja jo įtakai nepasiduodančius.

1. Pasaulis suvedžioja savo šūkiais, savo tuštybės iškilmingumu, savo pavyzdžiais.

a/ Pasaulis suvedžioja savo š ū k i a i s, kurie yra priešingi Evangelijos nurodymams. Pasaulis garbina turtingųjų laimingumą, galingųjų ir tironų galią, giria triumfuojančius turtuolius bei puikuolius ir tuos, kurie moka išnaudoti šį gyvenimą. Toks pasaulis skelbia: "Laisvai naudokitės visais malonumais", "vainikuokimės rožėmis pirm, negu jos nuvysta" /Išm 2,8/. Argi neverta džiaugtis jaunyste, taip trumpu gyvenimu? Kiek žmonių taip gyvena, ir negi Viešpats norėtų juos visus pasiųsti į pragarą? Reikia tad naudotis gyvenimu. Jei laikysimės teisingumo, juk vargu ar pralobsime".

b/ Pasaulis suvedžioja savo tuštybės iškilmingumu ir savo m a l o n u m a i s. Didžioji dalis pasaulietiškų susibūrimų turi tikslą žadinti smalsumą, juslingumą, smagumų troškimą. Kad ydą padarytų patrauklia, ją apvelka forma žaidimų, kurie, sakoma, esą padorūs, bet dėl to jie nenustoja būti pavojingi. Tai apsinuoginimai, šokiai, kurių dalis turi specialų erotinį ar net seksualinį tikslą. O ką jau bekalbėti apie didelę dalį teatro pastatymų, viešųjų vaidinimų, kino filmų, apie pornografinius paveikslus, romanus ir kitą literatūrą?!

c/ Pasaulis suvedžioja savo p a v y z d ž i a i s. Kiek nepadoriai besielgiančio jaunimo, kiek neištikimų sutuoktinių, kiek nesąžiningų pardavėjų ar biznio žmonių ir t.t.! Argi visa tai nepatraukia ir kitus panašiai elgtis? Be to, pasaulis visam tam yra taip atlaidus, kad tuo padrąsina ir nedrąsiuosius panašiai elgtis. Suvedžiotojai savo išore dažniausiai yra elegantiški, turtėjantys, gerai kombinuojantys, nesiskaitantys su priemonėmis karjeroje, gudrūs ir apsukrūs žmonės. Kiek daug tokie suvedžioja!

2. Ko pasaulis nepajėgia suvedžioti, tą jis ima terorizuoti.

a/ Dažnai tikinčių terorizavimas virsta tikru jų persekiojimu: viešai atliekančius savo religines praktikas, savo vaikus siunčiančius į katalikiškas mokyklas - neaukština tarnyboje ir pan.

b/ Kartais pasaulis stengiasi atitraukti nuo religinių praktikų pravardžiavimais, apšaukimu tamsuoliais, išjuokimu, šmeižtais, bauginimais, kad taip elgdamiesi nieko gero gyvenime nepasieksią. Ir kiek žmonių dėl viso to, net prieš savo sąžinę, pradeda vengti religinių praktikų!

c/ Pagaliau griebiamasi represijų. Pasaulis neįsileidžia tikinčiųjų į savo pobūvius, susirinkimus, darbovietes, socialines įstaigas, mokyklas, universitetus. "Jei vaidinsite netikintįjį, - sako jis, - tai kol kas dar pakęsime savo tarpe"... Ir daug kas kapituliuoja prieš tokią pasaulio akciją.

2/ VAISTAI PRIEŠ PASAULIO PAVOJUS

Norint sėkmingai pasipriešinti pasaulio įtakai, reikia nuolat būti atsigręžusiems į amžinybę ir pasaulio viliojimus matyti tikėjimo šviesoje. Tada pasaulio priešiškumas Kristui yra aiškus ir mums pasidaro aiški pareiga su juo kovoti savo sielos išganymo vardan.

1. Kovojant su pasauliu, pirmiausia reikia demaskuoti jo šūkių klaidingumą, jo pavyzdžių skurdumą. Šv. Bernardas tai suveda į šią dilemą: arba Kristus apgaudinėja, arba pasaulis klysta. Bet neįmanoma, kad dieviškoji Išmintis galėtų apgaudinėti, - taigi - pasaulis klysta. Kadangi tarp Kristaus ir pasaulio yra aiškus prieštaravimas, tai tenka pasirinkti savo vadu arba vieną, arba antrą. Būti abiejų mokiniu drauge - neįmanoma. Kristus - neklystanti Išmintis, kuri turi gyvenimo žodžius. Pasaulis tad ir pats klysta, ir kitus klaidina. Mylintiems tiesą bei grožį, pasirinkti

nesunku. Tokie visa savo būtybe pasisako už Kristų. Šiame reikale talkina mus ir pati Šventoji Dvasia. Šv. Paulius rašo: "Mes gavome ne pasaulio dvasią, bet iš Dievo einančią Dvasią, kad pažintume mums suteiktas Dievo dovanas" /1 Kor 2,12/; "Norėdamas patikti žmonėms, aš nebebūčiau Kristaus tarnas" /Gal 1,10/. O šv. Jokūbas tiesiog sako: "Kas nori būti pasaulio bičiulis, tas tampa Dievo priešininkas" /Jok 4,4/.

a/ Kovoje su pasauliu reikia ne tik pulti jo pozicijas, bet ir savąsias stiprinti. Taigi dažnai skaitykime Evangeliją, jos pamokymus svarstykime su meile. Juk tai pačios Išminties mums patikėtas mokslas. Nuoširdžiai prašykime Tiesos Dvasią, kad ji padėtų mums kuo giliau šį mokslą suprasti ir širdimi bei visu savo gyvenimu pasisavinti. Kai tapsime Kristaus mokiniais visais savo įsitikinimais bei visu gyvenimu, tada lengvai suvoksime pasaulio pažiūrų klaidingumą ir sėkmingai pasipriešinsime jo amoraliai įtakai.

b/ Venkime pavojingų situacijų. Kaip dažnai, gyvenant pasaulyje, tenka atsidurti tokioje padėtyje! Reikia daug akylumo ir kultūringo takto, norint išvengti panašių situacijų. Tai pavyksta tik tiems, kurie neįsileidžia į savo sielą pasaulio dvasios ir puoselėja savyje Kristaus dvasią. Už šį reikalą pats Kristus yra meldęsis: "Aš neprašau, kad juos paimtum iš pasaulio, bet kad apsaugotum juos nuo piktojo" /Jn 17,15/. O šv. Paulius sako: "Kurie užsiėmę pasaulio reikalais, - kaip kad neužsiėmę" /1 Kor 7,31/.

c/ Taip ypač turi elgtis Bažnyčios tarnai. Jų visas gyvenimas turi skelbti tai, ką šv. Paulius yra išreiškęs šiais žodžiais: "Bet aš niekuo nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi, dėl kurio pasaulis man yra nukryžiuotas ir aš - pasauliui" /Gal 6,14/. Taigi jie turi vengti grynai pasaulių santykių su pasauliečiais. Jų vizitai pas pasauliečius, apaštalavimas tarp jų, jų priėmimai pas save turi būti panašūs į Kristaus pasirodymus apaštalams po prisikėlimo iš numirusiųjų: "Jis jiems pateikė daugelį įrodymų, kad yra gyvas... jiems rodydamasis ir aiškindamas apie Dievo karalystę" /Apd 1,3/.

2. Vadinasi, kiekvieną kartą, kada patenkame tarp pasauliečių, turime, tiesiogiai ar netiesiogiai, skelbti jiems Kristų, jo mokslo šviesoje nušviesti jiems gyvenimo klausimus, visu savo elgesiu liudyti už Kristaus mokslo kilnumą, šventumą, patrauklumą geros

valios žmonėms.

a/ Kristus yra kalbėjęs: "Jūs - pasaulio šviesa" /Mt 5,14/. Vadinasi, turime spinduliuoti Kristaus mokslo šviesą: besidžiaugiantiems - padėti džiaugtis padoriai, kultūringai, šventai; nuliūdusius - paguosti amžinosios laimės prošvaistėmis; nesutarian čius - suvesti į taiką ir gražų sutarimą Kristuje. O ypač pasirūpinti visiems šviesti savo geru pavyzdžiu, stengtis taip persiimti Evangelijos dvasia, kad visi Bažnyčios tarnuose matytų gyvą, malonią Evangelijos šviesą. Taip elgtis iš mūsų reikalauja Kristus: "Taip tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų jūsų gerus darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje" /Mt 5,16/.

b/ Kristaus mokiniai turi drąsiai priešintis žmonių nuomonės tironijai, pasaulio madai ir net atviriems persekiojimams. Šiuo reikalu drąsesniems reikia susiburti, vienas kitą paremti šioje kovoje, ir taip duoti padrąsinantį pavyzdį bailesniesiems.

Taigi gyvenime reikia nedaryti jokių kompromisų pasaulietiškumui nuodėmingąja prasme, nesirūpinti pasauliui įtikti, nesistengti įgyti pasaulio simpatijų. Reikia gerai įsidėti mintin ir širdin šį Kristaus pamokymą: "Jei jūs būtumėte iš pasaulio, jis mylėtų jus kaip savuosius. Kadangi jūs - ne pasaulio, bet aš jus iš pasaulio išskyriau, todėl jis jūsų nekenčia" /Jn 15,19/.

Šv. Pranciškus Salezas Filiotėjai /Dievą mylinčiai sielai/ yra davęs tokį patarimą: "Nepaisyk tų apakėlių, Filiotėja. Tegul pasaulis šaukia, kiek tik nori, kaip pelėda, baidydama nakties metu dieninius paukščius. Mes būkime drąsūs savo sumanymuose ir nepajudinami savo nutarimuose. Mūsų ištvermė parodys, ar mes jau visiškai esame atsidavę Dievui ir ar iš tiesų pradėjome dievobaimingai gyventi" /Filiotea, 4,11/.

3. KOVA PRIEŠ VELNIĄ

1. Velnias yra, ir jis gundo. Velnias, pavydėdamas rojaus laimės mūsų protėviams, sugundė juos nepaklusti Dievo. Išminties knygoje sakoma: "Per velnio pavydą įėjo mirtis į pasaulį" /2,24/. Velnias nesiliauja ir toliau gundyti žmones į pikta. Nors po Kristaus, kuris velnio viešpatavimą žmonių giminėje sunaikino, jis mažiau reiškiasi, bet vis dėlto, lyg netikęs šuo, užpuldinėja iš pasalų. Taigi ir mums tenka kovoti prieš velnią.

Šv. Paulius tvirtina: "Mes grumiamės ne su krauju ir kūnu, bet su... šių tamsybių pasaulio valdovais ir dvasinėmis blogio jėgomis dangaus aukštumose" /Ef 6,12/. Šv. Petras palygina velnią su liūtu: "Jūsų priešas velnias, kaip riaumojantis liūtas, slankioja aplinkui, tykodamas ką praryti.Pasipriešinkite jam tvirtu tikėjimu" /1 Pt 5,8-9/.

Dievo Apvaizda nesutramdo velnio puolimų, nes Dievas veikia žmogų ir per antrines priežastis, palikdamas jam laisvę apsispręsti. Be to, jis įspėja rimtai priešintis velniui ir siųnčia žmonėms į pagalbą savo geruosius angelus. Pagaliau, ir pats Dievas padeda žmonėms, ypač per savo viengimį Sūnų, dėl mūsų išganymo tapusį Žmogumi. Kas šia pagalba naudojasi, tas kovoje prieš velnią visuomet išeina nugalėtoju savo paties išaukštinimui.

2. Velnio taktika. a/ Velnias negali veikti mūsų sielos galių betarpiškai, nes jas, kaip savo veikimo sritis, yra rezervavęs sau pats Dievas. Tad veikti žmogaus sielos gelmėse gali tik Dievas. Tačiau velnias gali tiesiogiai veikti žmogaus kūną, jo išorines bei vidines jusles, ypač vaizduotę bei atmintį, ir žadinti aistras. Tad per vaizduotę, atmintį bei aistras velnias gali tarpiškai daryti įtakos ir į žmogaus protą bei valią.Bet, kaip teisingai pastebi Šv. Tomas Akvinietis, žmogus visuomet liekasi laisvas sutikti ar nesutikti su velnio sugestijomis.

b/ Antra vertus, nors velnio pajėgumas veikti žmogų yra platokas, tačiau ši velnio galia yra Dievo apribota ir Dievas neleidžia jam gundyti žmogų virš jo pajėgumo atsispirti gundytojui. Šv. Paulius rašo: "Dievas ištikimas. Jis neleis jūsų mėginti virš jūsų jėgų, bet padarys, kad galėtumėte išlaikyti išmėginimą" /1 Kor 10,13/. Vadinasi, kas nužemintai su pasitikėjimu ieško pagalbos Dievuje, tas visuomet laimi kovą prieš velnią.

c/ Kaip sako šv. Tomas Akvinietis, nereikia manyti, kad visos pagundos, kurias patiriame, yra velnio darbas. Mūsų geiduliai, palaikomi praeities įpročių bei dabartinio mūsų kvailumo, yra beveik visų mūsų pagundų versmė: "Kiekvienas yra gundomas, savo geismo pagrobtas ir suviliotas" /Jok 1,14/, sako šv. Jokūbas. Žinoma, apsiriktų tas, kuris teigtų, kad velnias šiandien visai negundo žmonių, nes ir Šv. Raštas, ir Tradicija aiškiai sako, kad velnias, pavydėdamas žmonėms dangaus laimės, kurią jis pats prarado, gundo žmones į pikta.

Kyla klausimas, ar galima pažinti, kad esame velnio gundomi, o ne savo geidulių viliojami? Pažinti sunku dėl to, kad velnias labai retai veikia atvirai. Dažniausiai jis veikia užsislėpęs už kokios nors mūsų silpnybės. Dalyko žinovai sako, kad kada pagunda yra staigi, nepaprastai stipri ir gana ilgai tęsiasi, tada ji yra velnio darbas. Apie šiuos dalykus plačiau galima pasiskaityti šv. Ignoto rekolekcijose "Apie dvasių atskyrimą".

3. Kovos prieš velnią priemonės. Apie šias priemones dažnai kalba Šventieji, o ypač šv. Teresė Avilietė.

a/ Pirmoji priemonė - tai nuolanki ir pilna pasitikėjimo Dievu malda. O kai Dievas su mumis, kas tada prieš mus?! Pirmiausia, mūsų malda turi būti nuolanki, nes niekas taip greitai nepriverčia puikybės angelą pasitraukti nuo mūsų kaip mūsų nusižeminimas. Malda turi būti ir pasitikinti Dievu bei jo pagalba. Kai dėl Dievo garbės kovojame prieš velnią, tada būkime tikri, kad Dievas yra mūsų pusėje. Be to, gera šauktis pagalbon šv. Mykolą Arkangelą, t.y. tą, kuris išgujo iš dangaus sukilėlius angelus. Reikia šauktis Angelo Sargo ir Angelų Karalienės Marijos pagalbos, nes ir jų pagalba priverčia velnią pasitraukti nuo mūsų.

b/ Antra, reikia rūpestingai naudotis sakramentais ir sakramentalijomis. Čia ypač daug padeda gera, nužeminta išpažintis. Per ją Viešpats Jėzus priverčia velnią palikti mus ramybėje. Kaip liudija šv. Teresė Avilietė, kovoje prieš velnią daug padeda ir sakramentalijos, ypač šventas vanduo.

c/ Paskutinė kovos prieš velnią priemonė - tai didžiausias jo paniekinimas. Šv. Teresė Avilietė rašo: "Šie prakeiktieji dažnai mane kankino, bet dėl to nesibaugindavau, nes žinojau, kad jie be Dievo leidimo negali nieko pikta padaryti... Norėčiau, kad visi gerai žinotų, jog kiekvieną kartą, kai tik jų nesibijome bei juos niekiname, jie netenka galios, ir siela lengviau jų puolimus atremia". Baisus pažeminimas puikybės angelui, kai siela, daug už jį menkesnis kūrinys, pasitikėdama Dievu, jo nebijo, iš jo puolimų juokiasi. Taip pažemintas, jis greitai nuo tokios sielos pasitraukia.

Taip kovodami prieš velnią, rodome savo ištikimumą Dievui. Už tai Dievas nelieka skolingas. Jis mums atsilygina, daugindamas mumyse antgamtinį gyvenimą, darydamas mus po mirties vertais didesnės garbės bei laimės jame.

I Š V A D O S.

1. Kaip matėme, krikščioniškasis gyvenimas - tai kova, kieta kova, kuri baigiasi tik mirties valandą; kova labai reikšminga, nes nuo jos priklauso vien amžinybė. Kaip Šv. Paulius moko, mumyse yra du žmogu:

a/ atgimęs žmogus - naujasis žmogus, su kilniais antgamtiškais, dieviškais polinkiais, kuriuos mums, dėl Viešpaties Jėzaus nuopelnų ir dėl Marijos bei šventųjų užtarimo, duoda Šventoji Dvasia. Šių polinkių įtakoje, Dievo malonei padedant, darbuojamės, kad būtume vis panašesni į savo Idealą - Viešpatį Jėzų.

b/ Tačiau šalia šionaujojo žmogaus mumyse yra ir senasis, kūniškas žmogus, su piktais polinkiais, kurie yra likę mumysē ir po Krikšto. Tai trejopas geismas, apie kurį esame kalbėję. Šiuodu žmonės mumyse siekia kiekvienas savo: senasis žmogus veržiasi visa jėga į nuodėmingą žemiškąją laimę; naujasis žmogus per senojo žmogaus tendencijas veržiasi į Dievą, į amžinąją laimę Dievuje. Vadinasi, žmogus yra nuolatinės kovos laukas.

2. Ši kova tęsiasi iki mirties, nes visiškai išsilaisvinti iš senojo žmogaus polinkių neįmanoma. Galima dorybėmis tuos polinkius tik aptramdyti, bet visiškai juos sunaikinti negalima. Pradžioje ši kova yra kieta. Vėliau, įsigyjant vis aukštesnio laipsnio dorybes, ji mums darosi lengvesnė. Šioje kovoje mus ypač palaiko mintis, kad ne veltui kovojame, kad kovojame už amžiną nevystantį laimės vainiką /plg. 2 Tim 4,7-8/.

II. K R I K Š Č I O N I Š K O   G Y V E N I M O P R A D M E N S   D I D I N I M A S   N U O P E L N A I S

Krikščioniškajame gyvenime pažangėjame kovodami su šio gyvenimo priešais. Tačiau kur kas lengviau pažangėjame kasdien rūpestingai darydami gerus darbus. Kiekvienas geras darbas, padarytas laisvai, esant malonės stovyje ir dėl antgamtinio tikslo, turi trejopą vertę, būtent: pelno, atsiteisimo ir išprašymo, ir dėl to daug pasitarnauja mūsų dvasinei pažangai.

1. Dievas yra pažadėjęs už gerus /antgamtiškus ir dėl antgamtinio tikslo padarytus/ darbus atlyginti mums čia, žemėje, pašvenčiančiosios malonės ir su ja susijusių antgamtinių vertybių

padidinimu, o po mirties, pagal nuopelnus, - amžinąja laime. Apie tai vėliau kalbėsime plačiau.

2. Atsiteisimo vertė apima tris dalykus:

a/ P e r m a l d a v i m ą, kuris besigailinčiam už savo nuodėmes nusidėjėliui padaro Dievą jam gailestingą ir paveikia jį nusidėjėliui dovanoti jo kaltes;

b/ a t g a i l ą, nes geras darbas, malonei padedant, sunaikina patį nusidėjėlio kaltumą;

c/ a t s i t e i s i m ą, nes sunkenybės, kurios lydi gero darbo darymą, naikina /dalinai ar visai/ nuodėmėmis užsitrauktas bausmes. Šių puikių rezultatų susilaukiame ne vien per savo gerus darbus, bet ir laisvai priimdami ir pakeldami gyvenimo kryžius, kaip moko Tridento Visuotinis Bažnyčios Susirinkimas /sess. 14/. Jis dar prideda, kad šio gyvenimo kryžiai yra didis Dievo meilės ženklas, nes jais Dievas duoda progos pelnyti aukštesnį amžinosios laimės laipsnį, padaryti atgailą už savo kaltes ir atlikti čia žemėje nuodėmėmis užpelnytas laikinąsias bausmes. Dėl to ir mūsų tikinčioji liaudis sako: "Ką Dievas myli, tam kryželį duoda".

3. Pagaliau šie geri darbai turi ir i š p r a š y m o vertę, nes jie iš Dievo gailestingumo išprašo naujų malonių, kurių esame reikalingi, kad būtume geresni. Kaip šv. Tomas Akvinietis sako, mes prašome ne vien tada, kada įsakmiai Dievo ko nors prašome, bet ir tada, kai į jį veržiamės širdimi ar gerais darbais. Iš to seka išvada, kad tas, kuris visu savo gyvenimu veržiasi į Dievą, visu savo gyvenimu nuolat ur prašo iš Dievo reikalingų malonių kaip sau, taip ir visai Bažnyčiai /plg. In Roman., cap. 1,9-10/. Iš tiesų, toks veržimasis į Dievą - tai nuolatinis sielos kilimas į Dievą, tai sėkmingiausias būdas gauti iš Dievo, ko trokštame sau ir kitiems.

Toliau kalbėsime apie nuopelnus: a/ apie jų prigimtį ir b/ apie sąlygas, kurios padidina nuopelnų vertę pas Dievą.

1. NUOPELNO PRIGIMTIS

Kad suvoktume nuopelno esmę, tenka pasvarstyti du klausimu: 1. kas yra nuopelnas ir 2. kokiu būdu mūsų nuopelningi veiksmai didina mumyse malonę ir garbę.

1/ KAS YRA NUOPELNAS

1. Nuopelnas - tai teisė į atlyginimą. Antgamtinis nuopelnas, apie kurį čia kalbame, - tai teisė į antgamtinį atlyginimą, t.y. į dalyvavimą Dievo gyvenime: į malonę ir garbę Dievuje. Kadangi Dievas iš savo prigimties neturi pareigos padaryti mus savo gyvenimo dalininkais, tai ir mūsų teisė į dalyvavimą jo gyvenime remiasi tik jo pažadu atlyginti mums už ištikimumą jam. Taigi antgamtinį nuopelną galima apibrėžti taip: tai teisė į antgamtinį atlyginimą už antgamtiniai gerą darbą, atliktą laisva valia dėl Dievo. Ši teisė remiasi dievišku pažadu, užtikrinančiu mums tokį atlyginimą.

2. Nuopelnai yra dviejų rūšių:

a/ nuopelnas griežta prasme /jis dar vadinamas nuopelnu de condigne/, už kurį privalu atlyginti vardan teisingumo, nes šiuo atveju kiek vertas nuopelnas, tiek turi būti vertas ir atlyginimas už jį. Vadinasi, tarp nuopelno ir atlyginimo yra tam tikra lygybė ar bent reali proporcija /realus atitikimas/;

b/ tinkamumo nuopelnas /de congruo/, kuris remiasi ne griežtu teisingumu; o tik tinkamumu, nes atliktas darbas yra daug mažiau vertas, negu už jį gaunamas atlyginimas. Pavyzdžiui: karys, kovodamas karo lauke, turi griežtą teisę gauti karišką išlaikymą. Bet taip pat tinka, kad už gerą savo pareigų atlikimą būtų apdovanotas kokiu garbės ordinu ar paaukštintas.

3. Tridento Visuotinis Susirinkimas moko, kad malonės stovyje esančio žmogaus geri darbai tikrai pelno padidinimą ir pašvenčiančiosios malonės, ir amžinosios laimės, jei žmogus miršta malonės stovyje.

4. Trumpai prisiminkime nuopelnų sąlygas:

a/ kad darbas būtų nuopelningas, jis turi būti l a i s v a s, nes už darbą, atliktą iš prievartos ar iš būtinumo, žmogus moraliai nėra atsakingas;

b/ darbas turi būti a n t g a m t i š k a i g e r a s, ty. turi stengtis prilygti atlyginimui, kuris yra antgamtinis;

c/ kad darbas būtų nuopelningas griežta prasme, jis turi būti p a d a r y t a s m a l o n ė s s t o v y j e, nes

tik per malonę gyvena mumyse Kristus ir daro mus savo nuopelnų dalininkais;

d/ veiksmas turi būti atliktas šiame laikiname gyvenime, nes Dievas yra išmintingai sutvarkęs, kad po bandymo laiko, kuriame galime pelnyti dangų ar užsitraukti pasmerkimą, būtų mums atlyginta, ko mirties valandą būsime rasti vertais.

Prie šių bendrųjų nuopelno sąlygų, kurios priklauso nuo žmogaus, yra dar viena, kuri priklauso nuo Dievo,būtent: Dievo duotas mums pažadas atlyginti už gerus darbus amžinąja laime. Šv. Jokūbas rašo: "Palaimintas žmogus, kuris ištveria išmėginimą, nes, kai bus išbandytas, jis gaus gyvenimo vainiką, kurį Dievas yra pažadėjęs jį mylintiems" /Jok 1,12/.

2/ KOKIU BŪDU NUOPELNINGI VEIKSMAI DIDINA MUMYSE MALONĘ

Pirmu žvilgsniu mums sunku suprasti, kaip paprastučiai, nežymūs ir iš esmės laikini veiksmai gali pelnyti amžinąjį gyvenimą. Šis klausimas būtų neišsprendžiamas, jei tie veiksmai kiltų tik iš mūsų. Bet iš tikro tie veiksmai yra Dievo ir mūsų bendradarbiavimo su juo išdava, ir dėl to turi tokią didelę vertę. Dievas, vainikuodamas mūsų nuopelnus, vainikuoja drauge ir savo dovanas mums, nes veikdinančiųjų malonių dalis mūsų nuopelninguose veiksmuose yra reikšmingesnė, negu mūsų pačių dalis. Kad tai geriau suprastume, pasvarstykime Dievo dalį ir mūsų pačių dalį mūsų nuopelninguose veiksmuose.

1. Dievas yra pirminė ir pagrindinė mūsų nuopelnų priežastis: "Dievo malone aš esu, kas esu, - rašo šv. Paulius,- ir jo man suteiktoji malonė neliko bergždžia. Aš daugiau už juos visus esu įdėjęs triūso, žinoma, ne aš, o su manimi esanti Dievo malonė" /1 Kor 15,10/. Dievas yra visų mūsų galių Kūrėjas. Jis iškelia jas į antgamtinę plotmę, patobulindamas jas dorybėmis ir Šventosios Dvasios dovanomis, ir taip įgalindamas jas veikti antgamtiškai. Veikdinančiųjų malonių pagalba jis skatina mus geriems darbams ir padeda juos atlikti. Taigi Dievas yra pirminė priežastis, kuri išjudina mūsų valią antgamtiškai veikti ir veikime ją

palaiko bei stiprina.

2. Mūsų valia, atsiliepdama į Dievo paskatinimus, veikia malonės ir antgamtinių dovanų įtakoje ir taip yra mūsų nuopelningų veiksmų antrinė, bet reali ir veikianti priežastis, nes tokiame veikime esame Dievo bendradarbiai. Be šio laisvo bendradarbiavimo su Dievu mūsų veiksmai nebūtų nuopelningi. Danguje jau negalima pelnyti, nes ten nėra vietos laisvam apsisprendimui už Dievą: ten neįmanoma nemylėti Dievo, kuris tiesiog matomas kaip begalinis Gėris ir mūsų laimės Šaltinis. Antra vertus, ir pats mūsų bendradarbiavimas su Dievu yra antgamtiškas, nes pašvenčiančioji malonė sudieviškina mūsų esmę bei būseną, antgamtinės gi dorybės bei Šventosios Dvasios dovanos sudieviškina mūsų sielos galias, o veikdinančios malonės sudieviškina patį mūsų veikimą. Todėl tarp šių mūsų veiksmų, tapusių dieviškais, ir tarp pašvenčiančiosios malonės, o tuo pačiu ir amžinosios garbės, kuri yra mūsų malonės gyvenimo pilnas išsiskleidimas, yra tikras atitikimas - proporcija. Tiesa, šie veiksmai yra praeinantieji, laikini, o garbė amžina. Bet kaip natūraliniame gyvenime praeinantieji veiksmai sukuria pastovius nusiteikimus, pastovias psichologines būsenas, panašiai yra ir antgamtinėje plotmėje: mūsų antgamtinių dorybių praeinantieji veiksmai sukuria sieloje pastovų nusiteikimą mylėti Dievą, ir dėl to jie atlyginami pastoviu atlyginimu. Be to, pastovus atlyginimas pridera mums dar ir dėl to, kad mūsų siela yra nemari: mirties valandą su tuo pastoviu nusiteikimu mylėti Dievą siela įžengs į amžinybę ir gyvens per amžius.

3. Tiesa, galima daryti priekaištą, kad, nežiūrint šios proporcijos tarp mūsų sudieviškintų veiksmų ir pašvenčiančiosios malonės, Dievas nėra įpareigotas duoti tokį kilnų bei pastovų atlyginimą, kaip malonė ir amžinoji garbė. Su tuo visiškai sutinkame ir pripažįstame, kad Dievas dėl savo begalinio gerumo duoda mums daugiau, negu pelnome. Taigi Dievas neturėtų pareigos apdovanoti mus palaimintuoju regėjimu, jei to nebūtų pažadėjęs. O pažadėjo mums amžinąją laimę dėl to, kad yra mums skyręs antgamtinį tikslą. Šis pažadas dažnai yra primenamas Šv. Rašte, kur amžinasis gyvenimas pavaizduotas kaip pažadėtas atlyginimas ir kaip teisybės vainikas teisiesiems: "Gaus gyvenimo vainiką, kurį Dievas yra pažadėjęs jį

mylintiems" /Jok 1,12/; "Teisybės vainikas, kurį aną dieną man atiduos Viešpats, teisingasis teisėjas" /2 Tim 4,8/. Dėl to ir Tridento Susirinkimas moko, kad amžinasis gyvenimas yra drauge ir Jėzaus Kristaus gailestingai pažadėta mums malonė, ir atlyginimas, kurį Dievas, būdamas ištikimas savo pažadui, duoda mums už mūsų gerus darbus ir nuopelnus /Sess. 6/.

Šiuo pažadu remdamiesi, galime daryti išvadą, kad nuopelnas yra kažkas a s m e n i š k o: sau patiems, o ne kitiems, pelnome malonę ir amžinąjį gyvenimą, nes dieviškasis pažadas yra duotas individualiai. Kitaip yra Jėzaus Kristaus nuopelnų atžvilgiu. Jėzus Kristus, kaip žmonijos moralinė Galva, šios pareigos vardan pelnė kiekvienam iš savo mistinio Kūno narių išganymo malonę, ir pelnė tikra šio žodžio prasme.

Tiesa, ir mes galime pelnyti kitų labui, bet tik tinkamumo nuopelnus. Tai tikrai paguodžianti mintis, kadangi šie nuopelnai - tai ir mums patiems priedas prie to, ką mes pelnome sau, ir daro mus pajėgius, darbuojantis savo šventėjimui, tuo pačiu darbuotis ir savo brolių Kristuje labui.

Toliau susipažinsime su sąlygomis, kurios didina mūsų nuopelnų vertę.

2. SĄLYGOS, DIDINANČIOS MŪSŲ NUOPELNŲ VERTĘ

Šios sąlygos atsiranda dėka įvairių priežasčių, kurios turi savo dalį nuopelninguose veiksmuose kaip iš Dievo, taip ir iš mūsų pačių pusės. Dėl Dievo dosnumo netenka abejoti, nes Dievas visuomet dosniai dalina savo dovanas. Tad mūsų dėmesys labiausiai turi būti sutelktas į mūsų pačių nusiteikimus: įsižiūrėkime tad, kas juos gali padaryti geresniais tiek veikėjo, tiek ir paties nuopelningo veiksmo atžvilgiu.

1/ SĄLYGOS, DIDINANČIOS NUOPELNŲ VERTĘ IŠ VEIKIANČIOJO PUSĖS

Mūsų nuopelnų vertingumą didina šios keturios pagrindinės sąlygos: 1. pašvenčiančiosios malonės, arba Dievo meilės laipsnis, 2. mūsų vienybės su Kristumi laipsnis, 3. intencijos grynumas, 4. mūsų uolumas.

1. Pašvenčiančiosios malonės laipsnis. Kad galėtume įsigyti

nuopelnų, privalom turėti pašvenčiančiąją malonę. Tad juo daugiau turime pašvenčiančiosios malonės, tuo esame pajėgesni įsigyti didesnių nuopelnų. Tiesa, kai kurie teologai su šia nuomone nesutinka dėl to, kad pašvenčiančiosios malonės kiekis ne visuomet turi įtakos į mūsų antgamtinių veiksmų pagerinimą, nes net šventos sielos kartais veikia nerūpestingai ir netobulai. Bet bendra pažiūra į šį dalyką yra ta, kurią čia pateikiame.

Veikimo vertė, net ir žmonių akyse, didesne dalimi priklauso nuo veikiančiojo asmens kilnumo ir nuo jo įtakos tam, kuris turi jam atlyginti. Krikščionio kilnumas ir jo įtaka į dieviškąją Širdį priklauso nuo pašvenčiančiosios malonės, arba nuo dieviškojo gyvenimo laipsnio, kuriame jis yra. Štai dėl to šventųjų, esančių danguje ir žemėje, užtarimas yra taip galingas. Taigi, kai turime aukštesnį pašvenčiančiosios malonės laipsnį, Dievo akyse esame vertesni už tuos, kurie jos turi mažesnį laipsnį, ir todėl Dievui labiau patinkame, esame jam mielesni. Nuosekliai ir mūsų veiksmai tada yra Dievui mielesni, o tuo pačiu - labiau nuopelningi.

Be to, pašvenčiančiosios malonės laipsnis, paprastai, ir normaliose sąlygose turi teigiamos įtakos į mūsų veiksmų tobulumą. Gyvendami gausesniu antgamtiniu gyvenimu ir mylėdami Dievą tobulesne meile, esame įtaigojami savo veiksmus atlikti tobuliau, su didesne meile ir būti šaunesni aukos gyvenime. Tokie gi nusiteikimai tikrai didina mūsų veiksmų nuopelningumą.

Kiek paguodos teikia ši tiesa! Juo daugiau atliekame nuopelningų veiksmų, tuo diena iš dienos pašvenčiančioji malonė, Dievo dosnumo dėka, tampa mumyse vis didesnė. O juo pašvenčiančioji malonė didesnė, tuo su didesne meile atliekame savo darbus. Tuo pečiupelnome, kad Dievas atitinkamai padidintų mumyse pašvenčiančiąją malonę. Štai kaip iš Dievo gerumo auga mumyse antgamtinis gyvenimas.

2. Mūsų vienybės su Kristumi laipsnis. Visiškai aišku, kad Jėzus Kristus yra mūsų nuopelnų Versmė, mūsų šventėjimo Autorius. Jis mums yra pelnęs, pilna šio žodžio prasme, visas antgamtines vertybes ir yra Galva mistinio Kūno, kurio mes esame nariai. Juo arčiau versmės, tuo didesnėje jos įtakoje esame. Taigi, juo labiau priartėjame prie visokio šventumo

Kūrėjo, tuo daugiau gauname iš jo pašvenčiančiosios malonės; juo esame didesnėje vienybėje su Galva, tuo daugiau, kaip jos Kūno nariai, gauname iš jos vitalinės energijos, antgamtinės gyvybės. Argi tai nėra tas pat, ko moko mus mūsų Viešpats savo gražiame prilyginime apie vynmedį /plg. Jn 15,1-6/: "Aš vynmedis, jūs vynmedžio šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas neša daug vaisiaus"?! Būdami vienybėje su Jėzumi, kaip vynmedžio šakelės su savo kamienėliu, mes gauname tuo daugiau dieviškųjų syvų /antgamtinio gyvenimo pradmens/, juo esame pastoviau, veiksmingiau bei tampriau susivieniję su dieviškuoju Vynmedžiu. Dėl to uolios sielos arba tos, kurios nori tobulomis tapti, stengiasi vis intymiau susivienyti su mūsų Viešpačiu; dėl to Bažnyčia maldauja, kad mes visa darytume per jį, su juo ir jame. Per jį, nes: "Niekas nenueina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane" /Jn 14,6/, sako Viešpats Jėzus. Su juo, nes jis yra pats geriausias ir veiksmingiausias Bendradarbis mūsų pastangose už amžinąją laimę Dievuje. Jame, t.y. visa daryti jo malone, pasikliaujant jo pagalba, jo intencijomis visa pašvenčiant Švč. Trejybės garbei.

Taigi Viešpats Jėzus gyvena mumyse, įkvepia mums mintis, troškimus, veiksmus bei veikimo būdus taip, kad galime sakyti su šv. Pauliumi: "Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus" /Gal 2,20/. Aišku, kad mūsų veiksmai, atlikti Kristaus gaivinančios jėgos įtakoje, jo visagalybei bendradarbiaujant su mumis, turi nepalyginamai aukštesnę vertę, negu jie būtų atlikti vien savo pastangomis. Todėl dažnai, o ypač pradėdami ką nors veikti, vienykimės su Kristumi, su jo taip tobulomis intencijomis, pilnai įsitikinę, kad patys vieni mes nieko gero nepajėgiame padaryti, ir stipriai pasitikėkime, kad jis mums silpniems padės.

3. Intencijos grynumas - tai motyvo tobulumas, kuris skatina mus veikti. Daugelis teologų sako: idant mūsų veiksmai būtų nuopelningi, pakanka, kad jie būtų įkvėpti antgamtinės Dievo baimės, vilties arba meilės motyvo. Šv. Tomas Akvinietis tvirtina, kad jie turi būti padaryti bent virtualinėje meilės įtakoje, t.y. įtakoje Dievo meilės akto, padaryto anksčiau, kuris daro įtakos į vėlesnį jų atlikimą. Anot jo, tokia padėtis yra tada, kai žmogus yra malonės stovyje ir daro tai, kas yra leistina. Kiekvienas geras veiksmas yra tos ar kitos dorybės

aktas. Kiekviena gi dorybė įsilieja į meilę, kuri yra visų dorybių valdovė, kuri visus kitus dorybių aktus kreipia į žmogaus galutinį tikslą - Dievą. Meilė visuomet veikli, visus mūsų gerus veiksmus išrikiuoja į Dievą ir visas dorybes gaivina, duoda joms gajumo, dėl to ji vadinama visų dorybių forma, kaip kad siela yra vadinama žmogaus kūno forma /formaline priežastimi/. Tačiau norint, kad mūsų veiksmai būtų kiek beįmanoma nuopelningesni, reikia, kad mūsų intencijos būtų kuo grynesnės, kuo tobulesnės, kuo aktualesnės. Intencija yra svarbiausias dalykas mūsų veiksmuose: tai akis, kuri visa mato ir veda į deramą tikslą; tai siela, kuri įkvepia ir duoda jiems vertę Dievo akyse. Viešpats Jėzus sako: "Jei tavo akis /t.y. žvilgsnis/ sveika, visam tavo kūnui bus šviesu" /Mt 6,22/. Vadinasi, yra trys dalykai, nuo kurių priklauso ypatingoji mūsų intencijų vertė.

a/ Kadangi meilė yra dorybių vadovė ir forma, tai kiekvienas Dievo ir artimo meilės įtakoje padarytas veiksmas bus daug nuopelningesnis už baimės ar vilties įtakoje padarytą veiksmą. Tad dera, kad visi mūsų veiksmai būtų padaryti <u>iš meilės</u>. Tada net paprasčiausi veiksmai /kaip valgymas, poilsis/ tampa meilės aktais ir, neprarasdami savo vertės, turi dalį šios dorybės vertingume. Valgyti, kad atgaivintume savo jėgas, yra padorus motyvas, ir krikščionyje toks motyvas šį veiksmą daro nuopelningu. Bet atgaivinti savo jėgas, kad būtų įmanoma geriau darbuotis,Dievo garbei dėl sielų išganymo - tai veikti meilės motyvu, ir šis motyvas tą patį veiksmą daro daug nuopelningesniu, suteikdamas jam meilės vertingumo.

b/ Kadangi dorybių veiksmai, atlikti meilės poveikyje, nepraranda savosios vertės, todėl atlikti iš karto <u>keliomis intencijomis</u>, yra nuopelningesni už veiksmą, atliktą viena intencija. Pvz., klusnumo vyresniesiems aktas, atliktas dvigubu motyvu: iš pagarbos vyresniesiems, kaip dieviškojo autoriteto atstovams, ir iš meilės Dievui, kurį jie atstovauja, turi dvigubą nuopelną - klusnumo ir meilės. Taigi tas pats veiksmas gali turėti trigubą, keturgubą ir t.t. vertę. Sakysime, biaurimės nuodėme, kaip Dievo įžeidimu. Tuo pačiu metu galima daryti už ją atgailą, nusižeminti dėl savo nuodėmingumo ir žadinti Dievo meilės aktus. Čia turėsime trigubai nuopelningą aktą. Todėl yra naudinga turėti kelias antgamtines intencijas,

tik nereikia per daug vargintis jų ieškant ir jas dauginant. Pakanka daryti tik tas antgamtines intencijas, kurios savaime ateina mintin, ir stengtis visuomet jas palenkti Dievo meilei. Tai būdas didinti savo nuopelnus, neprarandant sielos ramybės.

Žmogaus valia yra nepastovi. Dėl to reikalinga antgamtines intencijas dažnai i š r e i k š t i /žodžiais ar bent mintimis/ ir a t n a u j i n t i. Kitaip elgiantis gali atsitikti, kad, veiksmą pradėję dėl Dievo, vėliau galime jį tęsti jau įtakoje smalsumo, juslingumo ar savimeilės, ir taip bent dalimi prarandame jo vertę. Sakome "dalimi", nes šios pagalbinės intencijos visai nesunaikina pagrindinės intencijos - veiksmas, vis dėlto, liekasi antgamtinis ir bendrai nuopelningas, tik jo antgamtinė vertė sumažėja. Kai laivas, išplaukęs iš Genujos, ~~ią~~plaukia į Niujorką, nepakanka plaukimo kryptį vieną kartą nustatyti, bet ją reikia nuolat reguliuoti, nes vandens srovės, vėjai, jūrų bangos jį nuolat bloškia iš deramos krypties. Panašiai yra ir mūsų valios srityje: nepakanka vieną kartą antgamtine intencija ją nustatyti į Dievą. Žmogiškosios aistros ir išorinės įtakos greitai ją iškreipia iš tiesaus kelio į Dievą, ir tik dažnu intencijos panaujinimu galime ją išlaikyti meilės kelyje į Dievą. Taip elgiantis, mūsų intencijos yra visą laiką antgamtiškos ir net tobulos, ir daro visus mūsų veiksmus pilnai nuopelningais.

4. Mūsų uolumas. Iš tiesų, ir gerą veiksmą atlikdami, galime veikti apsileidusiai, be įtampos, arba, priešingai, su užsidegimu, ~~ir~~ su visa energija, pasinaudodami visomis veikdinančiomis malonėmis. Suprantama, kad pasėkos vienu ir antru atveju yra skirtingos. Kai veikiame apsileidusiai, gauname mažai nuopelnų ir dažnai dar padarome mažų nuodėmių, kurios, žinoma, nors nesunaikina mūsų veiksmo nuopelningumo, bet vis dėlto gerokai jį sumažina. O kai žmogus meldžiasi, dirba, aukojasi iš visos sielos, tada kiekvienas jo atliktas veiksmas pelno pašvenčiančiosios malonės padidinimą iš Dievo pusės. Nesileisdami į ne visai patikimas hipotezes, galime su tikrumu sakyti, kad Dievas, šimteriopai atlygindamas už tai, kas dėl jo daroma, uoliose sielose kasdien didina pašvenčiančiąją malonę labai žymiai, ir taip jos greitai tampa tobulos. Joms galima taikyti šiuos Išminties knygos žodžius: "Greitai tobulėdamas, padarė didelę karjerą" /Išm 4,13/. Koks brangus

paskatinimas į uolumą! Kaip yra verta vis su nauja įtampa imtis darbo, kad visuomet veiktume ištvermingai bei energingai!

2/ SĄLYGOS, DIDINANČIOS NUOPELNŲ VERTĘ IŠ PATIES VEIKSMO PUSĖS

Nuopelną didina ne vien veikiančiojo geri nusiteikimai, bet ir visos aplinkybės, kurios didina paties veiksmo tobulumą. Iš šių aplinkybių svarbiausios yra keturios.

1. Veikimo objekto kilnumas - tai paties veiksmo kilnumas, kuris tiesiog plaukia iš veikimo objekto kilnumo. Dorybės objekto atžvilgiu nėra vienodai kilnios. Juo kurios dorybės objektas yra kilnesnis, tuo ji pati yra kilnesnė. Teologinės dorybės, kurių objektas yra Dievas, yra kilnesnės už moralines dorybes, ir dėl to tikėjimo, vilties, o ypač meilės aktai yra nuopelningesni už protingumo, teisingumo ir t.t. aktus. Bet, kaip jau esame sakę, šių pastarųjų dorybių aktai intencijos dėka gali tapti meilės aktais ir dėl to turėti specialios vertės. Panašiai religijos dorybės aktai, kurie tiesiogiai siekia Dievo garbės, yra tobulesni už tuos, kuriais žmogus siekia savo šventumo.

2. Veikimo objekto kiekybė. Kai kuriuose veiksmuose jų objekto kikybė gali turėti įtakos į jų nuopelningumą. Taip, pvz., esant toms pačioms aplinkybėms, dosnesnė auka yra nuopelningesnė už mažą. Bet kai eina kalba apie santykinę kiekybę, tai našlės meilės skatikas, kai ji aukodama atsižada to, ko pati buvo labai reikalinga, moraliai yra didesnė auka už auką turtuolio, kuris aukoja didelę pinigų sumą, jam daug mažiau reikalingą, negu našlei skatikas. Tuo pačiu našlės mažutė auka yra nuopelningesnė už turtuolio didelę auką /plg. Mk 12,42-44/.

3. Veiksmo trukmė taip pat turi įtakos į jo nuopelningumą. Pavyzdžiui, visą valandą melstis, kentėti yra nuopelningiau, negu tai daryti per dešimt minučių, nes didesnė veiksmo trukmė pareikalauja iš žmogaus daugiau jėgų ir daugiau meilės.

4. Veiksmo sunkumas, ne pats kaip toks, bet kiek tas veiksmas pareikalauja iš mūsų didesnės meilės Dievui ir didesnių bei ilgiau trunkančių pastangų, didina veiksmo nuopelningumą. Pvz., priešintis stipriai pagundai yra nuopelningiau, negu priešintis silpnai pagundai; praktikuoti meilingumo dorybę, kai tem-

peramentas yra linkęs į rūstybę ir čia pat esančiųjų yra erzinamas, yra labai sunku ir yra nuopelningiau, negu praktikuoti šią dorybę, turint švelnią prigimtį ir esant apsuptam meilingų žmonių.

Bet iš to nereikia daryti išvados, kad lengvumas veikti, kurį įsigyjame skaitlingais dorybių aktais, būtinai mažina nuopelną. Šis lengvumas, kuris padeda tęsti pastangas ir jas didinti, puoselėja veikimo įtampą bei uolumą, ir dėl to didina jo nuopelningumą. Pvz., geras darbininkas, tobulėdamas savo amate, išvengia laiko gaišinimo, medžiagos gadinimo, bereikalingo jėgų eikvojimo ir geriau padaro savo darbą mažiau nuvargdamas. Panašiai yra ir tobulinimosi darbe. Krikščionis, kuris moka gerai naudotis savęs pašventimo priemonėmis, išvengia laiko gaišinimo, daugelio nenaudingų pastangų ir, mažiau nuvargdamas įsigyja didesnių nuopelnų. Šventieji, kurie, uoliai praktikuodami dorybes, įgyja jėgų lengviau atlikinėti nusižeminimo, klusnumo, religijos aktus, ne mažiau pelno pas Dievą dėl to, kad tai daro lengvai: jie visa pašvenčia nuolatiniais Dievo meilės aktais. Antra vertus, jie be paliovos stengiasi sutinkamose aplinkybėse savo veikimu parodyti vis daugiau meilės Dievui. Vadinasi, sunkumas padidina nuopelną ne kaip kliūtis, kurią reikia nugalėti, bet ta prasme, kad jis pareikalauja didesnių, šventų pastangų ir didesnės meilės Dievui bei artimui.

Baigiant tenka pastebėti, kad šios sąlygos tik tada didina mūsų veiksmų nuopelningumą, kai jos sąmoningai ir laisvai yra priimamos ir tobulina mūsų vidinius nusiteikimus.

I Š V A D O S. Iš to, kas pasakyta, seka išvada, kad <u>turime pašvęsti visus savo veiksmus, net ir paprasčiausius</u>. Kaip esame matę, jie visi gali būti nuopelningi, jei juos darysime antgamtiniu motyvu, vienybėje su Nazareto Darbininku, kuris, dirbdamas šv. Juozapo dirbtuvėje, nuolat pelnė malones mūsų labui. Taigi, kiek daug pažangos galime padaryti kiekvieną dieną! Nuo pabudimo ryte iki užmiegant vakare susitelkusi ir uoli siela gali padaryti šimtus nuopelningų aktų. Ir gali pelnyti ne vien naujais aktais, bet ir tęsdama tuos pačius aktus - stengdamasi vis geriau visa padaryti: stengdamasi maldoje išsiblaškymus atstumti, su didesniu dėmesiu dirbti, vis su didesne meile kalbėti su artimu ir menkiausiame reikale patarnauti

artimui. Kiekvienas meilingas žodis, kiekviena gera mintis jau yra dorybių ⁄ praktika, vienu žodžiu - visi sielos vidiniai aktai, laisvai nukreipti į Dievą, yra nuopelningi ir daro sielą atviresne Dievui, o Dievas iš savo pusės tokioje sieloje didina pašvenčiančiąją malonę.

Taigi su visišku tikrumu galime sakyti, kad nėra veiksmingesnio, praktiškesnio ir visiems prieinamesnio būdo save daryti šventesniu, kaip nuoširdžiomis pastangomis ir gryna intencija paverčiant savo veiksmus antgamtiškais ir nuopelningais. Šio vieno pakanka trumpu laiku pasiekti aukščiausią šventumo laipsnį.Taip siekiant, kiekvienas, net ir mažiausias, veiksmas tampa mūsų naujos malonės daigu ir didina mūsų teises į vis didesnę dangiškąją laimę.

P r a k t i š k a s b ū d a s padaryti visus mūsų veiksmus nuopelningais, tiesiog nuopelnais, - tai s u s i t e l k t i, pirma ką nors veikiant, a t s i s a k y t i n a tūralių bei blogų intencijų, v i e n y t i s su mūsų Viešpačiu - mūsų Idealu ir Tarpininku - nusižeminant dėl savo netobulumo ir nepajėgumo, a u k o t i per jį savo veiksmus Dievui: jo garbei ir pasaulio išganymo labui. Tokia rūpestinga ir dažnai atnaujinama savo veiksmų auka yra ne kas kita, kaip aktas savęs atsižadėjimo, nusižeminimo, meilės mūsų Viešpačiui, meilės Dievui ir artimui. Tai trumpiausias kelias į šventumo viršūnes. Sėkmingai juo eiti Dievas mums padeda per sakramentus.

III. KRIKŠČIONIŠKOJO GYVENIMO DIDINIMAS SAKRAMENTAIS

Ne vien nuopelningais veiksmais, daromais kiekvieną momentą, galime augti malonėje ir tobulėti, bet taip pat ir dažna šventų sakramentų praktika. Sakramentai, tie regimieji Kristaus įsteigtieji ženklai, ne tik reiškia, bet ir produkuoja sieloje malonę. Žinodamas, kiek žmogaus prigimčiai daro įtakos išoriniai dalykai, Dievas ir savo neapsakomo gerumo susiejo malonės suteikimą su matomais daiktais bei veiksmais. Tikėjimas moko, kad mūsų sakramentai turi tą malonę, kurią reiškia, ir ją suteikia visiems, kurie iš savo pusės nedaro tam kliūčių /Trident. Sess 7/. Jie suteikia malonę, kaip sako teologai, ex opere operato, t.y., padarius pagal Bažnyčios mintį bei nuro-

dymus sakramentinį ženklą, per jį, kaip per įrankį, Dievas dėl Viešpaties Jėzaus nuopelnų suteikia malonę.

Kiekvienas sakramentas be paprastos pašvenčiančiosios malonės suteikia dar taip vadinamą s a k r a m e n t i n ę m a l o n ę, būdingą kiekvienam sakramentui. Ši malonė rūšiniai nesiskiria nuo pašvenčiančiosios malonės. Bet, kaip moko Šv. Tomas Akvinietis, sakramentinė malonė - tai speciali antgamtinė energija, skirta produkuoti kiekvieno sakramento specifinius padarinius. Be to, ji suteikia teisę į specialias veikdinančias malones, kurios dėl šios teisės būna suteikiamos reikiamu būdu lengvai bei gerai atlikti pareigas, į kurias įpareigoja priimtas sakramentas. Taip, pvz., Sutvirtinimo sakramentas duoda teisę gauti specialių veikdinančių malonių, suteikiančių dvasinės jėgos kovoti su klaidingomis žmonių pažiūromis ir išpažinti savo tikėjimą, kaip žodžiu, taip ir gyvenimu, prieš kitus - prieš visą pasaulį.

Toliau kalbėsime apie sekančius dalykus: 1. apie kiekvieno sakramento sakramentinę malonę; 2. kokie reikalingi nusiteikimai vertai bei naudingai priimti sakramentus; 3. kokių specialių nusiteikimų reikia turėti, kad Atgailos sakramento priėmimu laimėtume daug dvasinės naudos; 4. kaip reikia dalyvauti Eucharistijos celebravime, kad iš to turėtume ko daugiau dvasinės naudos.

1. SAKRAMENTINĖS MALONĖS

Sakramentai teikia mums ypatingų malonių, atitinkamų įvairiems gyvenimo uždaviniams, kuriuos mums reikia čia žemėje atlikti.

1. Krikštas suteikia mums dvasinio atgimimo malonę, kuri apvalo sielą nuo gimtosios nuodėmės bei kitų asmeninių nuodėmių, gimdo mus malonės gyvenimui, sukuria mumyse naują žmogų, atgimusį žmogų, kuris gyvena Kristaus gyvenimu. Anot Šv. Pauliaus, Krikšto metu esame palaidojami su Kristumi /tai simbolizuoja Krikšto metu pasinėrimas į vandenį/ ir prisikeliame su juo gyventi nauju gyvenimu: "Krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą

gyvenimą" /Rom 6,4/. Taigi ypatingoji, arba sakramentinė malonė, kurią gauname per Krikštą, yra:

a/ malonė, kurios dėka mirštame nuodėmei - tai dvasinio prikryžiavimo malonė, kuri padeda kovoti ir įveikti senojo žmogaus bloguosius polinkius;

b/ atgimimo malonė, kuri inkorporuoja mus į Kristų /padaro jo mistinio Kūno nariais/, daro mus jo gyvenimo dalininkais, padeda gyventi pagal Viešpaties Jėzaus pavyzdį ir jo Širdies nuotaikas, vadinasi - būti tobulais krikščionimis. Ši nauja mūsų padėtis įpareigoja mus kovoti su nuodėme bei visa tuo, kas traukia į nuodėmę, laikytis Kristaus ir sekti jo dorybėmis. To reikalauja iš mūsų ir Krikšto metu duoti pažadai. Tada atsižadėjome piktosios dvasios, visų jos darbų, visų jos vilionių ir pasižadėjome tikėti visagalį Dievą Tėvą, dangaus ir žemės Sutvėrėją, Jėzų Kristų, vienatinį jo Sūnų, mūsų Viešpatį, dėl mūsų gimusį ir kentėjusį, Šventąją Dvasią, šventąją visuotinę Bažnyčią, šventųjų bendravimą nuodėmių atleidimą, kūno iš numirusiųjų prisikėlimą ir amžinąjį gyvenimą; pagaliau, tikėti visa, ką tiki ir moko Šventoji Katalikų Bažnyčia;

c/ įsūnystės malonė, kurios dėka esame dangiškojo Tėvo vaikai, Viešpaties Jėzaus įbroliai, įseserės /plg. 1 Jn 3,1; Rom 8,29/. Krikšto charakteris /specifinis ženklas/ suteikia mums teisių į Dievo malones, kurių esame reikalingi gyventi pagal Dievo vaiko bei Kristaus įbrolio būseną.

2. Sutvirtinimo sakramentas padaro mus Kristaus kariais. Jis prie Krikšto malonės prideda specialią tvirtumo malonę, kuri įgalina mus šauniai išpažinti savo tikėjimą, nežiūrint priešų prieštaravimo ir pasaulio vaikų pasityčiojimų, dėl kurių daug bailių žmonių apleidžia savo religines pareigas. Sutvirtinimo metu Šventoji Dvasia suteikia savo dovanas /kurios pradiniai buvo jau suteiktos per Krikštą/, ypatingu būdu stiprinančias mūsų tikėjimą, darančias jį gyvesniu; daro protą geriau perprantančiu tikėjimo tiesas ir tuo pačiu metu stiprina valią, daro ją pajėgesne atsispirti senojo žmogaus silpnybėms ir sėkmingiau praktikuoti dorybes.

3. Eucharistija maitina mūsų sielą, kuri, kaip ir kūnas, yra reikalinga atitinkamo maisto gyventi antgamtiškai ir bręsti dangui. Iš tiesų, kokia gyvybė, toks turi būti ir maistas. Dieviška /antgamtinė/ mūsų sielos gyvybė reikalauja dieviško

maisto. Tokiu maistu yra pats Kristus, esantis duonos ir vyno pavidaluose. Ne jį asimiliuoja mūsų siela, bet jis asimiliuoja mūsų sielą, daro ją vis panašesne į save, įlieja į ją savo sielos nuotaikas, savo meilę dangiškajam Tėvui ir savo broliams - žmonėms.

4. Kai mus ištinka baisi nelaimė, kai sunkia nuodėme prarandame aavo antgamtinį gyvenimą, savo kaip Dievo vaiko gyvenimą, galime jį atgauti Atgailos sakramentu. Kristaus malone jis apvalo mūsų sielą nuo nuodėmių, nuo jų moralinio bjaurumo ir grąžina mums antgamtinį gyvenimą tokiu laipsniu, kaip tobulai gailimės dėl savo nuodėmių.

5. Ligonių patepimo sakramentas. Kai mirtis ima įsigalėti mumyse, mes esame reikalingi ypatingo sustiprinimo, nes tada sielą ima blaškyti baimė, neramumas dėl praeities nusikaltimų. Šį neramumą dar sustiprina baimė besiartinančio Dievo teismo, kuriame visa bus atidengta ir iš visa ko reikės duoti Dievui apyskaitą. Ligonių patepimo sakramento teikimo metu kunigas tepa šventais aliejais ligonio kaktą, sakydamas: "Šiuo šventu Patepimu teatleidžia tau gailestingasis Viešpats visa, kiek esi nusidėjęs mintimis". Tepdamas lūpas, sako: "Šiuo šventu Patepimu teatleidžia tau gailestingasis Viešpats visa, kiek esi nusidėjęs žodžiais". Tepdamas rankas, sako: "Šiuo šventu patepimu teatleidžia tau gailestingasis Viešpats visa, kiek esi nusidėjęs darbais". Tuo pačiu metu ne tik atleidžiamos nuodėmės, bet ir suteikiama sielai dvasinio palengvinimo bei sustiprinimo malonė, kuri išlaisvina sielą nuo nuodėmių liekanų, pasitikėjimą Dievo gailestingumu daro gyvą ir apginkluoja sielą prieš paskutinius mūsų išganymo priešo puolimus. Visa tai žadina mumyse tuos jausmus, kurių patyrė šv. Paulius, kai, baigdamas gerą kovą, džiaugėsi amžinojo vainiko viltimi. Taigi reikia šio sakramento prašyti, kai tik atsidursime mirties pavojuje, kad jo malone stiprinami, laimingai išgyventume mirties pavojų bei agoniją, ir, jei būtų tokia Dievo valia, jis laiku pagelbėtų atgauti sveikatą. Tad labai žiauriai elgiasi tie, kurie slepia nuo ligonio jo padėties rimtumą ir į paskutinę valandą atideda suteikimą šio sakramento, kuris teikia ligoniui tiek daug visokeriopos pagalbos.

Iki šiol suminėtų sakramentų pakanka pašvęsti žmogaus privatiniam gyvenimui. Sekantieji du sakramentai /Santuokos ir

Kunigystės/ pašvenčia žmogų kaip bendruomenės narį: Santuokos sakramentas pašvenčia žmogų kaip šeimos tėvą ar motiną; Kunigystės sakramentas pašvenčia žmogų Bažnyčios tarnybai.

6. Kunigystės sakramentas suteikia Bažnyčios tarnams ne tik nuostabią galią aukoti Naujojo Testamento auką, teikti sakramentus, skelbti Kristaus mokslą, bet ir malones visa tai daryti šventai, ypač karštą meilę Eucharistiškajam Dievui ir sieloms bei tvirtą valią aukotis ir visiškai save sunaudoti Dievo garbei ir sielų išganymui.

7. Santuokos sakramentas yra Kristaus įsteigtas pašvęsti pirmąją žmonių bendruomenės ląstelę - šeimą. Per šį sakramentą Kristus teikia jaunavedžiams 1 malonių, kurių jie taip labai yra reikalingi, būtent: a/ malonę visiškos ir pastovios ištikimybės, kuri nepastoviai žmogaus širdžiai taip sunkiai įmanoma; b/ malonę gerbti vedusiųjų santykiavimo šventumą, nepaisant priešingų tam pagundų; c/ malonę sutartinai aukotis savo vaikų krikščioniškajam auklėjimui bei parengimui šio laikino gyvenimo darbams.

Taigi kiekvienam svarbesniam gyvenimo uždaviniui, kiekvienai asmeniškai ar socialinei pareigai šventai atlikti sakramentais suteikiama nuostabus pašvenčiamosios malonės padauginimas. Kad ši malonė įsilietų į darbus, kiekvienas sakramentas suteikia teisę į atitinkamas veikdinančias malones, kurios skatina į atitinkamą jų pareigoms dorybių praktiką ir duoda energijos jų aktus pažangiai praktikuoti. Mums nieko kito nelieka, kaip į visa tai atsiliepti atvira širdimi ir siela ir sakramentų teikiama pagalba ko rūpestingiau naudotis.

2. NUSITEIKIMAI, REIKALINGI VERTAI BEI NAUDINGAI PRIIMTI SAKRAMENTUS

Malonės kiekis, teikiamas mums per sakramentus, priklauso nuo Dievo ir nuo mūsų. Tridento Susirinkimas moko: "Šventoji Dvasia dalina kiekvienam, kaip ji nori /plg. 1 Kor 12,11/ ir pagal kiekvieno nuosavą nusiteikimą ir jo bendradarbiavimą" /Sess. 6/. Taigi pažiūrėkime, ką mes galime padaryti, kad daugiau gautume malonės.

1. Yra tikra, kad Dievas, dalindamas malones, yra visiškai

nuo nieko nepriklausomas, vadinasi, visiškai laisvas. Taigi jis gali per sakramentus suteikti daugiau ar mažiau malonės, atsižvelgdamas vien į savo išminties bei gerumo planus. Tačiau čia yra dėsniai, kuriuos jis pats nustatė ir jų laikosi. Taip, pvz., jis yra daug kartų pareiškęs, jog gerai maldai jis nieko neatsisakąs: "Prašykite, ir gausite. Ieškokite, ir rasite. Belskite, ir bus jums atidaryta" /Mt 7,7/. O ypač tada, kai malda remiasi begaliniais Kristaus nuopelnais: "Iš tiesų, iš tiesų, sakau jums: ko tik prašysite Tėvą, duos tai jums dėl manęs" /Jn 16,23/. Vadinasi, kai melsimės nuolankiai ir karštai, vienybėje su Jėzumi, kad, priimdami tą ar kitą sakramentą, gautume ko didesnę malonę, tikrai ją ir gausime.

2. Iš mūsų pusės užtikrina mums didesnę sakramentalinę malonę dvejopas mūsų nusiteikimas, būtent: šventas troškimas priimti sakramentą ir meilės karštis jį priimant.

a/ Šventas troškimas priimti sakramentą, priimti visas per jį teikiamas malones atveria sielą, išplečia ją ir daro ją talpia priimti didelę malonę. Tai seka iš bendro mūsų Viešpaties dėsnio: "Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės: jie bus pasotinti" /plg. Mt 5,6/. Tiesiog alkti ir trokšti šv. Komunijos, Atgailos sakramento ir t.t. - tai ko plačiau atidaryti savo sielą Dievo dovanoms, ir tokią sielą Dievas, kaip pats sako, visuomet pasotina: "Alkstančius jis gėrybėmis apdovanoja" /Lk 1,53/. Tad būkime didžių troškimų žmonės, kaip pranašas Danielius, ilgėkimės gyvojo vandens šaltinių, kuriais yra sakramentai!

b/ Dėl meilės karščio, su kuriuo priimamas sakramentas, Dievas duoda didesnę sakramentalinę malonę, nes toks meilės karštis nuteikia sielą nieko Dievui neatsakyti, visiškai atsiduoti jo gerumui ir bendradarbiauti su juo visu savo sielos pajėgumu. Šie nusiteikimai daro sielą labai imlią Dievo malonės atžvilgiu, visiškai paklusnią Šventosios Dvasios veikimui ir labai aktyvią Šventosios Dvasios įkvėpimų poveikyje. Taip bendradarbiaudama su Šventąja Dvasia, siela nuostabiai šventėja.

Čia dar galime pridurti, kad visos sąlygos, kurios didina mūsų veiksmų nuopelningumą, tuo pačiu tobulina ir nusiteikimus, kuriuos privalome turėti priimdami sakramentus. Vadinasi, tuo pačiu prisideda prie to, kad mes per sakramentus gautume vis

malonę. Tai dar labiau paaiškės, kai kalbėsime apie Atgailos sakramento gerą priėmimą ir naudingą dalyvavimą Eucharistinėje paslaptyje /šv. Mišių aukojime/.

3. SPECIALŪS NUSITEIKIMAI, REIKALINGI PRIIMANT ATGAILOS SAKRAMENTĄ

Atgailos sakramentas apvalo sielą nuo nuodėmingumo, jei tik nuodėmių išpažinimas yra toks, koks turi būti, ir gailestis dėl nuodėmių yra tikras ir nuoširdus.

1. NUODĖMIŲ IŠPAŽINIMAS

1. Sunkios nuodėmės. Apie nuodėmes išsamiai kalbama moralinėje teologijoje. Čia apie jas užsiminsime tik kaip apie didelę kliūtį siekiant krikščioniško tobulumo.

Jei siela, siekianti tobulumo, dėl savo silpnumo turėjo nelaimę padaryti vieną kitą sunkią nuodėmę, tai pirma proga turi jas aiškiai išpažinti, nuoširdžiai bei nuolankiai nusakant jų skaičių, rūšį ir puolimo priežastis, kartu prašant nurodymų, kaip jų išvengti ateityje. Labiausiai reikia rūpintis sužadinti dėl jų gilų gailestį ir tvirtą pasiryžimą vengti ateityje ne tik sunkių nuodėmių, bet ir progų bei priežasčių, stumiančių į jas. Gavus tokių nuodėmių atleidimą, reikia palaikyti savyje gyvą ir pastovų atgailos jausmą bei nusiteikimą, širdyje gyvą gailestį bei nusižeminimą ir karštą troškimą atitaisyti padarytą blogį, Dievo išorinei garbei padarytą žalą kietu atgailos gyvenimu ir karšta bei uolia Dievo ir artimo meile. Tokiu būdu nuodėmė, nors ir sunki, bet greitai izoliuota ir atitaisyta, nebus rimta kliūtis tobulėti ir sieloje beveik nepaliks jokių žymių. Dieviškasis Restauratorius sielą taip atrestauruos, kad joje neliks jokių sutepimo pėdsakų.

2. Lengvosios nuodėmės, padarytos laisva valia ir sąmoningai. Lengvosios nuodėmės yra dviejų rūšių: tos, kurios padaromos sąmoningai ir laisva valia, žinant, kad jos nepatinka Dievui, bet tą momentą atiduodant pirmenybę savo egoistiškiems malonumams, o ne Dievo valiai; ir tos, kurios padaromos iš netyčių, dėl lengvapėdiškumo, iš silpnybės, dėl nepakankamo budrumo ar

drąsos, už kurias tuojau gailimasi ir tvirtai ryžtamasi jų daugiau nepakartoti. Pirmosios rūšies lengvosios nuodėmės yra rimta kliūtis tobulėti, ypač jei jos yra dažnos ir prie jų yra prisirišama /pvz., jei kas sąmoningai ir laisvai palaiko savyje neprielankumą tam ar kitam asmeniui, mėgsta kitus teisti, įtarinėti, numesti artimui įžeidžiantį žodį, arba puoselėja savyje natūralų prisirišimą prie artimo, prisirišimą prie savo nuomonės, prie savo valios ir t.t./. Visa tai pririša sielą prie žemės ir trukdo jai skristi į Dievo meilės aukštumas. Kada sąmoningai bei laisvai neatsižada dėl Dievo savo žemiškų malonumų, savo valios, suprantama, kad iš Dievo nėra ko laukti tų specialių malonių, kurios tik vienos gali vesti mus į tobulumo viršūnes.

Tad nepaisant, kiek tai mums kainuotų, būtinai turime pasitaisyti iš šios rūšies nusikaltimų. Kad tai mums geriau sektųsi, reikia kovoti iš e i l ė s su kiekviena šių nusikaltimų rūšimi /pvz., pirmiausia pradėkime kovą su šios rūšies nusikaltimais prieš artimo meilę, paskui - su nuodėmėmis prieš nusižeminimą, prieš religijos dorybę ir t.t./. Išpažintyje kaltinkime save pagrindinai iš to, ką esame pastebėję nusikalstamo, ypač kas mus žemina. Nurodykime savo nusikaltimų priežastis, kurios mus žmmix xmmx įtraukė į nuodėmę, ir savo pasiryžimą nenusidėti kreipkime ir į jų priežastis: ryžkimės vengti jų, kiek tik sugebėsime bei pajėgsime. Tuomet kiekviena išpažintis bus žingsnis pirmyn į tobulumą, ypač jei dėl savo nuodėmių žadinsime tikrai nuoširdų gailestį meilės Dievui motyvu.

<u>3. Nusikaltimai iš silpnybės.</u> Kai jau yra nugalėtos sąmoningai ir laisva valia daromos lengvosios nuodėmės, tenka pradėti kovą su nuodėmėmis, padaromomis iš silpnybės, ir ne dėl to, kad jų visai išvengtume /kas yra neįmanoma/, bet kad <u>sumažintume jų skaičių</u>. Ir čia reikia imtis darbo iš eilės. Išpažintyje, aišku, galima save pakaltinti visu tuo, ką atsimename, bet tai daroma prabėgom, kad būtų laiko ypatingiau susitelkti prie tos, ar kitos rūšies nusikaltimų. Pvz., pradžioje kovojama su išsiblaškymais maldoje. Kai čia jau padaroma pažangos, kovojama su nusikaltimais prieš intencijos grynumą, su trūkumais prieš artimo meilę ir t.t.

Sąžinės tyrime ir išpažintyje negalima pasitenkinti vien bendru pasakymu, pvz., "turėjau išsiblaškymų maldoje", bet reikia pasakyti; "Buvau ypatingai išsiblaškęs /ar nerūpestingas/,

atlikdamas... dvasinę pratybą, ir tai dėl to, kad, prieš pradėdamas ją, nesusitelkiau /ar kad neturėjau drąsos išsiblaškymui pasipriešinti pradžioje/" ir t.t. Vienu žodžiu, reikia nurodyti priežastį, dėl ko buvo pasiduota tos ar kitos silpnybės įtakai. Taip save įvertinus, savaime aiškėja, į ką pasiryžtant reikia kreipti dėmesį, kokių griebtis priemonių, kad išvengtume suklupimo.

Kad užsitikrintume išpažinties gerus padarinius, kai išpažįstame laisva valia ar iš silpnybės padarytus nusikaltimus, reikia nuodėmių išpažinimą baigti taip: "Mano pasiryžimas iki sekančios išpažinties yra kovoti ypatingai su... nusikaltimu, panaudojant /tokias ir tokias/ priemones". Sekančioje išpažintyje reikia duoti apyskaitą, kaip sekėsi įgyvendinti ypatingasis praėjusios išpažinties pasiryžimas. Aišku, kad taip atliekama išpažintis neš savo vaisių - padės nugalėti silpnybes. O išrišimo malonė ne tik sustiprina valios pasiryžimą, ne tik padidina pašvenčiančiąją malonę, kuri yr a mumyse, bet ir padvigubina mūsų antgamtines jėgas bei energiją, kad ateityje sumažintume nedidelių nuodėmių skaičių ir greičiau augtume dorybėse.

2/ GAILESTIS UŽ NUODĖMES

Dažnai einant išpažinties, reikia ypač kreipti dėmesį į gailestį ir pasiryžimą, kuris yra natūralus gero gailesčio vaisius. Reikia tiesiog įkyriai prašyti Dievą gailesčio malonės ir žadinti jį savyje, svarstant jo antgamtinius motyvus, kurie iš esmės visuomet yra tie patys; atsižvelgiant į atskiras sielas ir jų padarytus nusikaltimus, gali būti pabrėžtini iš jų tai vieni, tai kiti. Vieni šių motyvų pabrėžia nusikaltimo bjaurumą Dievo atžvilgiu, kiti - jų žalingumą pačiam nusikaltusiajam. Pirma, negu apie juos kalbėsime kiek išsamiau, atsakykime į klausimą, kas yra gailestis ir koks jis turi būti.

G a i l e s t i s - tai sielos skausmas dėl padaryto nusikaltimo. Tačiau nėra būtina, kad šis skausmas būtų pergyvenamas ir fiziniai ar lydimas ašarų. Teisingai suprastas gailestis - tai valios aktas, pasišlykštėjimas nuodėme, nusigręžimas nuo jos visa jėga, pasišlykštėjimas ir savimi, kad tai padaryta sąmoningai ir laisvai, o labiausiai - kad tokiu pasielgimu buvo įžeistas gerasis Viešpats, kad už begalinę jo meilę buvo atsilyginta

įžeidimu. Gailestis už nuodėmes turi būti v i s u o t i n i s, t.y. jis turi apimti visas nuodėmes be išimties, o ypač sunkiąsias. Nes jei nesigailima nors dėl vienos sunkios nuodėmės, tai nebūna atleistos ir tos, dėl kurių gailimasi. Taip yra dėl to, kad galima arba būti Dievo vaiku, arba nebūti juo - trečios galimybės nėra. O kas nesigaili bent dėl vienos sunkios nuodėmės, tas tuo pačiu nenori būti Dievo vaiku. Jis pasilieka Dievo priešo pozicijose ir nenori pereiti į Dievo vaiko pozicijas.

Paprastai, gailesčiui padaryti daug laiko nereikia. Vienas gilus skausmingas atsigręžimas į Dievą yra tobulas gailestis. Kai sakoma visa siela: "Tėve, nusidėjau - atleisk man!" arba "Tėve, visa darysiu, kad daugiau Tavęs neįžeisčiau!", turime tobulą gailestį. Dažnai einant išpažinties, reikia skirti gailesčiui kiek daugiau laiko, reikia rūpestingai pasvarstyti gailesčio motyvus.

Toliau kalbėsime apie gero gailesčio motyvus.

1. Dievo atžvilgiu nuodėmė, nors ir mažiausia, yra visuomet Dievo įžeidimas, pasipriešinimas jo Švenčiausiajai Valiai, nedėkingumas geriausiam bei didžiausios meilės vertam dangiškajam Tėvui, savo geriausiam Geradariui. Šis nedėkingumas tuo yra skaudesnis, kad jis yra padarytas sielos, kuriai Dievas yra parodęs tiek meilės. Įsiklausykime, ką Viešpats sako mums šiais psalmės žodžiais: "Jei priešas mane užgauliotų, aš dar galėčiau pakęsti. Jei tas, kurs nekenčia manęs, prieš mane kiltų, gal aš pasislėpčiau nuo tokio. Bet juk tai tu - tu, mano bendras, mano bičiulis, su kuriuo taip maloniai mano draugauta..." /Ps 54,13-15/. Įsigyvenkime į šiuos taip pelnytus priekaištus ir leiskimės į nusižeminimo ir susigėdimo gelmes. Įsiklausykime, ką Viešpats Jėzus yra kalbėjęs Alyvų darže, ir svarstykime, kad ir mūsų nusikaltimai prisidėjo prie to, kad jo kančios taurė buvo taip karti ir mirties agonija taip skaudi. Iš savo skurdo gelmių nužemintai šaukimės Dievo gailestingumo: "Pasigailėk manęs, Dieve: tu didžiai gailestingas. Gerumas tavo beribis - naikinki mano kaltybę" /Ps 50,3/.

2. Sielos atžvilgiu sunki nuodėmė yra jos mirtis dangui, amžinajai laimei, sielos kaip Dievo vaiko mirtis, sielos virtimas Dievo priešu, velnio bendrininke. Maža nuodėmė, nors ir nesumažina sieloje antgamtinio gyvenimo, prietelystės su Dievu,

bet padaro ją mažiau intymia, paverčia sielą Dievo akyse purvinu jo vaiku. Koks tai nuostolis! Mažosios nuodėmės šaldo sielos santykius su Dievu, daro ją mažiau veiklia Dievo ir artimo meilės tarnyboje, mažina antgamtinę jos energiją, didina joje pamėgimą nuodėmingų malonumų ir taip, nuolat kartodama laisva valia mažas nuodėmes, siela sąmoningai išstato save pavojun, užėjus sunkesnei pagundai, sunkiai nusidėti. Juk daugeliu atvejų, ypač skaistybės srityje, riba tarp sunkios ir nedidelės nuodėmės nuodėmės yra labai neryški, o palinkimas į nuodėmingus malonumus taip stiprus, kad labai lengva šią liniją peržengti. Kai apie tai nuoširdžiai galvojame, tai nėra sunku iš širdies gailėtis ir dėl savo nedidelių nuodėmių, nesunku padaryti tvirtą pasiryžimą vengti jų ateityje.

P a s i r y ž i m a s n e n u s i d ė t i yra lyg gailesčio tąsa. Be jo nėra geros išpažinties. Kas eina dažnai išpažinties ir neturi sunkių nuodėmių, to pasiryžimas turi apimti bent vieną kurią stambesnę ydą ar rūšį lengvų nuodėmių, trukdančių dvasinę pažangą. Kad šis pasiryžimas būtų tikslesnis, jis turi apimti ir priemones, kurių pagalba yra galima bent sumažinti skaičių tos ar kitos mažųjų nuodėmių rūšies. Norint geriau užsitikrinti, kad mums netrūksta reikalingo gerai išpažinčiai gailesčio, gera yra save apskųsti iš kokios nors sunkesnės nuodėmės, padarytos praeityje, už kurią tikrai gailimės; ypač jei toji sunki nuodėmė yra tos pačios rūšies, kaip ir mūsų dabartinės nedidelės nuodėmės, dėl kurių labai gailimės.

Išpažintyje reikia vengti dviejų trūkumų: a/ r u t i n o s, kuri apsiskundimą paverčia tuščia formule, be gyvo gailesčio, ir b/ n e r ū p e s t i n g u m o, kuris gali pastūmėti mus nepasirūpinti kaip reikiant nei gailesčiu, nei pasiryžimu dėl išpažįstamų nedidelių nuodėmių.

Su geru nuodėmių išpažinimu, giliu gailesčiu ir tvirtu pasiryžimu nenusidėti atliekama išpažintis, prie kurios dar prisideda nuodėmklausio patarimai ir, svarbiausia, išrišimo apvalančioji sielą malonė, yra galinga priemonė pašalinti iš sielos bet kokį jos nuodėmingumą ir labai veiksminga pagalba augti dorybėse, nes Atgailos sakramento malonė ne tik apvalo sielą nuo nuodėmių, bet ją ir sustiprina, ypač kad ji būtų atspari pagundoms, kurios vėl kėsintųsi ją įtraukti į tas pačias nuodėmes, kurių atleidimą gavo išpažintyje.

4. DALYVAVIMAS EUCHARISTINĖJE PASLAPTYJE

1/ EUCHARISTINĖ PASLAPTIS

"Jei šventoji Liturgija užima pirmąją vietą Bažnyčios gyvenime, tai Eucharistija yra šventosios Liturgijos lyg centras bei širdis, nes ji yra gyvenimo versmė, kurioje mes randame tai, kuo apsivalome, ir save stipriname taip, kad mes toliau gyvename ne sau, bet Dievui, ir vienijamės vienas su kitu tampriausiais meilės ryšiais" /Paulius VI, enciklika "Tikėjimo paslaptis"/. Bažnyčios mokslo santrauką apie Eucharistinę paslaptį Vatikano II Susirinkimas nusako šiais žodžiais: "Mūsų Išganytojas Paskutinės vakarienės tą naktį, kurią buvo išduotas, įsteigė savo Kūno ir savo Kraujo Eucharistinę auką, kuria visiems laikams iki savo antrojo atėjimo įamžino kryžiaus auką, ir taip paliko mylimiausiajai Sužieduotinei - Bažnyčiai savo mirties ir prisikėlimo atminimą - pamaldumo sakramentą, vienybės ženklą, meilės ryšį, velykinę puotą, kurioje priimamas Kristus, sielai laimima malonė ir gaunama būsimosios garbės laidas" /LK 47; Nut. 98/. "Šie žodžiai tuo pat metu garbina auką, kuri yra kasdien laikoma šv. Mišių pati esmė, ir Sakramentą, kuriame tikintieji dalyvauja šventąja komunija, valgydami Kristaus Kūną ir gerdami jo Kraują, ir taip gaudami malonę, kuri yra amžinojo gyvenimo aušra bei nemarumo vaistas, pagal Viešpaties žodžius: "Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą, ir aš jį prikelsiu paskutinę dieną' /Jn 6,55/". Toliau Paulius VI savo enciklikoje rašo: "Eucharistinėje paslaptyje stebuklingu būdu reprezentuojama Kryžiaus auka, vieną kartą visam laikui aukota ant Kalvarijos kalno. Šv. Mišių auka nuolat iš naujo ją primena ir perteikia jos išganingą jėgą atleisti nuodėmes, kurios kasdien padaromos /plg. Trident. de S. Missae Sacrif./. Mūsų Viešpats Jėzus Kristus, įsteigdamas Eucharistinę paslaptį, sudarė savo Krauju naują Sandorą, kurios jis yra Tarpininkas, kaip kadaise Mozė buvo sudaręs senąją Sandorą veršių aukos krauju /plg. Iš 24,8/. Kaip evangelistai pasakoja, Paskutinėje vakarienėje, "paėmęs duonos, jis sukalbėjo padėkos maldą, laužė ją ir davė apaštalams, tardamas: 'Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas'... Lygiai taip po vakarienės jis paėmė taurę, saky-

damas: 'Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujyje, kuris už jus išliejamas'" /Lk 22,19-20/. Įsakydamas apaštalams tai daryti jo atminimui, tuo pačiu norėjo, kad būtų tai atnaujinama amžinai".

Paskutinėje vakarienėje ir ant Kalvarijos kalno Viešpats Jėzus aukojo savo auką už pasaulio atpirkimą bei išganymą, kaip naujosios Dievo tautos Galva. Šv. Mišių aukoje jis aukoja tą pačią Kryžiaus auką jau drauge su savo mistiniu Kūnu - Bažnyčia. Čia pagrindiniu aukotoju yra taip pat Kristus, bet su juo ir jame aukoja ją ir Bažnyčia. Čia aukojamąja auka yra taip pat Kristus, aukojęsis ant kryžiaus, bet drauge su juo ir jame aukojasi ir visa Bažnyčia. Paulius VI rašo: "Bažnyčia, būdama vienybėje su Kristumi - Kunigu ir Auka, visa aukoja Mišių auką ir visa yra aukojama" /Enc. "Tikėjimo paslaptis"/. O šv. Apeigų Kongregacija instrukcijoje apie Eucharistinės paslapties kultą rašo: "Eucharistinis celebravimas, kuris vyksta Mišiose, yra ne tik Kristaus, bet taip pat ir Bažnyčios veiksmas. Nes šv. Mišiose Kristus amžių bėgyje nekruvinu būdu, nuolat tęsdamas kryžiuje atliktą auką, kunigo patarnavimu pats save aukoja Tėvui už pasaulio išganymą. Bažnyčia, Kristaus Sužieduotinė ir patarnautoja, kartu su juo atlikdama kunigo ir aukos pareigas, aukoja Viešpatį Jėzų Kristų Tėvui ir kartu su juo aukoja visą save".

Iš čia seka, kad Mišių aukoje Kristaus - Kunigo aukojime turi dalį ne vien visas jo mistinis Kūnas - Bažnyčia, bet ir kiekvienas jos narys, o ypač tie, kurie aktyviai dalyvauja Mišių celebravime. Taip pat kiekvienas Kristaus mistinio Kūno narys turi dalį Kristuje - Aukoje ir jis drauge su Kristumi - Auka ir jame aukojamas Dievui, Švč. Trejybės vienam. Vadinasi, kiekvienas, dalyvaujantis šv. Mišių celebravime, gali sakyti, kad tos Mišios yra ir jo mišios: jis, kaip Kristaus mistinio Kūno narys, jas aukoja ir jose aukojasi drauge su Kristumi ir jame, patarnaujant kunigui, celebruojančiam šv. Mišias.

Šv. Mišių celebravime, pagal Vatikano II Susirinkimą, yra dvi dalys:Žodžio liturgija ir Aukos liturgija. Minėtoji šv. Apeigų Kongregacijos instrukcija rašo: "Ganytojai rūpestingai 'teišsiaiškina tikintiesiems, kad jie dalyvautų visoje Mišių aukoje, parodydami vidinį ryšį, kuris sieja Žodžio liturgiją

~~Ir/kuros/litur~~ su Viešpaties Vakarienės celebravimu taip, kad jie aiškiai suprastų, jog iš Viešpaties žodžio ir Vakarienės celebravimo susidaro vienas kulto aktas. Nes žodžio skelbimas yra būtinas pačių sakramentų teikimui, kadangi jie yra sakramentai tikėjimo, kuris iš žodžio gimsta ir žodžiu yra maitinamas'. Tai ypač reikia pabrėžti, kai kalbama apie Mišių celebravimą, kur Žodžio liturgija turi ypatingą tikslą - palaikyti vidinį ryšį tarp Dievo žodžio skelbimo, jo klausymo ir Eucharistinės paslapties. Tikintieji, klausydami Dievo žodžio, tesupranta, kad tie nuostabūs dalykai, kurie yra skelbiami, yra apvainikuoti velykinėje paslaptyje, kurios atminimas sakramentiniai celebruojamas šv. Mišiose. Tokiu būdu tikintieji, priimdami Dievo žodį ir juo maitindamiesi, yra skatinami dėkingumo dvasioje dalyvauti išganymo paslaptyse. Taip Bažnyčia yra maitinama g y v e n i m o d u o n a /Kristumi/ ir prie Dievo žodžio stalo, ir prie Dievo Kūno stalo".

Toji pati instrukcija ragina, kad tikintieji kuo aktyviau dalyvautų Eucharistinės paslapties celebravime, kad jie maitintųsi ne vien Kristaus mokslu, Kristaus Kūnu ir Krauju, bet kad su juo drauge aukotų ir aukotųsi. "Visi, kurie susirenka į Eucharistinės paslapties celebravimą, sudaro tą šventą tautą, kuri su patarnaujančiais turi dalį Šventajame veiksme, nors tik vienas kunigas, kaip atstovaujantis Kristaus asmenį, konsekruoja duoną ir vyną. Tikinčiųjų veiksmas Eucharistijoje glūdi tame,kad jie, atmindami Viešpaties Kančią, prisikėlimą ir garbę, dėkoja Dievui ir aukoja nekaltąją ostiją ne tik per kunigo rankas, bet ir kartu su juo, o priimant Viešpaties Kūną, yra įvykdoma jų vienybės su Dievu ir tarp jų pačių, į kurią turi vesti dalyvavimas Mišių aukoje. Nes tada jų dalyvavimas Mišiose yra tobulesnis, kai jie, tinkamai nusiteikę, pačiose Mišiose s a k r a m e n t i n i a i priima Viešpaties Kūną, paklusdami jo pasakytiems žodžiams: 'Imkite ir valgykite visi'".

Iš to, kas pasakyta, aiškėja, kad šv. Mišių aukos esmė - tai konsekracija, kada Kristus pradeda būti po duonos ir vyno pavidalais ir tą pat momentą aukoja savo kryžiaus auką Dievui Tėvui už pasaulio išganymą. Po to momento Kristus pasilieka toliau duonos ir vyno pavidaluose kaip mūsų dvasinis maistas. Aukos momente Kristus aukojasi drauge su visu savo mistiniu

Kūnu Dievui, Švč. Trejybėje vienam, duoda jam tokią garbę, kokios jis yra vertas:, dėkoja už visas žmonijai suteiktas geradarybes taip, kaip to jis yra vertas; atsiprašo bei atsiteisia už žmoniją kur kas daugiau, negu to reikalavo Dievo teisingumas; maldauja Tėvą, kad jis vėl tėviškai mylėtų žmoniją, ją laimintų. Dievo atsakymas į tai - jis mums duoda savo Sūnų, kaip mūsų dvasinį maistą. Vadinasi, tolimesnis Kristaus pasilikimas duonos ir vyno pavidaluose - tai Dievo atsakymas į mūsų kreipimąsi į jį drauge su Kristumi ir jame. Taigi šv. Komunija, nors ir nėra esminė šv. Mišių aukos dalis, bet yra jos vaisius, kuriuo dera naudotis visiems, kurie drauge su kunigu yra aukoję šv. Mišių auką. Ir tai ne tik dera, bet taip elgtis įpareigoja mus begalinė dangiškojo Tėvo meilė mums: jis duoda savo viengimį Sūnų kaip dvasinį maistą mūsų kelionėje į jo buveines. Argi pritinka mylinčiam vaikui nepriimti šios begalinės savo dangiškojo Tėvo dovanos?! Todėl, kad galėtume priimti šią dovaną vertai, reikia nesigailėti jokių pastangų/

Nuo pirmųjų Bažnyčios amžių dalis konsekruotos duonos po Mišių komunijos paliekama bažnyčioje tikinčiųjų labui. Štai ką sako apie tai Vatikano II susirinkimas: "Tiktų priminti, kad pirmaeilis ir pirmapradis tikslas užlaikyti bažnyčioje šventuosius pavidalus šalia Mišių yra Viatiko administravimas; antraeiliai tikslai gi yra šv. Komunija ne Mišių metu ir mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, esančio šiuose pavidaluose, garbinimas... Šventųjų pavidalų laikymas ligoniams įvedė girtiną paprotį garbinti šį dangiškąjį valgį, kuris saugojamas šventykloje". Iš tiesų, šitas garbinimo kultas remiasi sveiku ir tvirtu pagrindu, labiausia todėl, kad tikėjimas į realų Viešpaties Jėzaus buvimą natūraliai veda į išorinį ir viešą to paties tikėjimo pareiškimą.

2/ DALYVAVIMAS ŽODŽIO LITURGIJOJE

Ši šv. Mišių dalis prasideda malda prie altoriaus laiptų ir baigiasi "Credo" /"Tikiu"/. Kunigas, padėjęs kieliką ant altoriaus ir atvertęs mišiolą, nulipa žemyn ir atsistoja prie altoriaus laiptų. Tai nusižeminimas Dievui, išreikštas veiksmu. Tuo metu ir aš turiu nužengti nuo savo sosto ir pagalvoti, kas esu prieš Dievą. Dievasyra žemės, žvaigždžių, nesuskaitomų

galaktikų, visos matomos ir nematomos tvarinijos Kūrėjas. O aš kas esu? Dulkė Visatos neaprėpiamose erdvėse. Dar mažiau. Esu nusidėjėlis, beprasmiškai prieštaravęs jo Švenčiausiajai Valiai, ir tai - didžiausiai savo nelaimei.Tad su celebruojančiu kunigu kalbėkime "Confiteor", išpažinkime savo nuodėmes Dievui ir maldaukime jų atleidimo, nes kas suteptas, tas tenedrįsta artintis prie Viešpaties altoriaus. Atsiprašykime Dievą ne vien už save, bet ir už savo šeimos narius, už savo darbo draugus, už visus nusidėjėlius, kurie įžeidinėja Dievą mūsų tėvynėje ir visose kitose žemės tautose. Kalbėkime gailesčio dvasioje drauge su kunigu: "Kyrie eleison, Christe eleison".

"Gloria" metu šlovinkime Dievą Tėvą, šlovinkime Jėzų Kristų, jo vienatinį Sūnų, šlovinkime Šventąją Dvasią drauge su angelų ir šventųjų chorais. Duokime Dievui garbę ir už tuos, kurie jį ignoruoja, jį įžeidinėja.

Kai kunigas kalba Mišių maldą, kalbėkime ją nuoširdžiai drauge su kunigu. Bandykime suprasti ir gyventi tais pačiais giliais ir katalikiškais prašymais, kurie yra tos dienos Mišių maldoje.

Lekcijos ir Evangelijos tikslas - perduoti mums Kristaus pamokymus, akivaizdžiai prieš mūsų akis pastatyti Jėzaus mokslą ir jo asmenį. Pradžioje prisiminkime, kaip mūsų siela alksta pažinti Dievą, pažinti Viešpatį Jėzų, pažinti Jėzaus mokslo šviesoje visus savo gyvenimo reikalus, išspręsti visus savo gyvenimo klausimus. Kai skaitome lekciją, Evangeliją, klausykime, tarsi pats Viešpats Jėzus mums kalbėtų. Iš tiesų jis ir kalba mums per savo tarną kunigą. Atidžiai klausykime Kristaus mokslo aiškinimo, arba pamokslo, kurį sako kunigas ne savo, bet visos Bažnyčios vardu. Sotinkime savo sielą tikromis gyvenimo tiesomis, nes tik jos gali ją pasotinti. Tik jų šviesoje galima atskirti, kur žmonių išmintyje yra tiesa, o kur tik tiesos etiketė. Prisiminę, kad dangaus palaimintųjų maistas - tai Dievo, Švč. Trejybėje vieno, bei jo veikalų kontempliacija, mokykimės tuo maistu jau dabar maitintis. Žavėkimės dieviškųjų tiesų įžvalgumu, didybe, grožiu bei praktiškumu ir su meile jas darykime savomis, pasisavinkime jas, kad jų dėka sugebėtume gyvenime būti išmintingais Dievo išmintimi, kad savo pažiūromis į žmogaus gyvenimo reikalus tikrai būtume panašūs į "pirmgimį daugelio brolių tarpe", į Viešpatį Jėzų

Kristų.

Po Evangelijos /po pamokslo/ reikškime savo tikėjimą į dieviškąjį mokslą, kalbėdami "Tikiu" ir giliai perpraskime, kad tas tikėjimas turi per mus spinduliuoti, turi reikštis visu mūsų gyvenimu ir skleisti šviesą bei laimę visiems mūsų atšalusiems ir net netikintiems broliams.

Po to seka visuotinė malda /tikinčiųjų bendroji malda/, kurios metu dalyvaujantieji Mišiose pakaitomis su kunigu meldžiasi už Bažnyčią, už šv. Tėvą, už kunigus, už netikinčiųjų įėjimą į Bažnyčią, už valstybių valdžias, kad jos išmintingai rūpintųsi žmonijos laikinąja gerove ir saugotų taiką tarp tautų, ir t.t. Tuo metu įsijunkime į šią maldą visa širdimi, žinodami, kad tarp susirinkusiųjų yra pats Kristus ir jis meldžiasi drauge su visais.

3/ DALYVAVIMAS AUKOS LITURGIJOJE

Ši šv. Mišių dalis prasideda duonos ir vyno atskyrimu nuo kasdieninio naudojimo ir jų paskyrimu, kad konsekracijos metu taptų Kristaus Kūnu ir Krauju.

Šiuo metu ir mes šventais savo pasiryžimais atskirkime save nuo savo nuodėmių, nuo savo silpnybių, nuo savo netobulybių, ypač tų, kurios temdo mūsų, kaip Dievo vaikų, veidą Dievo ir žmonių akivaizdoje. Paskui su aukojama ostija ir vyno taure aukokime savo gyvenimą Dievui ir prašykime, kad Dievas savo malone padarytų jį priimtina jam auka už mūsų bei mūsiškių nuodėmes, už mūsų bei mūsiškių reikalus, už visos Bažnyčios reikalus, už pasaulio išganymą, ir kad mūsų gyvenimas duotų Dievui deramą garbę.

Eikime dar toliau. Kiek suprantame ir pajėgiame, aukokime ir visų savo brolių, katalikų ir nekatalikų, gyvenimą ir darbus, kad jų gyvenimas taip pat taptų miela Dievui auka, įgytų dieviškos vertės; aukokime visų sergančių, kenčiančių, persekiojamų vargus ir kančias, kad Dievas padėtų jiems suprasti kančios vertę Kristuje ir visa išgyventi kenčiančio Kristaus intencijomis bei jo dvasioje.

Kunigas, norėdamas mums priminti, kad Mišios nėra tiktai jo Mišios, bet ir kiekvieno mūsų, kad ir mes esame šios šventos dramos dalyviai, atsigręžęs garsiai sako: "Melskitės,

broliai", t.y. melskitės, kad mano auka, kuri yra ir jūsų, būtų maloni Visagaliui Dievui Tėvui.

Toliau seka malda po aukojimo ir prefacija, kuri yra garbės himnas Dievui, Švč. Trejybėje vienam: "Tikrai yra verta ir teisinga, reikalinga ir išganinga, idant mes Tau visados ir visur dėkotume, Viešpatie..." Tuo metu ir mes galime kalbėti: "Dėkui, mano Dieve, už man suteiktą gyvybę. Dėkui už gražiąją gamtą su jos gėlėmis, laukais, saule... Dėkui, kad esu katalikas, kad per malonę galiu turėti Tave patį. Dėkui, kad leidai ir padedi Tave pažinti ir mylėti.Dėkui už viską, ką man ir dėl manęs esi padaręs..."

Po prefacijos prasideda šv. Mišių kanonas, nekintamoji šv. Mišių liturgijos dalis. Tikintieji klaupiasi. Prasideda tikrai visuotinė malda, nes ji kalbama visoje Bažnyčioje. Pasijuskime esą milžiniškos katalikų Šeimos nariai. Melskimės drauge su jais visais, kad Dievas globotų savo Bažnyčią, šv. Petro įpėdinį, mūsų vyskupą ir kunigus, visus tikinčiuosius. Tepasidaro šią valandą mūsų širdis tikrai katalikiška /t.y. visuotinė/, širdis plati, kaip pasaulis, širdis atjaučianti viso pasaulio reikalus ir visų žmonių sielvartus. Mūsų malda turi būti nuoširdi, nes tai momentas, kada turime melstis už savo tėvus ir tuos, su kuriais tenka gyventi: už savo šeimą, draugus, geradarius, kaimynus, pažįstamus, vargšus bei ligonius ir t.t.

Bet ypatingai nepamirškime dviejų intencijų. Pirmoji - tai mes patys. Prašykime sau malonės sėkmingai atsispirti pagundoms, įgyvendinti savo gerus pasiryžimus, liudyti už Kristų visu savo gyvenimu. Antroji intencija - visi tie, kurie yra mūsų įtakoje, su kuriais tenka gyventi ir dirbti. Tai visi tie, kurių žmogiškoji ir dieviškoji vertė priklauso nuo mūsų gyvenimo pavyzdingumo, nuo mūsų širdžių pajėgumo mylėti, nuo mūsų maldos galingumo. Melskimės ir už nekrikščionis bei netikinčius, kad Dievas teiktųsi juos apšviesti tikėjimo šviesa ir priimtų Kristaus Bažnyčios globon. Melskimės drauge su Švč. Mergele Marija, su šv. Juozapu, su apaštalais ir kankiniais. Taip besimeldžiant, pasigirs skambučio garsas. Tai ženklas, kad kunigas Kristaus vardu ir galia, atstovaudamas Kristaus asmenį, pradeda daryti tai, ką Kristus yra daręs tą naktį, kada jis buvo suimtas. Kunigui iš-

tarus Kristaus žodžius: "Tai yra mano kūnas" - duona virsta Kristaus, garbingai prisikėlusio, Kūnu; ištarus žodžius: "Tai yra mano kraujo taurė" - vynas virsta Kristaus Krauju. Tuo pat momentu duonos ir vyno pavidaluose atsiradęs Kristus aukoja savo Kryžiaus auką Tėvui už žmonijos išganymą: pirmiausia už mus, kurie dalyvaujame šiose Šv. Mišiose ir aukojame jį kartu su jo kunigu, aukojame kartu su juo pačiu. Tik pagalvokime: Kristus - tarp mūsų! Jis aukojasi už mus... Jis aukoja savo kryžiaus auką čia pat, konsekruotos duonos ir vyno pavidalais! Mes, kurie aukojimo metu norėjome, kad duona virstų Kristaus Kūnu ir vynas Kristaus Krauju, ar nenorėtume dabar, kad ir mūsų gyvenimas būtų pakonsekruotas, t.y. kad mūsų grynai žmogiškas gyvenimas būtų pakeistas į dieviškąjį gyvenimą, į Kristaus gyvenimą?! Ar nenorėtume,kad mumyse taptų dieviška visa, kas mumyse yra perdaug žmogiška, žema, menka?! Čia pat ant altoriaus duonos ir vyno pavidaluose yra Kristus. Bet jis yra ir mumyse taip pat tikrai, kaip ir duonos bei vyno pavidaluose, nors ir skirtingu būdu. Jis gyvena mūsų pakrikštytose sielose, jei tik esame pašvenčiančiosios malonės stovyje. Jis slepiasi ir mumyse po mūsų žmogiškais pavidalais, kaip konsekruotoje ostijoje po duonos pavidalu. Padarykime, kad jis būtų visų matomas, visų pažįstamas! Kad mes jį neštume kitiems savo žodžiu, savo pavyzdžiu, savo meile, kaip kunigas tą valandą, kada jis neša konsekruotą duoną jos laukiantiems!

Kristus yra ant altoriaus. Tad karštai melskimės, nes jo buvimo ant altoriaus valandėlė trumpa, ir pats Kristus karštai meldžiasi į savo Tėvą. Visa širdimi ir mes vienykimės su juo maldoje ir drauge su juo aukokime savo gyvenimo auką, įprasmintą naujais šventais pasiryžimais. Aukokime už ją savo, savo artimųjų ir viso pasaulio išganymą. Aukokime ją ir už savo mirusiuosius, ir už visus mirusius Viešpatyje ir prašykime, kad, priėmęs mūsų auką, teiktųsi įvesti juos į savo amžinosios laimės karalystę.

Kunigui kalbant "Per ipsum", kalbėkime su juo drauge, aukodami save per Kristų, su juo ir jame Švč. Trejybės garbei ir ryždamiesi visa daryti didesnei Dievo garbei vienybėje su Kristumi.

4/ KOMUNIKAVIMAS

Pasirengimas komunikuotis prasideda "Tėve mūsų" malda. Drauge su kunigu kalbėkime ją, kreipdamiesi į savo dangiškąjį Tėvą su vaiko nuoširdumu. Ją kalbėti mus išmokė "pirmgimis daugelio brolių tarpe" - pats Viešpats Jėzus. Ją tad kalbėdami stenkimės išgyventi taip, kaip ją išgyveno pirmą kartą kalbėdamas Viešpats Jėzus. Pergyvenkime jo pagarbą savo Tėvui, jo atsidavimą savo Tėvo valiai, jo rūpinimąsi savo Tėvo garbe; jo, kaip gyvenimo duonos, atsidavimą mums, jo gailestingumą nusidėjėliams, jo rūpinimąsi mumis kad mums neatsitiktų kas pikta. Vienu žodžiu, šią maldą kalbėkime vienybėje su Viešpačiu Jėzumi ir jo dvasioje.

Ateina valanda, kada dangiškasis Tėvas, atsiliepdamas į savo Sūnaus ir mūsų auką, atiduoda mums savo Sūnų duonos ir vyno pavidaluose, kurie reiškia, kad Tėvas duoda mums Sūnų kaip dvasinį maistą keleiviams į jojo buveines. Komunikuotis - tai vienytis, vienytis su Viešpačiu Jėzumi, kad turėtume energijos ir jėgų gyventi jo gyvenimu. Susivienijimo momente jis daro mus panašius į save. Juk su kuo sutapsi, tuo pats tapsi. Reikia tik, kad mes meilėje visiškai atsiduotume Viešpačiui Jėzui ir, gyvendami šiuo atsidavimu, gyventume jo mintimis, jo troškimais, jo jausmais. Todėl, jei nėra kliūčių, eikite šv. komunijos kiekvieną dieną per šv. Mišias, kuriose dalyvaujame, ir taip jas baikime, kaip nori Viešpats Jėzus. Pirmųjų šv. Mišių metu Viešpats Jėzus kalbėjo: "Imkite ir valgykite.. Imkite ir gerkite". Kas eina komunijos per šv. Mišias, tas išpildo šį Viešpaties Jėzaus įsakymą.

Argi mes nesame reikalingi Kristaus? Argi mūsų siela netrokšta susitikti su savo dangiškuoju bičiuliu meilės pobūvyje? Argi mes nenorėtume Viešpačiui Jėzui pasakyti, kad mes jį mylime, kad mes dėl jo norėtume liudyti už jį visu savo gyvenimu? Argi netrokšta mūsų širdis su juo pakalbėti apie savo džiaugsmus, vargus, kentėjimus,pasisekimus ir nesėkmes? Tikrai mūsų dienos bus geresnės, jei Jėzus bus mūsų širdyse.

Kas gali mus sulaikyti nuo šv. komunijos?! Esame neverti? Tik trokškime, ir būsime verti. Žinokime, kad <u>šv. komunija nėra atlyginimas už gerus darbus, bet dvasinis maistas</u>, kuris didina mumyse pašvenčiančiąją malonę, didina mūsų, kaip Dievo

vaikų, energiją. Stiprinkimės šiuo maistu, kad turėtume jėgų kasdien aukoti Dievui savo gyvenimą vienybėje su Viešpačiu Jėzumi.

Bet mes nepasiruošę, ir kaip pasiruošti? Jei šv. Mišių aukoje dalyvaujame kaip jų aukotojas ir auka, visa išgyvename drauge su kunigu, laikančiu šv. Mišias vienybėje su Kristumi-Kunigu ir Kristumi-Auka, tad kokio dar geresnio reikia pasiruošimo komunikuotis, vienytis su Viešpačiu Jėzumi?!

Kalbėdami "Tėve mūsų", prašėme duonos - tos dieviškos duonos, be kurios negalime gyventi Dievo vaikų gyvenimu. Prašėme, o kada kunigas, kada pats Kristus ją mums duoda - atsisakome priimti... Kuo galime tokį elgesį pateisinti? Iš tiesų, niekuo. Jei kartais tikrai kas trukdo mums prieiti komunijos, priimki-/ЖЖЖ/ me tada ją bent dvasiškai, t.y. žadinkime karštą troškimą priimti Jėzų ir kalbėkime su juos, lyg jis sakramentaliniai būtų mūsų širdyse.

Šv. Komunijos valandą, susitikę su Viešpačiu Jėzumi, visų pirma kuo nuoširdžiausiai d ė k o k i m e jam, kad jis mus aplankė, kad jis už mus aukojasi šv. Mišių aukoje. Dėkokime, kad jis, Tėvui aukodamas savo gyvenimą, kartu paaukojo jam ir mūsų gyvenimą. Atnaujinkime savo atsidavimą jam: "Priimk, Viešpatie Jėzau, mano gyvenimą, mano dienos džiaugsmus ir vargus, mano kasdieninį darbą, ir padėk, kad tik Tau gyvenčiau, Tau ir mirčiau".

Gerai įsiminkime, kad šv. komunijos valandėlę Kristus nepraėjo pro mus. Jis atėjo ir pasiliko su mumis savo malone, kad vadovautų mūsų gyvenimo laiveliui į dangiškojo Tėvo uostą. Kai jis su mumis, tai rūpinkimės ir mes būti su juo nuolat mintimi ir širdimi iki sekančių šv. Mišių, kuriose dalyvausime.

Kunigas, baigdamas Aukos liturgiją, laimina dalyvavusius Eucharistinės paslapties celebravime ir siunčia juos į kasdieninio darbo dirvonus liudyti savo gyvenimu už Kristų, sakydamas: "Eikite - Ite". Panašiai kaip Kristus, žengdamas į dangų, kalbėjo savo apaštalams ir mokiniams: "Eikite... eikite į visą pasaulį ir skelbkite visoms žemės tautoms mokslą, kurio jus išmokiau... Štai aš su jumis visas dienas iki pasaulio pabaigai". Ir mes einame iš bažnyčios į savo kasdienybę ne vieni. Su mumis eina Kristus. Į Kristų atsirėmę visa būtybe, pajėgsime sėkmingai liudyti pasauliui už Kristų.

Taip dalyvaudami Eucharistinės paslapties celebravime, duosime Dievui garbę, kiek jis yra jos vertas; padėkosime jam už jo gerumą mums tiek, kiek yra verta dėkoti; permaldausime ir atsiteisime Dievui už savo ir savo artimųjų nuodėmes tiek, kiek to reikalauja Dievo teisingumas; ir, pagaliau, visuomet būsime išklausyti, kai prašysime to, ko mums ar artimui tikrai reikia pagal dangiškojo Tėvo nožiūrą. Dėl tokio dalyvavimo šv. Mišių aukoje Dievas didina mumyse pašvenčiančiąją malonę tiek, kiek mūsų sielos yra pasiruošusios jos priimti.

Šv. Komunijos valandą pats Kristus veikia mus sakramentiškai /ex opere operato/, panašindamas mus į save, ir tai tiek, kiek tai leidžia jam daryti mūsų meilė jam. Vadinasi, juo ji didesnė, tuo Kristaus veikimo rezultatai mumyse yra didesni.

I Š V A D O S. Turime savo dispozicijoje tris dideles priemones išlaikyti ir didinti savyje krikščioniškąjį gyvenimą, kurį Dievas duoda mums iš savo begalinio gerumo.

1. K o v o d a m i drąsiai ir nuolat su krikščioniškojo gyvenimo priešais, Dievui padedant ir globojant mūsų globėjams, būkime tikri savo pergale ir dvasinio gyvenimo pažanga.

2. P a š v ę s d a m i šventomis intencijomis ir paprasčiausius savo užsiėmimus, įgysime didžių nuopelnų, dėl kurių Dievas, būdamas ištikimas savo pažadams, nuolat didins mumyse krikščioniškojo gyvenimo pradmenis /pašvenčiančiąją malonę, antgamtines dorybes ir Šventosios Dvasios dovanas/.

3. S a k r a m e n t a i, vertai ir vis su geresniais nusiteikimais priimami, tiesiogiai didins mumyse pašvenčiančiąją malonę ir dėka jos gausime vis didesnės Dievo pagalbos per veikdinančias malones įvairiausiose mūsų gyvenimo situacijose.

Kadangi šv. Mišių auka yra centras viso krikščioniškojo gyvenimo, visos Bažnyčios liturgijos, tai ši auka turi būti ir mūsų viso krikščioniško gyvenimo centru. Juo su didesniu tikėjimu ir meilės karščiu joje dalyvausime, tuo greičiau panašėsime į Kristų, tuo tobuliau gyvensime jo gyvenimu ir tuo pačiu būsime mielesni savo dangiškajam Tėvui.

ANTROJO SKYRIAUS SANTRAUKA

Baigdami šį skyrių, dar kartą dirstelėsime į jo turinį, nes jis yra labai svarbus krikščioniškajam gyvenimui suprasti.

1. Krikščioniškasis gyvenimas tikrai yra dalyvavimas Dievo gyvenime, nes Dievas gyvena mumyse ir mes jame. Dievas realiai gyvena mumyse ir kaip Vienas prigimtimi, ir kaip Triasmenis, ir nėra neveiklus mumyse: jis sukuria mumyse antgamtinį gyvenimą ir taip įgalina mus gyventi panašiai, kaip jis gyvena. Veikdinančiomis malonėmis Dievas nuolat palaiko mūsų antgamtinio gyvenimo veiklumą, padeda nuopelningai veikti ir, už nuopelningus veiksmus atsilygindamas, didina mumyse pašvenčiančiąją malonę.

Mes taip pat gyvename jame ir dėl jo ir esame jo bendradarbiai: malonei padedant, laisvai priimame jo impulsus, su jais bendradarbiaujame ir taip nugalime savo išganymo priešus, įgyjame nuopelnų ir pasirengiame gauti daugiau malonių per sakramentus. Neužmirština, kad ir mūsų laisvas pritarimas jo impulsams yra jo malonės darbas; priskirtina jam ir mūsų darbų nuopelningumas, nes iš ir jame gyvename.

2. Krikščioniškasis gyvenimas yra taip pat dalyvavimas Viešpaties Jėzaus gyvenime, nes jis gyvena mumyse ir mes jame. Viešpats Jėzus gyvena mumyse ne vien kaip Dievas, tuo pačiu titulu kaip Tėvas ir Šventoji Dvasia, bet taip pat ir kaip Dievas-Žmogus. Juk jis yra Galva mistinio Kūno-Bažnyčios, kurios mes esame nariai ir iš kurios gauname visą antgamtinį gajumą ir gyvenimą. Jis gyvena mumyse netgi paslaptingiau, nes savo nuopelnais ir savo maldavimais padaro tai, kad Šventoji Dvasia kuria mumyse panašius nusiteikimus, kuriuos atitinkamu laiku ji yra sukūrusi jo /Kristaus/ Švenčiausioje Sieloje. Šv. komunijos momentą Viešpats Jėzus gyvena mumyse realiai ir fiziškai, ir per savo atsiųstąją Dvasią daro mūsų nusiteikimus ir dorybes panašiomis į jo Sielos dorybes. Bet ir mes gyvename jame: įjungti į jo mistinį Kūną-Bažnyčią, laisvai priimame jo veikimą į mus; laisvai stengiamės pasekti jo dorybėmis, niekuomet neužmiršdami, kad tai gali mums pasisekti tik todėl, kad jis pats padeda pelnytomis mums malonėmis; laisvai laikomės jo, kaip šakelės vynmedžio, ir atveriame

savo sielas dieviškiesiems jo syvams, kuriuos jis gausiai lieja į mus. Ir taip, visa gaudami iš jo, dėl jo ir jame gyvename, džiaugdamiesi, atsiduodami jam, kaip jis yra mums atsidavęs.Tik tas liūdina mus, kad mūsų at sidavimas jam, palyginus su jo atsidavimu mums, yra taip netobulas.

3. Krikščioniškasis gyvenimas yra tam tikra prasme dalyvavimas ir Marijos gyvenime ar, kaip sako Oljė, dalyvavimas Jėzaus, gyvenančio Marijoje, gyvenime. Iš tiesų Viešpats Jėzus,norėdamas, kad jo Motina būtų gyvas jo paveikslas, dėl savo būsimų nuopelnų ir savo maldomis komunikavo jai savo dieviškąją Dvasią, kuri padarė ją, kiek tai buvo įmanoma, tobulesne jo gyvenimo ir dorybių dalyve. Taip Jėzus gyveno Marijoje. Kadangi Viešpats Jėzus panorėjo, kad jo Motina taptų ir mūsų Motina, jis padarė ją savo bendradarbe mūsų atpirkime ir nuosekliai - jo mums pelnytų malonių dalintoja - tarpininke savo užtarimu. Tad Marija turi savo dalį mūsų atgimime iš vandens ir Šventosios Dvasios, ir prisideda prie to, kad mes būtume ne tik Viešpaties Jėzaus, bet ir jos pačios gyvenimo dalininkai. Taigi, būdami Viešpaties Jėzaus gyvenimo dalininkai, esame tuo pačiu ir Marijos gyvenimo, tam tikra prasme, dalininkai.

4. Krikščioniškasis gyvenimas yra dalyvavimas dangaus ir žemės šventųjų gyvenime. Esame jau svarstę, kad Kristaus mistiniam Kūnui priklauso visi pakrikštytieji, o ypač tie, kurie yra malonės stovyje ir dangiškos garbės būsenoje. Visi šie mistinio Kūno nariai dalyvauja tame pačiame gyvenime, kurį gauna iš Galvos-Kristaus ir kurį į juos lieja iš Galvos Šventoji Dvasia, mistinio Kūno siela. Taigi tikrai esame broliai, nes iš to paties Tėvo, dėl Kristaus nuopelnų, gauname dalį tame pačiame dvasiniame gyvenime, kurio pilnybė yra Jėzuje Kristuje: "Iš jo pilnatvės visi mes esame gavę malonę po malonės" /Jn 1,16/, - sako šv. apaštalas Jonas. Dėl to šventieji, kurie yra jau danguje arba gyvena žemėje, savo gajumu daro visą mistinį Kūną gyvastingesnį, gyvastingesniais daro ir mus, kaip jo narius. Be to, jie ir savo maldomis padeda mums kovoje su išganymo priešais, kuriuos jie jau yra nugalėję, ir padeda daryti pažangą krikščioniškajame gyvenime viso mistinio Kristaus Kūno labui. Juk jie tuo taip rūpinasi!

Kaip šios tiesos yra paguodžiančios! Tiesa, čia žemėje

gyvenimas yra kova už dangų. Bet jei ją kovosime, pasikliaudami Dievo pagalba, kovosime vienybėje su Kristumi, kovosime remiami Švč. Mergelės Marijos, visų šventųjų ir angelų, mes tikrai garbingai ją laimėsime. Su Šv. Pauliumi galime sakyti:
"Visa galiu tame, kuris mane stiprina" /Fil 4,13/.

1973.VII.5.
Jonava

TURINYS